

3372

M 6.

V. Cusgnara Catalogo N 2753.

MB

250. Palenki.

prof. Ganszyniec
Lwów, Poleskiego 20.

nr. kataf.	
nr. inwent.	N 27
SKS. Rg.	

Dr. J. G. ...
No. 10 ...

Dr. J. G. ...
No. 10 ...

3372

Meus sancti
M. ANTONII TRITONII
VTINENSIS

MYTHOLOGIA

in qua hæc continentur.

DISPUTATIO de fabula, & fabulari sermone.

FABULOSA EXEMPLA ad virtutum & vitiorum seriem redacta, ex Ouidiana Metamorphosi breuiter selecta.

EPITOME in Ouidij Metamorph. libros, in qua singulæ fabulæ ita breuiter, & ordinatè suis in locis explicantur, ut à quouis facillè intelligi possint.

AD NOBILISS. ET ILLUSTR. VIRVM
ÆMYLIUM MALVETIVM PATRITIVM BONON.

*Prof. Ganszynie
w. P. tockiego 20.*

COELO DEMIS-

SVS AB ALTO.

BONONIÆ,
Ex Officina Alexandri Benacij, & Ioannis Rubei
sociorum, M D L X,

Achilles ante Crispi

M. ANTONII TRITONII
V T I E N S I S

MYTHOLOGIA

in duas hae continentur.

DISPUTATIO de fabulis & fabularum sermone.
FABULOSA EXEMPLA ad virtutum & vitiorum sermone redacta, ex Ovidiana Metamorphosis praeter solita.
PRIMUM in Ovidij Metamorphosis libris, in quibus singulae fabulae praeter ordinem suum in locis explicatae, ut a quouis facile intelligi possint.

AD NOBILISS. ET ILLVSTR. VIRVM
ALEXANDRUM MAURITIUM PATRITIVM BONON.

242 VA VILIO.

COELOGO DE WIZ

BONONIAE,
Ex Officina Alexandri Benacci, & Ioannis Rubci
Locorum, M D C X.

0491 a 284

AE MYLIO MALVETIO
PATRITIO BONON.

VIRO MAXIME ILLVSTRI

M. Antonius Tritonius S. P. D.

QVOD ME DEBVS Superiori-
bus nobilissime uir tecum
essem multis de rebus collo-
cutus, tuam summam hu-
manitatem, maximam uir-
tutem, & incredibilem pru-
dentiam, quam antea mul-
torum, & grauissimorum uirorum testimonio
cognitam habueram, ex tuo sermone facile ego
met perspexi. qua ex re incredibilem cepi uo-
luptatem, tum quia nihil mihi gratius poterat
unquam accidere, quam ut praesens tecum col-
loquendo eam cognoscerem, tum quia me a te
non solum in fidem tuam receptum fuisse, sed
etiam magnopere diligi ita uidi, ut ea quae oculo-
rum cernuntur. quare me non solum tui ob singula-
rem uirtutem studiosissimum, sed etiam tibi pro-
pter incredibilem humanitatem deuinctissimum
esse uelim scias. De tua uero praestanti uirtute

M. ANT. TRITONII

Cum mecum cogito, cogito autem saepe pro
 mea summa erga te obseruantia, non equidem
 miror te talem extitisse, cum in summa nobilita
 te ex Illustri familia natus sis, unde quampluri
 mi tum peritiae rei militaris & armis, tum omni
 publicae administrationis genere insignes uiri
 prodierunt, quos ne longior sim, in praesentia re
 ticebo. Ad summam uero nobilitatem, & glo
 riam tuorum maiorum & si nihil addi posse ui
 debatur, in tanto praesertim splendore, ac tantis
 fortunae bonis, quae semper fuerunt cum maxi
 ma illorum uirtute coniuncta, tu proprio inge
 nio, & industria tam multa decora, & ornamen
 ta addidisti, ut maior accedere iam cumulus uix
 possit. Tu enim uirtutis igniculos tibi ab initio
 a natura in animo inlitos excitans omnes disci
 plinas, quae sunt in nobili digne, maximeq; ad
 communem utilendam societatem, necessariae,
 a praedemique adgerendas res, & immortalem
 gloriam, quae ex praclaris actionibus, & benefi
 cijs in homines collatis oritur, comparandam
 percepisti, cuius modi sunt recta latine, & pure
 loquendi ratio, historia, antiquitatum, & cosmo
 graphiae cognitio, in quibus adeo excellis, ut ne
 mo sit, qui aptius, grauius, & ornatius loquendo
 homines in suam sententiam trahere facilius
 possit, nemò antiquorum res gestas, leges, insti
 tuta,

AD IEMYL. MALVETIVM.

tuta; & monumenta magis in promptu habeat; nemo denique provinciarum, populorum, urbium, marium, fluviorum, montium, locorumq; omnium nomina, situs, naturam, & consuetudines melius cognoscat, atque ita es in omni doctrinae genere versatus, ut quaecunque ad verum Dei Opt. Max. cultum, & religionem, quæ ad arcana naturæ perscrutanda, quæcunque postremo ad recte mores conformandos, ad præclaro vitam instituendam, & ad ciuitates & populos gubernandos pertinent, tibi optime cognita & perspecta sint. Addo etiam militaris artis disciplinam, ut equitandi, & decertandi peritiam, quibus in rebus tantum uiribus, & ingenio uales, ut non minus fortissimus miles & dux, quam nobilissimus, & optimus ciuis dici possis. Accedit ad istam fortitudinem, atque incredibilem animi tui magnitudinem summa in omnes benignitas, hospitalitas, ac liberalitas, quæ quidem omnia non priuatis tantum uiris, sed maximis etiam Regibus, & Principibus ita non sunt, ut eos tibi perpetuo amicitiae uinculo deuinxeris, atq; ab ijs non quidem impetraris, sed sponte quamplurima ornamenta, & priuilegia tibi tradita retuleris, quæ cæteris tuæ domus antiquissimis addita Maluetiorum familiam longè Illustriorem reddunt. Ac sane posteritui omnes

præter ceteras maiorum suorum imagines tuam
 etiam habebunt, quam tibi tot familiae orna-
 menta accepta referentes intueantur, admiren-
 turque. nam quemadmodum uituperandi sunt il-
 li, qui se cordia, & ignauia suorum uirtuti, ac no-
 bilitati non parum detrahunt, sic illi maxime lau-
 dandi, qui eam tuentur, multo autem magis qui
 non illam tuentur solum, sed etiam augent. Ut
 autem redeam ad id, de quo prius agebamus, in-
 ter alias disciplinas, quibus ingenium exercere
 soleres tuum, multum etiam te poetica delecta-
 tum esse, & adhuc mirum in modum delectari
 cognoui, nec ea quidem ratione ipsam sectari,
 qua hoc tempore maxima hominum pars uul-
 go solet, qui tantum abest, ut poëtae præstan-
 tiam & uim intelligant, ut illa ad ioculari tan-
 tum quaedam, & deuisa abutantur. Diuina profe-
 cto res est poetica, & qua nihil utilius, nihil præ-
 stantius sit. Sola enim efficit, ut ab ineunte ætate
 ad rectam uiuendi rationem instituiamur, sola
 ueluti quaedam excellens philosophia animos
 nostros ab omnibus sceleribus expurgatos ad al-
 tiora erigit, sola per imitationem humanos affe-
 ctus ad mediocritatem redigit, in qua uirtus con-
 sistit; sola denique tanquam pulcherrimum poli-
 tices instrumentum nihil aliud sibi habet propo-
 situm, quam ut probum, ac legibus obtempe-
 rantem

A D I ÆMYL I I M A L V E T I V M.

tantem uirum efficiat, dignumq; quem in hac
 communi hominum societate maxime omnes
 boni admirentur. Hinc ueteres poetice tanti
 fecisse non ignoramus, ut eos, qui ipsi essent de-
 diti, diuino afflatu correptos, uirtutum omnium
 parentes, Deorum immortalium interpretes, ac
 filios interdum appellarent. Hinc etiam olim le-
 gumus illi, qui præclaris & optimis legibus
 suas instituerent ciuitates conabantur, liberos in
 poetica primum erudiendos curabant, non me-
 hercle fictæ uoluptatis, quam nostrates sequun-
 tur, sed ueræ uirtutis gratia. Multi autem diuinâ
 hæc poetices arcana minime intelligentes, cum
 eius omnem uim in uersibus texendis, qui ani-
 mos audientium uel numero, & sono, uel rebus
 ipsis leuibus, de quibus agebant, oblectarent, po-
 sitam esse crederent, eam ad iocos tantum, & fe-
 stiuitatem sermonis retulerunt, quæ cum postea
 a seuerioribus legerentur uiris, non immerito
 contemni cepit, quare nostra, ac patrum nostro-
 rum memoria ferè ab omnibus spreta, & con-
 tempta iacuit, adeo ut quicumque poetas lege-
 ret, parum grauis & seuerus iudicaretur. Tu ue-
 rò diuersa penitus ratione cum intelligeres quæ
 usum humanæ uitæ affertet poesis, tam uberes
 ex ipsa fructus percepisti, ut cum numeris animi
 nostri & afficiantur, & inflectantur in omnem
 partem,

partem, tu illius suauitate ductus mores ad omnem humanitatem, & grauitatem conformaris. Atque hac ego in primis causa adductus, cum nulla alia re commodius in praesentia meam erga te fidem, & beneuolentiam testatam relinquere possem, uolui librum hunc ad te mittere, quo ueteris illius fabularis historiae cognitio continetur, quae totius antiquae poeseos, & magna ex parte moralis, & naturalis philosophiae firmissimum est fundamentum. Vetus enim ante Aristotelem fuit consuetudo scientiarum arcana fabularum in uolucris contegere, quae omnia si quis ignoret, fieri non potest, ut antiquos intelligat poetas, & poemata ipse conscribat, aut graues ueterum philosophorum, Platoniorum praesertim sensus perscrutari aliquando possit, quamuis ipse etiam Aristoteles fabulosam historiam in medium nonnunquam attulerit. Sed de tota hac re postea, ubi de fabula disputabitur, copiosius agemus. Iam uero cum inter antiquos omnes Ouidius in hac fabulari cognitione tradenda diligentissimus, atque excellentissimus fuerit, cumque animaduernerem illum praeter poeticam inuentionem immutare etiam popularem sermonem in fabularem, atque ita poeticum efficere, unde exempla omnia eruuntur, quae sunt probationes tum poetae, tum oratoris communes,

AD ÆMYLI MALVETIVM.

nes, neque enim licet poetæ historico uti exem-
 plo, quemadmodum neque oratori poetico; de-
 di operam, ut ex illius xv. Metamorph. libris fa-
 bulosa breuiter colligerem exempla, atque ita
 in communes quosdam locos redigerem, ut in-
 scribendis carminibus ad omnia ferè possint
 adaptari. nam si quando de aliquo inciderit ser-
 mo, in quo sit de auaritiæ, crudelitatis, pietatis,
 iustitiæ, atque aliarum uirtutum, & uitiorum ge-
 neribus differendum, poterit unusquisque po-
 pularis conceptus formam in poeticum per has
 fabulas commutare. quæ ut facilius perspici pos-
 sint, uolui omnes Metamorph. libros soluta, &
 breui oratione, quo ordine ab auctore compo-
 sitis sunt, exprimere singulas breuiter adnotando,
 & diuidendo fabulas. nec est, quod sibi quis-
 quam persuadeat posse aliter boni, ac perfecti
 poetæ laudem, & gloriam comparare, neque
 enim in scribendis uersiculis poetarum ars, ut an-
 te etiam dixi, consistit; sed in apte fabula consti-
 tuenda, si præsertim longa poësis contexatur,
 atque in humanis actionibus apte exprimendis.
 Hæc uolui dixisse, non quod ea tibi ignota esse
 iudicaret, sed ut alij, qui nostram hanc episto-
 lam legerint, intelligant quam grauis, quam uti-
 lis & necessaria sit tota hæc fabularis historię co-
 gnitio. Tu profecto Illustris uir meam hanc My-
 thologiam

thologiam tanquam perpetuum mei erga te
 amoris, & obseruantiae testimonium accipias ue
 lim. nihil enim mihi antiquius, aut iucundius
 accidere unquam potest, quam ut intelligas, ne
 minem esse, qui te magis obseruet, & qui à te
 amari uehementius cupiat, quam ego. alterum
 quam uerum sit, mihi ipse sum testis; alterum
 autem si meis uirtutibus, quas sentio quam sint
 exiguae, ac penitus nullae, obtinere minime po
 tero; in spem tamen uenio, me id tua incredibili
 humanitate quam facillime consecuturum. q
 Arque ut ingenue fatear, cupio hac in re paulo
 ambitiosior uideri; cum mea omnis ratio, et con
 siliium eo spectet, ut tuae inseruiam uoluntati;
 meamq; erga te fidem, & animi propensionem
 testatam apud omnes relinquam. Sentio enim
 quanta sit uirtus tua, atque optime intelligo,
 quantopere te colere, & obseruare omnes de
 beant. Nec est iam ullus, qui ignoret, eam esse
 animi tui magnitudinem, eam morum integra
 tem, eam sapientiam, ut te uel etiam maximi Re
 ges, & Principes uehementer diligant & ament.
 Demonstrauit id saepius, & argumentis minime
 obscuris significauit SIGISMUNDVS AV
 GVSTVS Poloniae Rex praclarum uirtutis, pro
 bitatis, & iustitiae exemplar, qui nullum erga te gra
 ti, & beneuoli animi officium praetermisit, teq;
 non

AD ÆMYL. MALVETIVM,

non modo libentissimè ad se proficiscentem in
sua regna excepit, sed quæcunque^{ab} optimo, ma-
gnanimo, potentissimo, ac liberalissimo Rege
in nobilem, fortem, atque Illustrem uirum con-
ferri poterant, ea omnia in te contulerit orna-
menta. Id etiam superioribus annis comproba-
uit FERDINANDVS Opt. & Max. Imp.
illiusq; filij, ac cæteri Principes uiri, qui te ob ma-
ximam probitatem, grauitatem, prudentiam, hu-
manitatemq; tuam tanta sunt beneuolentia præ-
sentem complexi, ut nullum sit ornamentum, nul-
lum honoris genus, quo non ab illis fueris affe-
ctus. Quare te merito Bononienses ciues tui tan-
ti faciunt, ut omnes summa te beneuolentia pro-
sequantur, omnes deniq; tuam uirtutem suspi-
ciant, & admirentur. Idq; etiam fuit in causa, ut
libellum hunc in præsentia ad te miserim, tuoq;
nomine insignitum in publicum prodire uolue-
rim. Ad quod sanè faciendum cum iudicium
hominum extimescerem, FRANCISCVS
Robortellus Vtinensis ciuis meus uir in omni
scientiarum genere præstâtissimus, meiq; aman-
tissimus hortari me nunquam destitit, tum ut
mea hac Mythologia publicæ consulerem utili-
tati, tum ut meam præclaram ergate uolunta-
tem, quæ mihi est cum illo communis, aliqua
ex parte declararem. Reliquum est igitur, ut te
orem,

AD ÆMYL. MALVETIVM.

orem, atque obsecrem, ut neminem esse putes,
qui te magis ex animo diligit, & obseruet, quam
ego, meumq; hoc munus, quod ea saltem de cau-
sa tibi non ingratum esse debebit, quod beneuo-
lo datur animo, ita libenter accipias, ut intelli-
gam gratam tibi fuisse meam erga te amoris, &
obseruantiaē testificationem.

Bononia. Idib. Aprilis. M. D. L. X.

M. ANTONII TRITONII

VTINENSIS

De Fabula, & Fabulari sermone

Disputatio.

DE FABVLA, & omni
fabularū genere, quæ tum
oratoribus, tum poetis in-
seruiunt, dicturi ab ipsius
notatione, sicuti par est, in-
cipiemus. Fabulam à fan-
do dictam testatur M. Varro lib. v. de ling. la-
tina. quemadmodum et græci dixerunt *μῦθος* quod loqui significat. Fabulam autem à fal-
so appellatam innuere uidetur Macrobius lib. pri-
mo de som. Scipionis, ubi inquit; Fabulæ, quarum
nomen indicat falsi professionem, aut tantum con-
ciliandæ auribus uoluptatis, aut adhortationis
quoq; in bonam frugem gratia repertæ sunt. Fa-
bularum autem uaria sunt genera apud antiquos,
multisq; modis dicitur hoc nomen. Marsilius Fi-
cinus uir acri ingenio, summaq; doctrina prædi-
tus

Etus in argumento lib. x. Platonis de Rep. inquit
 22 historiam dici posse fabulam, quoties ultra res
 22 gestas augustiorem habet allegoriam. quamobrè
 22 Olympiodorus quoq; ait Platonem historias, &
 22 rationes sæpe fabulas appellasse. sic Ficinus. Hi-
 storiæ autem, quæ ultra res gestas augustiorem,
 ut ille inquit, habent allegoriam, sunt ueluti illæ
 iudicio meo, quæ de Theseo, de Hercule, ac de
 aliis præstantissimis uiris ueteres scripserunt, quo-
 rum cum maxima essent, ac præclara facinora, fa-
 bulosis etiam figmentis augere illa conati sunt. ut
 quæ de descensu ad inferos, de cerbari nece, de
 tot, tantisque monstris superatis ubiq; legimus. Et
 historiæ istæ fabulares ita erant in hominum opi-
 nione confirmatæ, ut ab omnibus tanquam ueræ
 crederentur. Hinc Isocrates in prima oratione
 πρὸς ἑμιόνιον sub finem, ubi de Hercule, & Tan-
 talo loquitur hæc habet uerba. Ἰὼς ᾧ ἦρα κλέα, καὶ
 22 τὰν τε λὸν γελήσους, ὡς οἱ μὴ θεοὶ λέγουσι, ἢ πάντες πισεύουσι, τὸν
 22 μὲν δὲ πῶ ἀρετῶν ἀθάνατον ἐποίησε, τὸν δὲ διὰ τὴν κακίαν πάν-
 22 τος μεγίστους πινυρίας ἐκόλασεν. Jupiter igitur Herculis et
 22 Tantalii pater ut fabulæ dicunt, et credunt omnes,
 22 illum quidem propter uirtutem immortalem fecit,
 hunc

DE FAB. DISPVT.

» hunc uerò propter improbitatem maximis suppli-
 ciis affecit. perpendo illa uerba, ut fabulae di-
 cunt, & credunt omnes; ijs enim uerum esse quod
 dixi facile intelligi potest. Hoc genere conti-
 nentur omnes illæ historiæ, quæ in fabulas abie-
 runt, quales recenset Diodorus Siculus libro pri-
 mo. Dicitur præterea fabula id, quod idem apud
 omnes decantatur, & in omnium ore uersatur, ut
 sua laudare, aliena contemnere, et huiusmodi alia,
 quæ in omnium consuetudine uersantur. rem ita
 se habere demonstrat Plinius lib. xiii. cap. vi. ubi
 » de uinis pretiosis. nec ignoro, inquit, multa præ-
 » termissa plerosq; existimaturos, quando suum cui-
 » que placet, & quocunq; eatur, fabula eadem repe-
 riatur. Hinc fabulam fieri aliquem dicimus, cum
 à cæteris illuditur. Horatius.

Ne uulgi fabula fiam. Sic Tibullus lib. i. eleg. iiii.

Parce puer quæso, ne turbis fabula fiam,

Cum mea ridebunt uana magisteria.

Idem lib. ii. Eleg. iii.

Fabula nunc ille est, sed cui sua cura puella;

Fabula sit mauult, quàm sine amore Deus.

Tertium genus fabularum fuit à Philosophis ex-

M. ANT. TRITONII

cogitatum, quales hæ sunt, quæ metamorphosin
 uariam continent, de quibus postea copiosius age-
 mus. Iam uerò ut ad id, quod tractaturi sumus,
 propius accedamus, sciendum est, fabulam à uete-
 ribus quarto modo, & proprie appellatam fuisse
 ἐν δράσει καὶ μεταγυμνάτων à poeta ex probabili factam
 quæ in aliqua poesi continetur, & hæc integra
 est quædam actio, quam sibi proponentes poetæ
 uarijs, & apte rei ipsi coherentibus episodijs
 exornant. quemadmodum Homerus in Iliade, &
 Odyssea, Vergilius in Aeneide eleganter fecit. de
 hac fabula sic Arist. in lib. de poetica. εἰσι δὲ τῶν
 μὲν πρῶτης ὁ μὲν ὅς μίμησις. λέτω γὰρ μὲν ὅτι τῶν πᾶν ὁνομα-
 σίων πρῶτης. fabula actionis est imitatio; dico
 enim fabulam constitutionem rerum. In hac duo
 sunt potissimum, quæ delectant auditores, περιπέ-
 τεια, & ἀναγνώσις. peripetia dicitur quoties fit muta-
 tio felicitatis in infelicitatem, uel infelicitatis in fe-
 licitatem, quorum alterum tragœdiæ, alterum co-
 mœdiæ proprium est. ἀναγνώσις autem est agni-
 tio quædam alicuius rei in tragœdia, uel in comœ-
 dia, quam prius ignorabamus. Sed de his plura
 uide apud Arist. in lib. de poet. & in commenta-
 rijs,

DE FAB. DISPVT.

rijs, quos in eum librum edidit Franciscus Robor-
 tellus. Hoc genus fabularū dramata ueteres appel-
 lare solent ἀπὸ τῆς δραμᾶς. Donatus quidem inter-
 „ pres Terentij de hoc fabularū genere sic ait; sicut
 „ apud græcos δραμα, sic apud latinos generaliter
 „ fabula dicitur, cuius species sunt tragoedia, comœ-
 „ dia, togata, tabernaria, prætextata, crepidata,
 „ attellana, μιμητὶς, rhyntonica. Hinc dare fabulas
 antiqui proferebant, & ut idem obseruat Dona-
 tus, facere fabulas. rectè profectò, nam poeta
 ἀπὸ τῆς ποιῆν, id est à faciendo dicti sunt. Hactenus
 unde fabula dicta sit, quot modis dicatur, et quot
 sint genera ipsius diximus. Nunc autem antequam
 cetera fabularū genera perquiramus, ac de singu-
 lis originem uniuscuiusq; inuestigantes pertracte-
 mus, uidendum est, quomodo non nulli fabulam
 definierint. Author ad Herennium lib. primo,
 „ & Cicero itidem lib. primo de inuentione sic eam
 „ definit. Fabula est, quæ neq; ueras, neq; uerisimi-
 „ les continet res. Aphthonius autem sub initio suo-
 „ rū περὶ ὑμνησμάτων sic; ἔστι δὲ μὴ ὄντος λόγος ψευδῆς εἰκονίζων
 „ ἀλίθειαν. Est autem fabula sermo falsus ueritatem
 effingens. à quo fortasse uidebitur alicui dissenti-

*fabula qd recidit
 in ueritas.*

re Ciceronis definitio. ille enim fabulã esse inquit,
 quæ neq; uera, neq; uerisimilia continet, hic autem
 sermonem esse, falsum quidem, sed ueritatem tamen
 effingentem. Nihil autem, si recte consideremus,
 differunt inter se allatæ à nobis definitiones, dum
 enim ipsam tantum fabulam inspicimus, uerum est
 illam neq; res ueras, neq; uerisimiles continere. iam
 uerò dum allegoriam, idq; omne, quod sub ea uelu-
 ti quibusdam inuolueris tegitur, accurate perpen-
 dimus, quãdam illa effingi, ac demonstrari ueritatẽ
 facile cernimus. Unde Horatius quoq; uerisimilẽ
 aliqua ex parte fabulam esse præcipit inquiring.
 Ficta uoluptatis causa sint proxima ueris,
 Nec quodcuq; uolet poseat sibi fabula credi.
 Et Arist. in poet. οὐδ' ἂν τὰ νόμιμα λέγειν ἄρα ποιητῆ
 ἔργον ἔστιν, ἀλλ' ὅτι αὐτὸ γένοιτο, καὶ τὰ δὴ κατὰ νόστον εἰκόσ, ἢ εἰ
 ἀναγκαῖον. quamuis hoc de quarto illo fabularum ge-
 nere, quod integram actionem continet, intelligen-
 dum sit. Macrobius autem sic inquit, In quibus-
 dam enim & argumentum ex ficto locatur, & per
 mendacia ipse relationis ordo contexitur, ut sunt
 illæ Æsopiæ fabulæ elegantia fictionis illustres.
 at in aliis argumentum quidem fundatur ueri solidi-
 tate,

DE FAB. DISPUT.

17 tate, sed hæc ipsa veritas per quædam composita,
 22 & ficta profertur, & hæc iam uocatur narratio
 22 fabulosa, non fabula, ut cerimoniarum sacra He-
 22 siodi, & Orphei, quæ de Deorum progenie, actu-
 22 ue narrantur, ut mistica Pythagoreorum sensa re-
 ferunt. Sed de his hæcenus. De fabularum ori-
 gine uix certa ratio afferri potest, nam Aphro-
 nius à poetis originem habuisse fabulam scribit sic
 inquit, ὁ μῦθος ποιητῶν μὲν πρῶτον. Strabo autem
 lib. primo non poetas modo, sed etiam legillatores
 in diuersis ciuitatibus lōge prius fabulas effinxisse
 testatur, necnon, quod etiam scribit Plutarchus
 in libro de audienda poetica, ut hominum multitu-
 dinem ad uirtutem fabulis allicerent, & ipsos insti-
 tuerent. Quare quemadmodum illæ paulisper or-
 tæ sint, atq; à Philosophis ad poetas deuenerint,
 operæpretium esse arbitror ut uideamus. Scien-
 di cupiditatem omnibus hominibus insitam esse non
 immeritò à maioribus traditum fuit, nemo est enim
 qui cognitionis desiderio non ducatur, ac quodã-
 modo uehemētius ad discendum semper aliquid im-
 22 pellatur. Hinc Arist. in poet. κίτιον δὲ καὶ τούτου,
 22 inquit, ὅτι μακρῶν οὐ μόνον τοῖς φιλοσόφοις ἴδιον, ἀλλὰ καὶ

M. ANT. TRITONII

τῶν ἄλλων ὁμοίως. Illi igitur, qui docere alios uole-
 bant, scientes omnia, quæ ab hominibus cognosci,
 ac percipi possunt, aut in contemplatione, aut in
 actione consistere, quædam fabellarum excogita-
 runt figmenta, quibus & ad agendum, & ad con-
 templandum impelleremur. cum autem contempla-
 tio circa diuina, & naturalia, actio circa mora-
 lem, æconomicam, & politicam scientiam uersetur,
 totidem et fabularum genera emanarunt, quot sunt
 philosophiæ partes. Aliæ siquidem fabulæ ad di-
 uina & naturalia cognoscenda nobis inseruiunt,
 aliæ ad rectè agendum homines informant. Primi
 illius generis exemplum esto illa Saturni, Cæli,
 & Iunonis fabula, quam eleganter explicat Cice-
 ro lib. ii. de nat. deorum; & aliæ quas apud Pla-
 tonem legimus; omnes deniq; illæ, quas de Dijs
 Stoici olim effinxere. quarum postea multi inter-
 pretes fuerunt, & adhuc nostra ætate sunt non
 nulli, qui si reconditam quandam fabellam theo-
 logicè, physiceq; fuerint subtilius interpretati, se
 magnos uiros esse arbitrantur. huiuscemodi homi-
 nes ridentur apud M. Tullium lib. ii. de nat. deo-
 rum, ubi hæc ferme sunt uerba. Chrysippus, qui
 Stoicorum

DE FAB. DISPUT.

„ Stoicorū somniorū uaferrimus fuit interpers, ma
 „ gnā turbā congregat ignotorum deorum. in secūdo
 „ autem libro uult Orphei, Musæi, Hesiodi, Home
 „ riq; testimonio fabulas accōmodare ad ea, quæ ipse
 „ primo lib. de dijs immortalibus dixerit, ut etiā ue
 „ terrimi poetæ, qui hæc ne suspicati quidē sunt, Stoi
 „ ci fuisse uideantur. quem Diogenes babylonius con
 „ secutus in eo lib. qui inscribitur de Minerua, par
 „ tum Iouis, ortumq; uirginis ad philosophiam tradi
 „ cens disiungit à fabula. Sed uix numerari possunt
 „ ea, quæ de dijs à ueteribus efficta sunt, quorū alia
 „ à Magis, alia ab ægyptijs, Africanis, atq; alijs
 „ grecis inuenta fuisse testatur Phornutus in eo li
 „ bello, quē de natura Deorū conscripsit. Plato, ut
 „ dixi, multa de Dijs effinxit, unde Annonius in
 „ porphyriana introductione illū philosophorum ho
 „ merum appellat: ita tamē effinxit, ut omnia diuina
 „ quadā ratione constare uideantur. Homeri sequēs
 „ uestigia, qui scitē admodū & eleganter multas
 „ scripsit fabulas, ut illā de Ioue cathenis aureis Iu
 „ nonē suspendente, nec non de Thetide, ac alijs hu
 „ iusmodi sexcētis. Verū apud Platonem Socra
 „ tes lib. x. de legibus reprehendens poetas turpia

M. ANT. TRITONII

de Dijs fingentes, ne Homero quidem suo parci. „
Qui autem de Deorum fabulis physicā rationem „
reddiderint, & uocabulorum, cur quicq; ita ap- „
pellatum sit, causas explicarint, multos fuisse non „
ignoro, ut Zenonē, Cleanthen, Chrysippum, Pla- „
tonem, Ciceronem, Diodorum Siculum, & alios, „
inter quos Aratum in Phœnomenis, Macrobiū „
in Satur. et Palæphatum antiquum scriptorem in „
lib. de non credendis fabulosis narrationibus non „
nullas explicare certò scio. nec non Hyginum Au- „
gusti libertum in poeticōn astronomicōn libris, iti- „
dem Boccatium. in lib. de Deorum geneologia. „
Sic igitur multa de dijs, de anima, de planetis fin- „
gentes illud fabularum genus inuenerunt, quæ ad „
res diuinas, & naturales occultandas plurimum „
ualent. quæ quidem arcana philosophandi ratio ab „
illis excogitata est, tum ut eorum acies, qui ad con- „
templandum apti erant, fabulosis hisce narrationi- „
bus magis allicerentur, tum ut eorum ingenia, quæ „
ad id minus erant idonea, huiusmodi scientiam ma- „
gna perterriti difficultate euitarent. Hunc ue- „
rò philosophandi modum Aristoteles postea mi- „
nime probans, alium longè præstantiorem inue- „
nit,

DE FAB. DISPVT.

nit de quo multa profert Simplicius in præfatione
 prædicamentorum, quæ ad id, de quo tractamus,
 pertinere uidentur. illius uerba ita sese habent, quæ
 » latino sermone proferemus. is nusquam uoluit à
 » natura discedere, uerùm quæcunq; naturam exce-
 » dunt, per habitum, & naturalem cognitionem cõ-
 » templatur, quemadmodum & alia ductus ratione
 » Plato more pythagoreo naturalia considerat qua-
 » tenus diuinis participant rebus, & his, quæ supra
 » naturam sunt. uerùm neq; fabulis, neq; ænigma-
 » tibus, coniecturis, ac metaphoris implicitis, ut nõ
 » nulli ante ipsum, usus est; sed loco cuiusuis inuolu-
 » ti dicendi generis obscuritatem, seu breuitatem po-
 » tius maxime laudauit, & probauit. Hinc omnia
 quæ protulit Aristoteles ita succincte & breui-
 ter sunt conscripta, ut legentium, uel etiam doctio-
 rum animi sæpius defatigentur. tum sequitur Sim-
 » plicius. Nam antiquiores maioresq; natu, cum pu-
 » tarent non oportere coriarijs, plebeisq; hominibus
 » suam proponere sapientiam, ne illam ob rerum fa-
 » cilitatem absq; ullo labore perciperet, alij fabulis,
 » alij coniecturis, non nulli metaphoris, quidam simi-
 » litudinibus abditam ueluti sacrarum rerum arcana
 » uelaminibus

33 uelaminibus quibusdam inuoluere uoluerunt. Ari
 33 stoteles autem obscuritatem magni semper fecit,
 33 eaq; fortasse de causa fabulas, suspicionem, comie-
 33 turam comparationum, & similitudinem accusat,
 33 quòd talia unusquisq; pro suo arbitratu diuerso mo-
 33 do interpretari potest. Quare uidemus Ari-
 stotelem in sua philosophia fabulas inserere non so-
 litum esse, quòd si id fecit aliquando, summo cum in-
 genio, & eleganter fecit; ut in libro de motu, ubi
 Atlantis fabulam ad naturalem adaptat philoso-
 phiam. et in Meteor. ubi de risu Vestæ. Pro-
 prijs uerbis Aristoteles, non autem numeris, ut
 Pythagoras, nec fabulis, ut Plato, philosophatus
 est. ad poetas enim pertinere illas iudicauit,
 qui ea, quæ à maioribus suis ficta fuerant, non mo-
 dò in opinionem receperunt, sed multa etiam minus
 credibilia fingere non dubitarunt. nam illi, ut
 inquit Cicero, & ira inflammatos, & libidine fu-
 rētes induxerunt Deos, feceruntq; ut eorum bella,
 prælia, pugnas, uulnera uideremus, odia præterea,
 dissidia, discordias, ortus, interitus, querelas, lamē-
 tationes, effusas in omni intemperantia libidines,
 adulteria, uincula, cum humano genere concubi-

tus, mortalesq; ex immortali procreatos, humana
 scilicet omnia ad deos referentes ut idē Cicero ait
 libro primo tusc. quæst. de inferis autem quot,
 quātaq; Dij boni, ficta sunt apud quos tricipitem
 illum cerberum, Stygias paludes, ultrices di-
 ras, Charontem portitorem, Minoen, & Rhada-
 manthum iudices, Plutonem regem, ceteraq; hu-
 iusmodi finxerunt, quæ uel ipse poeta Horatius fa-
 bulas appellat lib. primo od. iiii.

Iam te premet nox, fabulæq; manes.

Quæ tamen omnia non sine certa, & quidem natu-
 rali ratione inuenta fuisse credendum est. Iam ue-
 rò hæctenus de fabulis, quæ ad eam philosophiæ
 partem spectant, quæ in contemplatione cōsistit,
 dictum est. si quis autem longius scire uoluerit, qui-
 bus fabulis repugnet philosophia, & quibus ac-
 quiescat, Macrobiū legat lib. primo de somnio
 Scipionis sub initio, ubi hæc copiose tractantur.
 nunc eas, quæ ad alteram philosophiæ partem at-
 tinent, quæ posita est in actione, breuiter perpen-
 damus. Has uel moraliter, uel politicè, uel æco-
 nomicè, totidem enim sunt eius philosophiæ partes,
 cōsiderari posse diximus. cuius quidem generis sunt

illa potissimum, quae Aesopica appellantur,
elegantia fictionis. (ut inquit Macrobius) illu-
stres. de quibus asseram primum id, quod Aphro-
niius hoc pacto sub initio scriptum reliquit.

καλέται δὲ συβάρητικὸς, καὶ κίλιξ, καὶ κύπριος, πρὸς τοὺς εὐρό-
πας μετέβη καὶ ὀνόμασα. νικᾷ δὲ μάλλον αἰσώπειος λεγόμενος,
τῶ τὸν αἰσώπειον ἄριστα παντὶς συγγράψαι ὅς μὴ θεῖος. τὸ δὲ μῦθον
ἔμην ἐστὶ λογικόν, ἔδὲ ἠθικόν, ἔδὲ μικτὸν καὶ λογικόν μὲν, ἐν ᾧ π-
ποιῶν ἀνθρώπου πύπληται. ἠθικόν δὲ ἐστὶ τῶ ἀλόγων ἠθικῶς ἀπομι-
μνήσκων. μικτὸν δὲ ἔστι ἀμφοτέρου ἀλόγου, καὶ λογικοῦ.

Fabula, inquit Aphro-
niius, sybaritica, cilixsa,
& cypria dicta est, mutatis pro inuentorum ua-
rietate nominibus. obtinuit tamen, ut aesopica
potius diceretur, cum Aesopus omnium optime
fabulas conscripserit. Fabularum aliae sunt ratio-
nales, aliae morales, aliae mixtae. Rationales sunt,
quando fingimus hominem aliquid agentem, mora-
les, quae irrationalium mores imitantur, mixtae ex
utrisque rationalibus, & irrationalibus. quam nos di-
uisionem sequentes dicamus primum de moralibus,
& mixtis fabulis; nam de rationalibus postea di-
cemus, cum illae propius ad id, quod nobis propo-
situm est, accedant. Moralem igitur fabulam
intelligimus, quae non tantum de ratione carenti-
bus animalibus, sed etiam de plantis, de membris,
de

de corporibus deniq; omnibus scriptæ sunt. *Mor-*
alis est fabula quam ex Aesopo affert Aphro-
nus de formicis, & cicadis, quæ ad hominum mor-
res apte accommodatur. illa enim adolescentes ad
labores perferendos incitantur. sic aliæ huius-
modi multæ, e quibus aliquæ possunt accommo-
dari non ad moralem tantum philosophiam, ue-
rum etiam ad politicam, & ad œconomicam, &
ad œconomicam & politicam simul. Fabula rana-
rum regem à Ioue petentium pertinet ad politicam,
nam quemadmodum rana illæ trabe non contentæ
alium postulabant regem, serpentemq; postre-
mò nactæ sunt, qui omnes deuorauit; sic ciues illi,
qui alicuius principis lenitate, benignitateq; abu-
tuntur, in alicuius tandem deueniunt potestatem,
qui meritis de illis pœnas sumat. Fabulæ uerò,
quæ ad œconomicam pertinent sexcentæ sunt apud
Aesopum, quas consulto prætermittimus, ne exē-
plorum multitudine lectores defatigentur. unum
tantum proferam, quod ad moralem philosophiam
politicam, & œconomicam simul potest adaptari.
Nota est illa Agrippæ Menenij de membris
humanis aduersus uentrem discordantibus fabula,
 qua

M. TANT. TRITONII

qua plebem cum patribus in gratiam reduxit, nam
 quemadmodum cætera membra sese habent ad uen-
 trem, sic sensus ad rationem, subditi ad principem,
 serui ad dominum se se habere dicuntur. patet igitur
 quomodo fabularum hoc moralium genus ethi-
 ce, politice, & æconomice interpretari possimus.
 eadem etiam ratione multæ sunt fabulæ, quæ & si
 ex naturali philosophia de promptæ uidentur, pos-
 sunt tamē ad moralem etiam conuerti, ut illa apud
 Platonem in *συμπόσιω* de amore, qui in Iouis hor-
 to cæteris discumbentibus Dijs ex Penia, & Po-
 ro affluentia deo natus fingitur. quod autem de
 moralibus fabulis dictum est, idem etiam de mi-
 xtis intelligi posse facile perspicimus. utq; ad
 Aesopicas redeam fabulas, quas nostrorum qui-
 dam non sanè recepto in usum nomine, ut inquit
 Quintilianus, apologationes uocant, quia à græ-
 cis, ut patet, ἀπολογία uocantur, sciendum est illas
 diuidi posse in tres partes, in ipsam fabulam, id est
 μῦθον, ἐπιμύθιον, & περὶ μύθιον, fabula quæ, & qualis
 sit, uicimus. περὶ μύθιον autem appellatur, quotiescum-
 que admonendi gratia ratio, qua fabula inuenta
 est, præponitur. exemplum afferemus ex Aphro-
 nio,

nio, ubi formicarum, & cicadarum fabellam nar-
 rat, ante quam talis est inscriptio, μή θος ὀφεί μωρμύ
 κων, καὶ τῆς πεττιῶν, περὶ πῶν ἄν νί ους εἰς πόνους. id est Fa-
 bula formicarum & cicadarum iuniores ad labo-
 res adhortans. hoc dicitur περμύθιον. sequitur narra-
 tio ipsius fabulæ, tum ἐπιμύθιον hoc modo, ὄ τω νεότης
 πονεῖν οὐκ ἔθέ λασα παρὰ τῆ γῆ ποσὶ καὶ περὶ γῆ id est sic iuue-
 nis laborem subterfugiens senectutem miseram du-
 cit. Hæ quidem fabulæ non sunt poetarum pro-
 priæ, nisi illorum fortasse, qui satiricè scribunt.
 Nam Gellius lib. ii. cap. xxix. refert Q. Ennium
 apologum illum Aesopi de cassita auicula in saty-
 ris scite admodum & uenuste uersibus quadratis
 composuisse. quorum duo postremi isti sunt, quos
 habere cordi & memoria (ut ipse ait) opræpre-
 tium est.

Hercle puto hoc erit tibi argumentum semper in
 promptu situm,

Ne quid expectes amicos, quod tu agere possis.

Qui quidem duo uersus sunt ueluti ἐπιμύθιον το-
 tius fabulæ. sed Horatius etiam lib. primo Ep.
 ad Mecænatem Apologum de uulpe & leone
 his uerbis eleganter attingit,

d Olim

M. ANT. TRITONII

Olim quod uulpes agroto cauta leoni
 Respondit, referam: quia me uestigia terrent
 Omnia te aduersum spectantia, nulla retrorsum.
 huiusmodi fabulæ ad suadendum, & hortandū plu-
 rimum ualent, præsertim autem in populari sermo-
 ne. sic enim Quintil. lib. v. cap. xi. Illæ quoq; fabu-
 læ, quæ etiam si originem non ab Aesopo acce-
 perunt (nam uidetur earum primus author Hæsto-
 dus) nomine tamen Aesopi maxime celebrantur,
 ducere animos solent, præcipue rusticorum, &
 imperitorum: qui & simplicius quæ ficta sunt, au-
 diunt, & capti uoluptate facile ijs quibus delectā-
 tur, consentiunt. sed ante Quintilianum etiam
 Arist. lib. ii. Reb. Gellius autē lib. ii. cap. xxix.
 de hoc fabularū genere ita scriptū reliquit. Aesop-
 pus ille è Phrygia fabulator haud immerito sapiēs
 existimatus est, cum quæ utilia monitu, suasuq; erāt
 non seuerè, non imperiose præcepit, & censuit, ut
 philosophis mos est; sed festiuos, delectabilesq;
 apologos commentus, res salubriter, ac prospicien-
 ter animaduersas in mentes, animosq; hominum
 cum audiendi quadam illecebra induit. Hactē-
 nus ex Aphthonij diuisione de moralibus, mixisq;
 fabulis

fabulis satis diximus, nunc cætera de rationabili-
bus, uti polliciti sumus, persequamur. Rationa-
lem fabulam dictum est superius illam esse, qua ho-
minem aliquid agentem fingimus. & quoniam ho-
minum actiones aut priuatæ sunt, aut publicæ, sic
fabulæ istæ aut polititæ, aut morales, aut œcono-
micae, quia aliæ ad publicos, aliæ ad priuatos per-
tinent, dici possunt. hominem autem agentem
fingimus, ut Herculem descendentem ad inferos,
tot, tantaq; monstra superantem, Orpheum lyra ty-
gres ac leones lenientem, Amphionem testudinis
sono mouentem saxa, cæteraq; huiusmodi, quæ par-
tim ex hominum opinione, partim ex historia mihi
uidentur emanasse. Ex hominum opinione, quæ-
admodum de Hercule, quem tot facinora perfe-
cisse credebant, atq; etiam in deorum numerum re-
latum omnes iudicabant. Ex historia autem multa
effluerunt, quæ ita à poetis postea immutata
sunt, ut licet è ueris incredibilia facta fuerint, pos-
sint tamen ad ueritatem quam facillimè redigi.
quis enim tam ineptus sit, qui non sentiat fieri nul-
lo modo potuisse, ut Orphei lyrae concentu tygres,
leonesq; mites redditi fuerint, flumina constite-
d 2 rint,

rint, syluæ, altissimiq; mōtes illum sint insecuti. *At*
si quis diligenter consideret, quid aliud hanc fabu-
lam significare iudicabit, quàm Orpheum summa
fuisse probitate, & eloquentia uirum, qua feros,
& immanes homines ad humanitatem allicere po-
tuit? id explicat etiã Horatius in poet. ubi inquit.
Syluestres homines sacer, interpretisq; deorum
Cædibus, & uictu fædo deterruit Orpheus,
Diæ ob hoc lenire tigres, rapidosq; leones.
De centauris fabula ficta est, quòd primi illi po-
puli equos domuerint. Nioben etiam in saxum com-
mutatam dicunt, quòd lapideam imaginem filiorum
sepulchro imposuerit, quam Palæphatus lib. pri-
mo de fab. narrationibus se ipsum uidisse testatur.
apud quem quiuis legere poterit, quemadmodum hi-
storiæ multæ in fabulas fuerint à poetis commuta-
tæ, nulla profectò de causa, nisi ut ijs homines ad
uirtutem uehementius impellerent, & à uitijs coer-
cerent. nam illos omnes, qui piè, prudenter, tempe-
ratè, ac fortiter uixerant, maxima consecutos præ-
mia finxerunt, qui autem crudeliter, temerè, im-
prudenter, & ociose uitam traduxerunt suam, cru-
delissimis illos supplicijs affectos esse tradiderunt.
 Postremo

Postremo sicuti quispiam, ut inquit Strabo lib.
 primo, argento circumfundit aurum, sic & poeta
 ueris contemplationibus fabulas apponit, quibus
 eloquutionem dulcedine conciliat, & ornatu.
 Hæc habui, quæ de omni fabularum genere stri-
 ctim dicerem, nunc quo in genere Ouidij fabulæ
 constituentur, deinde qua nos adducti ratione illas
 in quædam exemplorum capita collegerimus, bre-
 uiter explicemus. Prius autem refellendi sunt il-
 li, qui fabulas tanquam nullius momenti, & turpitu-
 dinem quandam sæpius demonstrantes euitandas
 putant. fateor enim præstantiorem illum esse phi-
 losophandi modum, qui fuit ab Aristotele insti-
 tutus; sed non propterea uetus fabularum Philoso-
 phia contemnenda est. Nam (ut inquit Strabo)
 foeminarum turbæ, popularibusq; hominibus phi-
 losophicæ illæ rationes non ita facile induci in ani-
 mum possunt, nec ad religionem, sanctitatem, fi-
 demq; inuitari, sed numinum timore opus est, id
 autem sine fabularum, ac miraculorum figmentis
 esse non potest, quæ propterea ab antiquis re-
 rumpub. institutoribus inuenta sunt, quod ijs ui-
 debant ad ciuilem societatem, uitamq; humanam

M. ANT. TRITONII

haud multo labore posse homines incitari. quis
 præterea non sentiat multos fabularum iucundita-
 te permoueri, cum poetas præclara uirorum faci-
 nora fabulis inuoluta enarrantes audiunt? cum tri-
 butos à Dijs immortalibus honores, cum picturas,
 imagines, aut simulacra spectant, quæ fabulosam
 quandam insignem exprimunt actionem? quis etiã
 non à uitijs abhorreat, cum irrogata à Dijs sup-
 plicia, minas, pauores, tormenta deniq; peruersis
 hominibus audiat? At hæc omnia inquires, falsa
 sunt. quid tum? considerare nos illa debemus, non
 quòd uera sint, sed quòd tanta sit Deorum immor-
 talium potestas, ut hæc, multoq; maiora possint ali-
 quando accidere. quòd si nullum putas ex fabu-
 lis emolumentum percipi posse, at ea saltem de cau-
 sa minime spernendas arbitreris, quia nobis anti-
 quorum opinionem et consuetudinem indicant, quæ
 licet falsa sit, & nullo modo sequenda, dulcis ta-
 men est, & iucunda cognitu. urgebis adhuc ue-
 hementius inquires multa de Dijs finxisse poetas,
 quæ nullo modo sint probanda, & non nullos ab-
 surda scripsisse, quæ hominum mores corrumpere
 potius, quam sanare possint. scripsit Timona-
 chus

DE FAB. DISPVT.

*chus Medeaæ cædem, quæ peremit liberos, Theon
 Orestis parricidium, Parrhasius simulatam Ulyf-
 fis insaniam, et Chærephanes, ut testatur Plutar.
 in libro de audienda poetica, intemperantiam uer-
 borum, quæ mulierculæ adoriuntur maritos. Ad
 hæc respondemus poetas aut morali, aut physica
 ratione omnia finxisse; quæ ad Deos pertinent,
 physicè nimirum ficta sunt. cum enim de maximis
 rebus, cuiusmodi sunt naturales & diuinæ, scriptu-
 ri essent poetæ, ne docendi & delectandi modum,
 qui illorū est proprius, ommitterent, subturpicula
 quædam fingendi licentiã sibi dari uoluerunt. sed
 hæc de Dijs quæstio nihil ad nos quicquam perti-
 net, ad ea siquidem tempora deuenimus, quibus ue-
 ram Dei opt. max. religionem cognoscentes, non
 modò quæ à poetis, uerùm etiam quæ ab antiquo-
 ribus philosophis theologice dicta sunt, ridere, ac
 spernere debemus. ita tamen ea sunt perquirenda,
 ut antiquum poetarum scribendi modum optime
 calleamus, illoq; cum opus fuerit uti possimus. Tur-
 pia uerò quæ moraliter a poetis ficta legimus, ut
 de foedo multorum Deorum amore, de furtis, de
 cædibus, de rapinis, de adulterijs, ac de alijs scele-
 ribus*

ribus morum integritati prodesse potius, quàm ob-
 esse mihi semper uisa sunt (quamuis etiam hæ fabu-
 læ non ad moralem, sed ad physicam rationem re-
 ferri potius debeant) multa siquidẽ à ueteribus tra-
 dita fuerunt, non ut illa sequamur, sed ut omni cu-
 ra, ingenioq; euitemus. de sophisticis elenchis
 scripsit Arist. non mehercle ut illis uti debeamus,
 uerim ut aduersus sophisticas tueri nos, ac defende-
 re possimus. Idem de uirtute tractaturus de uitio
 prius differit, non alia profectò adductus ratione,
 quàm ut ex animis nostris maxime contraria pro-
 pulsare cognoscamus. eodem modo de uenenis me-
 dici multa tradiderunt. nã de remedijs uana esset
 scientia, nisi morbos ipsos cognitos prius & per-
 spectos haberemus. sic etiam poetæ quàmplurima
 nobis exempla ante oculos proponunt, ut quid no-
 bis euitandum sit perspiciamus. hinc rectè Strabo
 inquit lib. primo poetæ uirtutem hominis bonò cõ-
 iunctã esse, nec poetam bonum esse posse, nisi prius
 uir bonus existat. Valeant igitur seueri nimum
 isti homines, qui poetarum fabulas contemntes
 quod omnibus maxime utile, ac necessariũ est tum
 ad uitam rectè instituendam, tum ad poesin conscri-
 bendam

bendam e medio tollere conantur. nonnullorū. n. tan-
 ta nostra ætate moralitas, et poetarum odium fuit,
 ut optimum fabularum studiū penitus negligi uidea-
 tur, ac diuinū hoc Ouidij Metamorphoseon opus,
 quod scripturis poesin omnino necessarium est, inco-
 gnitum, et contēptum iaceat: cum tamē dicendi lepo-
 re, miro poetæ artificio, iucundaq; rerum uarietate
 ab omnibus sit uehemēter expetēdū. Nihil est pro-
 fectō à latinis dictum, quod non fuerit à græcis an-
 tea copiosius, & grauius pertractatum. qui autē
 fabulas diligenter collegerit, doctē, eleganter, ac
 dispositē explicarit, nullus præter Ouidium fuit;
 qui ex Orpheo, Hesiodo, Homero, cæterisq; uetu-
 stissimis poetis tam præclarum, & admirandum
 opus confecit, ut illo latinæ literæ nō immeritō pos-
 sint gloriari. Hinc illud, ne tanto bono careret
 græcia, Maximus Planudes utr doctissimus, qui
 Constantinopoli, antequam ciuitas illa in Turca-
 rum deuenisset potestatem, græcas literas profi-
 tebatur, ut suis prodesset, cum nihil tale apud ip-
 sos extare uideret, ex latino in græcum sermonem
 conuertit. Quod igitur exteri libenter excipiunt
 & admirantur, id nos proprium, ac domi nostræ

M. IANT. TRITONII

natum spernemus? Cessent iam falsa hominum
 opiniones, tollantur errores grauisissimi, in qui-
 bus multi haecenus uersati sunt, iamq; omnes
 Ouidianas fabulas diligentius considerent, ex qui-
 bus cum maximam uoluptatem, tum fructum incre-
 dibilem sunt percepturi. Nam hoc Ouidij *Meta-*
morph. opus illa etiam de causa maxime laudandū
 est, quod eo modo cōscriptū uidetur, quo poema il-
 lud dictum *Ὀϊδίως*, a nostris circulus, confici a uete-
 ribus solebat, de quo mentionem facit *Arist.* li-
 bro primo posteriorū *ὡσαύτως*, et quale fuerit de-
 clarat *Proclus* in libro *πρὸ ἑρμηνείας*. ueteres n-
 orsi ab antiqua illa rerum confusione gigantum, et
 titanum originem, eorumq; bella descripserunt,
 ac paulatim deducentes poema omnem Deorum so-
 bolem, resq; illorum gestas usq; ad *Vlyssis* tempo-
 ra persecuti sunt. huiusmodi seriē uidetur imitatus
 Ouidius in his *Metamorph.* libris, ut recte anno-
 tauit *Franciscus Robortellus* cuius meus in expli-
 catione eorum, quæ ad elegiæ antiquitatem, & ar-
 tificium spectant. Omnes autem fabulæ ab Ouidio
 aut naturali, aut morali ratione sunt conscriptæ,
 possuntq; uarijs modis ad scientiam, & ad recte
 uiuendi

DE FAB. DISPVT. III.

uiuendi rationem adaptari. nos tamen id minime perquirentes alia de causa nostra hac Mythologia studiosis rem gratam facturos iudicauimus; nam fabulosa quædam exempla ex ouidiana metamorphosi colligentes, & in nonnulla capita redigentes, non illis modo, qui poetica delectantur, sed alijs etiam, qui grauioribus scientijs inuigilant, summum nos allaturos commodum sumus arbitrati.

Quis enim animalium, plantarum, rerumque omnium naturam perquirens non maxima afficiatur uoluptate, cum audiat quæ de leone, de ceruo, de lupo, de bubone, de ciconia, de cygno, de mustella, de accipitre, de cupressu, de lauro, deque aliarum rerum natura fabulati sunt poetæ? quis libenter non audiat supplicia, quæ de deorum contemptoribus, perfidis, ingratis, furibus, adulteris, auaris, cæterisque peruersis hominibus fuerunt irrogata, maxima autem præmia, quibus religiosi, iusti, liberales, magnanimi, fortes, temperati, ac liberales uiri affecti sunt? quantum autem philosophis prosint fabulæ, nihil est, quod pluribus uerbis demonstramus. satis enim ex ijs, quæ dicta sunt, constat fabulam nihil aliud esse, quam ueterem quandam philosophiam.

Iosophiam. Sed nec illi etiam, qui eloquentiæ studio delectantur, debent fabulas contemnere, nam ad probandum, ad suadendum, & ad auditorū animos demulcendos plurimum ualent, habentq; mirā in se quandam uenustatem, ut illud apud M. Tullium in or. pro Sextio, cuius supercilio Resp. tanquam Atlante cœlum niti uideretur, in qua etiā oratione sub finem de Hercule fabulam attingit, cuius corpore amusto uitam eius & uirtutem immortalitas excepisse dicitur. Itidem in or. pro Milone adaptat fabulam illius, qui cum patris ulciscendi causa matrem necauisset, uariatis hominum sententijs, non solum humana, sed etiam Deæ sapientissimæ sententia liberatus est. cætera sunt huiusmodi quàm plurima, quæ apud optimos oratores passim leguntur. Vnde antiqui Rhetores fabulas aliquando in oratione adhibendas Statuerunt. sic enim inter cæteros Hermogenes inquit lib. ii.

ἡ ἀπορία ὅτι οἱ ῥητορικοὶ οὐκ ἔχουσιν ἀπορία. ἡ ἀπορία δὲ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ῥητορικοῦ, ἀλλὰ ἐν τῷ ποιητικοῦ.

ἡ ἀπορία δὲ γὰρ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ῥητορικοῦ, ἀλλὰ ἐν τῷ ποιητικοῦ. His autem ommissis id impræsentia affirmare ausim, neminem posse antiquorum poetarum scripta intelligere, aut poetice quicquam scribere, qui in fabularum cognitione non sit optime

DE FAB. DISPUT. M

mè uersatus. nam fabulosa oportet ut sint poemata, poetarumq; sermo uel in hoc potissimum ab oratorio differt, quòd magna ex parte fabulari ratione constitutus est. Poeta siquidem pro igne Vulcanum, pro uino Bacchum, pro frugibus Cererem dicere consueuerunt, ut Horatius.

Vulcanus ardens urit officinas.
& illud Terentij.

Sine Cerere, & Baccho friget Venus.
nec non Vergilius, Bacchus amat colles.
sic alia ferè omnia fabulose proferunt. exemplum aliud afferam ex Catullo, qui cum fratrem suum mortuum esse significare uellet, sic eleganter dixit.

Nanq; mei nuper lethæo gurgite fratris

Pallidulum manans alluit unda pedem.

Quæ cum ita sint, ac tot, tantaq; commoda ex fabulis, de quibus longiori oratione disputauimus, orientur, neminem esse arbitror, qui ad eas percipiendas alacrior, & propensior non sit futurus, nostrumq; hunc laborem, qualis qualis est, æqui boniq; consulturus. Præterea, quod maximū est, duo illa probationum genera exemplum, atq; enthymema, quæ oratorum sunt, de quibus agit Aristoteles

les libro.ii. Rh.ubi inquit, εἰσὶ δὲ αἱ κοινὰί πίσεις, δ'ὸ τῶ γένει, πρῶτον δὲ ἄδερμα, καὶ ἐνθύμημα etiam poetæ inseruire. Exemplum autem quod analogiam cum inductione dialectica habere tradit Arist. duplex est, alterum quo res gestas commemoramus, utq; ille ait, εἰ λέγειν πράγματα περὶ γλημένα alterum uerò εἰ αὐτῶν ποιεῖν. id est, quod nos fingimus, & est partim πρῶτον, id est collatio; partim ἀπόλογος id est fabula. utrisq; exemplorū generibus ad probandum utitur orator, sed in primis eo, quod constat rebus gestis; poeta autem fabula tantum. Sed differt oratoria fabula à poetica, quòd illa ad Aesopicarum libycarumq; similitudinem (hæ enim proprie à ueteribus ἀπόλογοι uocantur) ab omnibus pro uniuscuiusq; ingenio fingi potest; hæc oportet, ut rationalis sit, utq; ab antiquioribus ficta est, sic à nobis accipienda. neque enim aut immutare ueteres fabulas, aut effingere ullam licet. Rem autem allatis exemplis ostendo. Horatius libro primo, od.ii. magnam esse hominum audaciam probaturus fabulosis utitur exemplis; hoc est ex fabula desumptis, non ex historia

Audax Iapeti genus.

Ignem

DE FAB. DISPVT. II

Ignem fraude mala gentibus intulit.
 Expertus uacuum Dædalus aera
 Pennis non homini datis.

Perrupit Acheronta Herculeus labor.

Idem ebrietatis turpitudinem demonstrans inquit,

At ne quis modici transfiliat munera liberi,

Centaurea monet cum lapithis rixa super mero

Debellata, monet sithonijs non leuis Eubus.

Et si uno tantum in loco animaduertimus Hora-
 tium non fabuloso, sed historico usum exemplo. sic
 enim ait libro. iii. ode. xxi.

Narratur & prisca Catonis

Sæpe mero caluisse uirtus.

Alibi autem semper utitur fabulis, quod etiam
 apud alios poetas obserues, nam Tibullus libro
 ii. El. iii. omnes amori inseruire probans inquit.

Pauit et Admeti tauros formosus Apollo,

Nec cithara, intonsæ profuerunt iæ comæ.

Vergilius in Buc. rusticam uitã laudans ita dixit

Quæ fugis ab demens? habitant Dij quoq; syluæ,

Dardaniusq; Paris. Pallas quas condidit arces

Ipsa colat. nobis placeant ante omnia syluæ.

Sic Ouidius in Elegia, qua Catulli mortem deflet

probans

M. TANT. TRITONII

probans omnes ab importuna morte rapi, huiusmo-
di nititur exemplis inquit,

Quid pater Ismario, quid mater profuit Orphéo?

Carminē quid uictas obstupuisse feras? etc.

Eodem modo Propertius libro. ii. probans non es-
se aspernamdam senectutem Tithoni, & Auroræ
exemplum affert hoc pacto.

At non Tithoni spernens Aurora cubile

Desertum eoa passa iacere domo est.

Hæc qui ignorat nullo unquam modo poterit sua-
uissimum poetarum leporē degustare. Atq; hæc
hactenus de fabulæ notatione, de singulis illius ge-
neribus, de definitione, de origine, de uniuscuiusq;
fabularum generis diuisione, & usu, ac de fabulo-
so poetarum sermone dicta sint.

F I N I S.

M. ANTONII TRITONII

VTINENSIS,

Fabulosa exempla ex Ouidiana

Metamorphosi breuiter

selecta.

A VDACES.

ACTÆON.	1	LYCH AGRICOLAE.	15
ADONIS.	2	MARSYAS.	16
ANTIGONI filia.	3	NIobe.	17
APVLVS.	4	PAN.	18
ARACHNES.	5	PARIS.	19
ASCALAPHVS.	6	PHAETON.	20
CHIO.	7	PHINEVS.	21
COAE matronz.	8	PIERIAE.	22
CORVVS.	9	PROPAETIDES.	23
CYNIRAE filia.	10	PVER quidam	24
GALANTHIS.	11	PYGMEA mulier.	25
GIGANTES.	12	RHODOPE, ET	
HIPPOMENES.	13	HEMVS.	26
ICARVS.	14	TANTALVS.	27

ERITO' primum hunc locum
occupabunt audaces, ut illorum
nos considerantes supplicia huius
modi temeritatem euitemus.

1 ACTÆON quod Dianam, quæ se una
cum Nymphis prolebat, ausus esset inspicere,
in ceruum a Dea conuersus est. unde à
propriis fuit canibus laceratus. lib.iii.fab.ij.

A Adonis

- 2 ADONIS Cyniræ, & Myrthæ filius; dum audacter cum apro in uenatione congrederetur, ab ipso fuit interfectus, cuius cruorem Venus in purpurei coloris florem conuertit. lib. x. fab. xii.
- 3 ANTIGONE Laomedontis filia, quæ se Iunone etiam pulchriorem iactauit, in conciniam fuit conuersa. lib. vi. fab. v.
- 4 APVLVS pastor Nymphis audens maledicere in arborem Oleastrum conuersus fuit. lib. xiiii. fab. ii.
- 5 ARACHNES Idmonis filia Palladem in lanificio prouocare ausa est. Sed cum se Dea tandem inferiorem sensisset, in aranearum uersa est, quæ pristinam adhuc telæ seruat artem. lib. vi. fab. xxiiij.
- 6 ASCALAPHVS Acherontis ex Orphne Nympha filius Cererem mali punici granum gustasse prodere non dubitauit in iudicio, unde in bubonem non sine causa conuersus fuit. lib. v. fab. v.
- 7 CHLOE Dædalionis filia tanta elata est gloria, quod cum Mercurio & Apolline concubuerit, ut Diana se formosiorē esse iactaret. Quare Dea indignata sagittis illius linguam traiecit. lib. ii. fab. viii.
- 8 COE matronæ in cornutas boues commutatae.

- mutatæ sunt, quod Veneri formam suam anteposuerint. lib.vii.fab.x.
- 9 CORVVS, quod nimium audacter Iouem alloqui ausus esset, ex albo in nigrum colorem cecidit. lib.ii.fab.ix.
- 10 CYNIRÆ quoque Assyriorum regis filiæ ob insolentiam ab eadem Dea in graduum templi sui lapides mutatæ sunt, unaq; Cynaras pater gradus ipsos pro filiarum corporibus amplectens in saxum uersus fuit. lib.vi.fab.vi.
- 11 GALANTHIS Alcmenæ ministra Lucinam Deam, partu solutam Alcmenam periurando, deludere ausa est, hinc in mustellam conuersa. lib.ix.fab.v.
- 12 GIGANTES Iouem ab Olympo depellere statuentes fulmine sunt occisi. lib.i.fab.vi.
- 13 HIPPOMENES Macharei filius cum Atalanta in matris Deum templo rem habere ausus est, cuius quidem audaciæ meritas dedit poenas, hic enim in leonem, illa in leonam fuit commutata. lib.x.fab.ii.
- 14 ICARVS Dædali filius cum una cum patre sumptis alis Minois fugeret imperium, & altius quam decebat, euolaret, pennarum cera solis radiis liquefacta in maris insulam decidit, quæ illius nomine Icareia dicta est. lib.viii.fab.iii.

- 15 LYCII Agricolaë ausi sunt prohibere sitientem Latonam, nè ex stagno biberet, quare merito in ranas abierunt. lib.vi.fab.xxvi.
- 16 MARSYAS Satyrus adeo tibias inflandi peritus fuit, ut cum Apolline certare sit ausus. Quem superatum indignatus Apollo cecidit, ac pelle priuauit, & illius sanguis in fluuium Marfyam, qui per Phrygiam decurrit, effluxit. lib.vi.fab.xxvii.
- 17 NIOBE Tantali filia, quod ex Amphione marito septem filios, totidemq; filias genuisset, se magis, quam Latonam uenerandam esse contendebat. Vnde filios ab Apolline & Diana interfectos, filiasq; mortuas eodem die cernens præ dolore in saxum est conuersa. lib.vi.fab.xxv.
- 18 PAN Pastorum Deus cum inuenta fistula sibi multum placere uideretur, ausus est Apollinem in certamen prouocare. lib.ii.fab.iiij.
- 19 PARIS Priami filius Helenam Menelai potentissimi Græcorum Regis uxorem abducere non extimuit. unde Troianum exitium ortum est. lib.xii.fab.i.
- 20 PHAETON Clymenes, & Apollinis filius ausus temere solis regere currus fulmine ictus in padum concidit. lib.ii.fab.ii.
- 21 PHINEVS, qui Perseum discumbentem

tem cum armatorum manu aggredi non dubitauit, merito una cum suis omnibus in saxa conuersus est. lib.v.fab.i.

22 PIERIÆ nouem sorores Pieri ex Euipepe filia musas ipsas prouocare carminibus ausa sunt, unde non immerito in picas celsere. lib.v.fab.v.&.xix.

23 PROPÆTIDES quædam Venerem Deam esse negare ausa, primæ corpora prostituere, & in saxa commutari coactæ sunt. lib.x.fab.vi.

24 PVER quidam cum Cererem polentam comedentem, bibentemq; mustum auderet ridere, in stellionem animal uariis maculis infectum commutatus est. lib.v.fab.xiiii.

25 PYGMEA mulier in gruem mutata est, quod se pulchritudine Iunoni anteferre ausa foret. lib.vi.fab.iiii.

26 RHODOPE Strymonis fluminis filia, & Hemus maritus eius in tantam erant elati superbiam, & audaciam, ut Hemus se Iouem, Rhodope uero Iunonem prædicaret. hinc in montes ambo riguerunt. lib.vi.fab.iii.

27 TANTALVS Dijs accumbentibus Pelopis filii mēbra decocta non dubitauit apponere. Hinc ad inferos detrusus siti in aquis, ac fame insūma ciborū copia laborat. li. 6. fab. 28

A V A R I.

AGLAUROS.	1	MIDAS.	4
ARNE.	2	LAOMEDON.	5
BATTVS.	3	TARPEIA.	6

QVANTO sic studio auaritiæ uitium ef-
fugiendum, hæc optime demonstrant
exempla.

1. **NAM AGLAUROS** Cecropis filia,
quod Herfæ sororis castitatem pretio Mer-
curio uendiderit à Minerua in saxum est com-
mutata. lib. ij. fab. xii.
2. **ARNE** puella hosti Athenas oppugnan-
ti cum Sithon insulam auri capta pulchritu-
dine uendidisset, in uolucrum monedulam
fuit conuersa, quæ adhuc splendoris eius amo-
re tenetur. lib. vii. fab. xxv.
3. **BATTVS** ob promissam mercedem da-
tam Mercurio fidem uiolauit, quamobrem in
saxum merito obduruit. lib. ii. fab. ii.
4. **MIDAS** cum à Baccho obtinuisset, ut
quicquid peteret, impetraret, petiit, ut quod-
cunque suo tangeret corpore, aurum statim
fieret: id illi concessit Deus, sed inutile illius
hoc fuit uotum, nam & uinum, & panem at-
tingens in aurum uertebat. unde una cum
suo periisset auro, nisi Bacchus munus con-
cessum

- cessum fecisset irritum. lib.ii.fab.iii.
 5 LAOMEDON Troianorum rex ob auaritiam Neptuno, & Apollini Troianorū murorum conditoribus promissum negauit aurum. lib.ii.fab.vi.
 6 TARPEIA Tarpeii filia auri, quod in sinistris gestabant Sabini, capta pulchritudine, Romanam illis arcem tradidit. lib.xiiii.fab.18.
 Quod uide longius apud Liuium lib.i.

AMOR ALIQVORVM

MVTVVS.

HALCYON, ET	1	PROGNE, ET PHILOCEYX.	1	MELA.	5
HERMAPHRODITVS, ET SMILAX.	2	THISBE.	2		6
ORPHEVS, ET EURIDICE.	3	SIRENES, ET PROSERPINA.	3		7
PHILEMON, ET BAUCIS.	4	SORORES, ET PHAETON.	4		8

PRÆCLARE ueteres dixerunt amicos esse tanquam unam animam in pluribus corporibus, nihil enim aliud est amicitia, quam mutuus quidam animorum consensus, adeo ut cum dolentibus amicis doleamus, cum gaudentibus lætemur. quare optime fabulosa hæc exempla sunt perpendenda, quæ nobis
 mutuum

mutuum aliquorum amorem, & benevolentiam demonstrant.

- 1 NONNE maximus fuit Halcyonis in Ceycem maritum amor, si longius illum in æquore submersum prospiciens ac in medias undas profiliens in Halcyonem auem conuersa est? Nonne maxima ipsius Ceycis in coniugem beneuolentia, si uel mortuus uxoris in auem cōmutatæ sentiebat oscula, cuius etiam cadauer in eiusdem generis uolucrem fuit trāsmutatū? in quibus adhuc seruata inter coniuges beneuolentiā perspicimus. lib.ii.fab.x.
- 2 HERMAPHRODITVS Veneris, & Mercurij filius, & Similax Salmacis fontis nympha ita mutuo se dilexerunt amore, ut e' duobus corporibus in unum commutati dicantur. lib.iiij.fab.ij.
- 3 AMOR etiam Euridices, & Orphei notus est. is enim uiuus ad inferos descendit, ut mortuam coniugem ad pristinam uitam, & incoluitatem reduceret. lib.x.fab.i.
- 4 INTER Philemonem, & Baucidem coniuges tanta fuit beneuolentia, ut paupertatem suam patienter ferentes sine ulla rixa longam traduxerint ætatem. lib.vij.fab.vij.
- 5 PROGNE, sine sorore Philomela uiuere non poterat, cumq; illam a marito Tereo stupratam

pratam cognouisset, ut pro sorore de marito uindictam sumeret, illi proprium filium Ityn deuorandum apposuit. *lib. vi. fab. xxix.*

6 PYRAMVS & Thisbe Babylones tato se mutuo prosecuti sunt amore, ut cum Pyramus amicam credens mortuam seipsum interfecisset, Thisbe amantem mortuum nacta eodem se gladio traiecerit. *lib. iiii. fab. iiii.*

7 SYRENES tanto amore Proserpinam sunt prosequuta, ut a Diis alas flagitarent, quo facilius Proserpinam terra, mariq; possent inquirere. quare ita in aues fere conuersa, ut facies tamen uirginea, uoxq; humana remanserit. *lib. v. fab. xvii.*

8 SORORES Phaetontis fratrem coelo delapsam tot lacrymis deplorarunt, ut in arbores demum sint commutatae; tantus inter fratrem, & sorores amor extitit. *lib. ii. fab. ii.*

AMANTES ASTVTI.

APOLLO.	1	PELEVS.	6
BACCHVS.	2	SATVRNVS.	7
IYPPITER.	3	SOL.	8
MERCVRIVS.	4	VERTVMNVS.	9
NEPTVNVS.	5		

QVICVNQVE ueros amoris fructus
obtinere desiderat, astutiis uti potissimum

B mum

num solet, quemadmodum in fabulosis uide-
demus exemplis.

1. **A P O L L O** modo in accipitrem, interdū
in leonem, alias in pastorem conuersus dici-
tur, ut Issen Macarei filiā possideret. li. 6. fa. 21.
Idem, ut Chionen Dædalionis filiam obtine-
ret, anilem suscepit habitum, ex ea Philemo-
nem citharæ studiosissimum genuit. li. ii. fa. 8.
2. **B A C C H V S** in uuam commutatus Eri-
gonen decepit. lib. vi. fab. xxii.
3. **I V P P I T E R**, ut Calisto Lycaonis filiam
comprimeret, in Dianæ se formam commuta-
uit. lib. ii. fab. v. Nec non, ut Europam Ageno-
ris filiam possideret, in taurum uersus est. lib.
ii. fab. xiii. Idem in aquilam mutatus dicitur
ob Asterien Cœi Titanis filiam. lib. vi. fa. viii.
In olorem, quo Ledam Thestij filiam compri-
meret. lib. vi. fab. ix. In Satyrum, ut Antiopa
Nyctei filia potiretur. fab. x. In Amphitryo-
nem, ob potiundam Alemenam Electrionis
filiam. fab. ii. In aurum, quo Danaen Acrissi
filiam amplecteretur. fab. xii. In ignem, ut Ae-
ginam Asopi filiam haberet. fab. xiii. In pasto-
rem ob Memnosynen. fab. xiiii. In serpentem
ob Proserpinam uersus fuit. lib. eod. fab. xv.
4. **M E R C V R I V S**, ut Herse Cecropis filia
potiretur illius sororem Aglauram pretio cor-

- rupit, lib. ii. fab. xii. Et per quietem Chionem
 Dædalionis filiam compressit, ex qua Autoly-
 cus furacissimus natus est. lib. ii. fab. viii.
- 5 NEPT VNVS in taurum conuersus est,
 ut Aeoliam Aeoli filiã stupraret. lib. yi. fa. xvi.
 In annem Enipeum, ut Iphimeniam Aloï
 uxorem, fab. xviii. In arietem, ut Bisaltida, fab.
 xviii. In equum ut Cererem, & Medusam, fab.
 xix. In delphinum ut Melantho puellam com-
 primeret. fab. xx.
- 6 PELEVS, ut Thetide maris Dea potire-
 tur, ex Prothei consilio uinculis illã dormien-
 tem ligauit, eaq; potitus est, ex qua Achillem
 natum prædicant. lib. ii. fab. vii.
- 7 SATVRNVS in equum uersus cum Phi-
 lyra Oceani filia concubuit. lib. vi. fab. xxiii.
- 8 SOL, ut Leucothoen Orchami ex Euri-
 nome filiam ad suum commodius alliceret
 desiderium, se in puellę matrem Eurynomen
 conuertit, sicq; suam expleuit uoluntatem
 lib. iiii. fab. v.
- 9 VERTVMNVS Deus, ut ex Pomona
 Dea, quam cupiebat uoluptatem degusta-
 ret, in anum se conuertit, nec opinione fal-
 sus est. lib. xiiii. fab. xv.
- B 2 Amor

AMOR ALIQVORVM
INFAVSTVS.

ACIS.	1	AESACYS.	6
ALPHEVS.	2	GLAVCVS.	7
BYBLIS.	3	IPHIS.	8
CLYTI.	4	NARCISSVS.	9
ECHO.	5	PYRENEVS.	10

QUAMPLVRIMA sunt non ex histo-
ria tantum, sed ex fabulis etiam exem-
pla; quæ nonnullorum nobis infaustos, & infe-
lices prorsus amores demonstrat; nos autem
pauca & notiora quædam adnotabimus, ne
multorum exemplorum serie legentium irri-
tentur, & perturbentur animi.

1. **FELIX** profectò fuisse Acidis Fauni
ex Simæthide filii, & Galatæ Nereidis amor,
nisi Cyclops eiusdem nymphæ amore concitatus
infelicem reddidisset. Nam is per sylvas
deuagatus Galatæam Acidis gremio sedentem
conspiciens, auulsum Aetnæ scopulum in eos
coniecit, cuius vi exterrita Galatæa subiecto
mari abscondita est. Acis autem, qui effugere
eius impetum non potuit, obrutus saxo uitâ
cum morte commutauit. lib. xiii. fab. ix.
2. **INFAVSTVS** fuit Alphei fluminis a-
mor, nam Arethusam nympham persequens,
cum

Amor . . . B

cum illa in fontem cecidisset, ipse etiam in fluvium elapsus est. lib.v.fab.xvii.

3 **NONNE** Byblis inhonesto, & infauſto amore fratrem Caunum est proſequuta? nam cum ſororis libidini aſſentire noluiſſet Caunus, puella tandem in Cariam uenit, ibiq; aſſiduo moerore, ac fletu in flumen est conuerſa. lib.ix.fab.ix.

4 **INFELICISSIMVS** fuit Clyties nympha amor, quæ moleſtè ferens ſibi Leucothoen à ſole, quem uehementius amabat, prelatam fuiſſe, nouem dies abſque ullo cibo, ac potu inuita protrahens in herbam heliotropium conuerſa dicitur, quæ nunc quoq; priſtini amoris memor folia ad ſolem uertit. lib.iiii.fab.vi.

5 **ECHO** nympa tam acriter Narciffum puerum amauiſt, ut cum fugientem perſequeretur adoleſcentem, extabuerit. lib.iii.fab.v.

6 **AESACVS** etiam Priami filius infelicitè amauiſt, nam dum Eperien nympham, quam deperibat, fugientem perſequeretur, ictu ſerpentis puella concidit. Hinc desperatus adoleſcens in mare ſe præcipitaturus in mergum auem abiit. lib.ii.fab.ii.

7 **GLAVCVS** marinus Deus Scyllam nympham non proſperè admodum amauiſt. illa ſi-

- quidem neque precibus, neque Circes carminibus potuit unquam potiri. lib. xiii. fab. x.
- 8 IPHIS adolescens tam infausto omine Anaxareten uirginem adamauit, ut cum ad illam aditum habere nunquam potuisset, suspendio se à tanto malo liberauerit. li. 14. fa. 17.
- 9 IPSIVS etiam Narcissi infaustus fuit amor, qui cum omnes spreuisset nymphas, suademum ipsius exardens amore in sui nominis florem abiit. lib. iii. fab. vi.
- 10 PYRAMVS, qui Daulida Phocidis urbē incolebat, tam infeliciter amauit, ut, cum musarum captus amore illas in thalamo clausisset, illæ uero sumptis aufugissent alis, à summa fe arce ad imos præcipitarit scopulos. lib. v. fab. iiii.

C A S T I.

ANAXARETE.	1	LOTOS.	6
ARETHUSA.	2	MVSAE.	7
DAPHNE.	3	NARCISSVS.	8
EPERJE.	4	SYRINX.	9
HIPPOLYTVS.	5		

C A S T I T A T E M plurimi semper faciendam & si ex historijs facile colligere possumus, id tamen ex iis etiam, quæ afferimus exemplis unicuique patebit.

Anaxarete

- 1 ANAXARETE Cypria uirgo Iphidis amanti precibus ad lasciuiam nunquam potuit adduci. lib. xiiii. fab. xvii.
- 2 ARETHUSA nympa Dianæ comes tanta fuit castitate, ut cum illam Alpheus fluuius uehementius persequeretur, in fontem abire non recusarit. lib. viii. fab. xvii.
- 3 DAPHNE Penei fluuii filia tanta fuit castitate, ut ab Apolline amata in laurum potius conuerti, quam illum uoluerit audire. lib. i. fab. ix.
- 4 EPERIE una & ipsa ex nympis, ne ab insequenti raperetur Aelaco, inter currendum serpentis ictu interiit. lib. ii. fab. ii.
- 5 HIPPOLYTUS Thesei filius cum a Phædra nouerca adamaretur, nullis precibus adduci potuit, ut ei congrederetur. lib. xviii. fab. xlv.
- 6 LOTOS nympa Priapi fugiens uim, ne castitatem amitteret suam, in arborem uersa est. lib. ix. fab. vi.
- 7 TAM castæ fuerunt Musæ, ut cum sibi à Pyreneo, qui Daulida Phocidis urbem incolabat, uim sensissent inferri, iamque in thalamo stuprandæ clausæ forent, in uolucres commutata sumptis alis effugerint, sicque pristinam potius formam, quam castam uoluntatem noruerunt.

- luerunt commutare. *lib. v. fab. iiii.*
- 8 NARCISSVS etiam inter castos merito est numerandus, cum Echo nymphæ illecebris commoueri nunquam potuerit. *lib. iii. fab. v.*
- 9 NEC minus Syrinx castissima prædicatur, quæ ut Pana Deum amantem fugeret, in arundinem se transformari postulauit. *lib. i. fab. xii.*

CRUDELES.

ALTHAEA.	1	MINOS.	9
ANAXARETE.	2	ORCHAMVS.	10
ATHAMAS.	3	PHINEVS.	11
CERASTAE.	4	PELEVS.	12
DAEDALVS.	5	POLYMESTOR.	13
HIPPODAMAS.	6	TANTALVS.	14
LYCAON.	7	TEREVS, ET PRO-	
MEDEA.	8	GNE.	15

NIHIL est profecto, quod humanam naturam in belluinam facilius transferat, quam crudelitas.

- I ALTHAEA mater Meleagri, ut fratrum a Meleagro interfectorum cædem intellexit, stipitem fatalem conditum a Parcis, in quo uita Meleagri continebatur, sine ulla pietate flamma consumpsit. *lib. viii. fab. iiii.*

Anaxarete

- 2 ANAXARETE puella cū Iphidem amā-
tem sua causa mortuum suspendio cerneret,
nec ad ullam flecteretur pietatē, ob nimiam
crudelitatem, animiq; duritiem a Venere in
saxum mutata est. lib. xiiij. fab. xvij. Vide reli-
qua postea ubi de proteruis.
- 3 ATHAMAS Clearchum filium crudeli-
ter interfecit. lib. iij. fab. xij.
- 4 CERASTÆ quidam hospites in ara im-
molabant, tanta in illorum animis erat fer-
tas. lib. x. fab. vij.
- 5 DÆDALVS non exigua notandus est cru-
delitate, qui perdicem puerum sibi in discipli-
nam traditum, sibiq; sanguinis propinquitate
coniunctum ob ingenij inuidiam ex alto præ-
cipitarit muro. sed miserata Minerua puerum
in perdicem auem conuertit. lib. vij. fab. iij.
- 6 HIPPODAMAS Perimelem filiam ab
Acheloo per uim stupratam præcipitauit in
pelagus, & a Neptuno in insulam conuersa
est. lib. vij. fab. vi.
- 7 LYCAON Ioui tanquam mortali præpa-
rans mortem, cum humana membra deuo-
randa apposuisset, ob tyrannicam illam, & im-
manem crudelitatem in lupum ab ipso Io-
ue conuersus est. lib. i. fab. vi.
- 8 MEDEA sibi Creusam Creontis Corin-
thiorum

- thiorum regis filiam à coniuge Iafone præla-
ram dolens, regiam incendit, filiosq; spectan-
te Iafone iugulauit. *lib. vii. fab. xxi.*
- 9 **CRVDELIS** fuit Minos, cum Athenien-
sibus imposuit, ut nono quoq; anno septem
nobilium filios, septemq; filias in Cretam Mi-
notauro obijciendos mitterent. *lib. viii. fab. ii.*
- 10 **ORCHAMVS**, quod Leucothoen filiam
cum sole rem habuisse cognouisset, uiuam in
terra sepeliuit; seueram admodum, & crude-
lem patris sententiam. *lib. iiiii. fab. v.*
- 11 **PHINEVS**, cum proprios filios Orithū,
& Carambin ex Cleopatra susceptos excæ-
casset, à Diis fuit oculis priuatus, hac in super-
poena affectus, ut ei harpiæ foedissimæ aues
escas & raperent, & foedarent. *lib. vi. fab. i.*
- 12 **PELEVS** fratrem Phocum crudeliter iu-
gulauit. *lib. ii. fab. viii.*
- 13 **POLYMNESTOR** Thraciæ rex crudelissi-
mus fuit, cum innocentem Priami filium Po-
lydorum sub fide receptum interfecit, interfe-
ctumq; in mare proiecit. *lib. xiii. fab. ii.*
- 14 **TANTALVS** memoranda est adnotan-
dus crudelitate, Pelopem innocentem filium
occidere, occisum decoquere, decoctum diis
appondere non dubitauit. *lib. vi. fab. xxviii.*
- 15 **SED** quæ maior erit iudicanda crudelitas,
an

an Terei Martis filii, qui Philomelá Progenes uxoris sororem stupratam lingua priuarit, an Progenes, quæ, ut uindictam de marito sumeret, Ilyn filium interfectum Tereo deuorandum apposuerit? lib. vi. fab. xxix.

DOLORE IMMODO
AFFECTI.

AIAX.	1	HALCYONE.	16
AVRORA.	2	HYRIE.	17
BYBLIS.	3	IAMBÉ.	18
CYANE.	4	IPHIS.	19
CYGNVS.	5	MELEAGRIDES.	20
CYGNVS.	6	NARCISSVS.	21
CYPARISSVS.	7	NIOBE.	22
CERES.	8	ORPHEVS.	23
CEPHISVS.	9	PANDION.	24
CLYTIA.	10	PHAETONTIS	
DAEDALION.	11	SORORES.	25
ECHO.	12	PHOEBVS.	26
EVMELVS.	13	PROGNE.	27
AEGERIA.	14	SIRENES.	28
AESACVS.	15	VXOR PICI.	29

1 AIAX, quod ab Vlyffe in Achillis armis repulsam habuisset, tam moleste tulit, ut gladio incubens se ipsum interfecerit, ex cuius cruore flos hiacyntho similis ortus est. lib. xiii. fa. i.

2 AVRORA cum Memnomen filium in bello Troiano ab Achille interfectum uidisset

C 2 assidue

- affidue flêdo miserrimam traducebat uitam,
cuius matutinas lacrymas in rorem conuer-
sas uidemus. *lib. xiii. fab. 4.*
- 3 BYBLIS ex Mileto progenita, cum fratre
Cauno potiri non potuisset dolore concitata
in Cariam demum peruenit, ubi affiduo fle-
tu in fluuium effluxit. *lib. ix. fab. ix.*
- 4 CYANE nimpha cum Proserpinam Ce-
reris filiam à Plutone raptam cerneret, tanto
dolore fuit affecta, ut paulatim in fontem fue-
rit commutata. *lib. v. fab. xiii.*
- 5 CYGNVS Stheneli filius materno gene-
re Phaetonti proximus illius interitum plo-
rans in uolucrêcygnū euolauit. *lib. ii. fab. iiii.*
- 6 CYGNVS hyries nymphæ filius, cum à
Phyllo amatore taurum domitum sibi nega-
ri moleste ferret, ex alto monte sese præcipi-
tem dedit, & Deorum misericordia in cy-
gnum uolucrem uersus est. *lib. vii. fab. xiii.*
- 7 CYPARISSVS puer ab Apolline ama-
tus cum ceruum, quem in delitiis habebat,
imprudens occidisset, tanto correptus fuit do-
lore, ut cum mori omnino uellet, in arborem
cupressum à Phœbo fuerit commutatus. *lib.
x. fab. iii.*
- 8 CERES filia Proserpina à Plutone ipso rap-
ta sic doluit, ut per totum orbem illam quæ-
rens

- rens assiduis lacrymis peragravit. li. v. fa. xiiii.
- 9 CEPHISVS nepotis exitium deslens ab Apolline in phocem fuit immutatus. lib. vii. fab. xviii.
- 10 CLYTIE nympha sibi Leucothoen a sole in amore prælata dolens, nouem dies sine ullo cibo ac potu inuita protrahens, in herbam heliotropium cõmutata dicitur. lib. iiii. fab. vi.
- 11 DÆDALION ex Chionis filia morte tantum concepit dolorem, ut ex Parnassi uertice se in mare præcipitavit. sed Apollo non immemor uoluptatis, quam de illius filia conceperat, prius illum in accipitrem, quam in mare caderet, transformauit. lib. ii. fab. viii.
- 12 ECHO nympha, quod Narcisso adolescente potiri non potuisset, extabuit dolore. li. iiii. fab. v.
- 13 EVMELVS filiam lugens uolucer factus est. lib. vii. fab. xix.
- 14 AEGERIA nympha Numã Pompilium maritum uita defunctum lugens in Aricinam syluam fuit asportata. lib. xv. fab. xliiii. illiusq; lacrymæ in Ægeriam fontem cesserunt. lib. xv. fab. xlvi.
- 15 AESACVS cum Eperiem nympham, quam uehementer amabat, serpentis ictu mor
- C 3 tuam

tuum cognouisset, moriturus se e scopulo in mare præcipitem dedit. Sed Thetis miserata in auem illum transmūtavit mergum, qui se assidue mergit in undas. lib.ii.fab.ii.

16 HALCYONE cum Ceycem maritum in æquore submersum intellexisset, præ dolore in undas se præcipitasset, nisi protinus in sui nominis auem fuisset conuersa. lib.ii.fab.x.

17 HYRIE autem illius mater filij casum assidue flendo in stagnum uersa est. lib.vii. fab. xiiii.

18 IAMBE Ophophij filia, siue Combe, ut Regio placet, cum Phasnei filij occiderentur, in auem præ dolore transformata est. li.vii. fa. xv.

19 IPHIS adolescens, quod Anaxaretæ puellam, quam ardētissimè diligebat, ad pietatem flectere non potuisset, in tantum dolorem incidit, ut laqueo uitam finierit. lib.xiiii. fa. xvii.

20 MELEAGRIDES sorores Meleagri fratris interitum lugentes in aues melea grides flendo conuersæ sunt. lib.viii. fab. iiii.

21 NARCISSVS uero, quod suimet potiundi potestas non daretur, in florem conuersus est. lib.iii. fab. vi.

22 NIOBE, cum septem filios ab Apolline, ac Diana interfectos uidisset, totidemq; filias eodem mortuas die præ dolore in saxum obruit.

- guit. lib. vi. fab. xxv.
- 23 ORPHEVS Apollinis & Calliopes, uel
(ut alij scribunt) Oeagri fluuij, & Polymniæ
musæ filius tãto dolore ob Eurydicis cõiugis
mortem affectus est, ut non satis esse duxerit
lugere, sed ad inferos quoque ad eam repe-
tendam descendere nihil dubitarit. lib. x. fab. i.
- 24 PANDION ob Prognæ & Philomelæ fi-
liarum casus ita doluit, ut non prius cessarit
dolor, quam uita. lib. vi. fab. xxix.
- 25 PHAETVSA, Lãpetie, & Phœbe Pha-
eontis fratris casum lugentes in arbores po-
puleas mutaræ sunt. lib. ii. fab. ii.
- 26 PHOEBVS ipsius Phaetontis nati mor-
te adeo doluit, ut diutius solitos noluerit cur-
rus ascendere. lib. ii. fab. v.
- 27 PROGNE ammissa sorore, & socia Philo-
mela, mortuoq; filio tanto dolore affecta fuit,
ut illos in auem conuersa nocte dieq; flebili
admodum quæreret accentu. lib. vi. fab. xxix.
- 28 SIRENES Proserpina comite ammissa
ob dolorem in aues euolarunt. lib. v. fab. xvi.
- 29 VXOR Pici à canendi desiderio Canens
dicta propè Tyberim ammissum deflens ma-
ritum extabuit. lib. xiiii. fab. ix.

DEORVM CONTEMPTORES.

ACRISIVS.	1	LYCII agricolæ	17
ANTIGONE.	2	MARSYAS.	18
APVLVS.	3	MEDVSA.	19
ARACHNE.	4	MINEIDES.	20
ASCALAPHVS.	5	NAIADES.	21
CERASTAE.	6	NIobe.	22
CHIO.	7	PENTHEVS.	23
COAE matronæ.	8	PIERIDES.	24
CYNIRAE filia.	9	PVER.	25
DIOMEDIS socij.	10	PHRYGII.	26
ERISICHTHON.	11	PROPÆTIDES.	27
OENEVS.	12	PYGMÆA mulier.	28
GALANTHIS.	13	RHODOPE, & Hemus.	29
GIGANTES.	14	TANTALVS.	30
HIPPOMENES.	15	TYRRHENI nautæ.	31
LYCAON.	16		

1 ACRISIVS Argiuorum Rex omnium extitit Deorum contemptor, & sibi nepotem Perseum ex Danae, & Ioue natum minime credebat, cuius tamen incredulitas non paruo fuit illi & detrimento, & incommodo. lib. iiii. fab. xvii.

2 ANTIGONE Laomedontis filia Iuone se pulchriorem iactans in ciconiam euolauit. lib. vi. fab. v.

3 APVLVS pastor nympharum numina maledictis persequens, earum uoluntate in arborem oleastrum cessit. lib. xiiii. fab. xi.

4 ARACHNE

- 4 **ARACHNE** Lydia Idmonis filia Palladi se præferendam in lanificio assererat, unde in araneam fuit conuersa. lib. vi. fab. i. & .24.
- 5 **ASCALAPHVS** quoque ita deam Cererem contempsit, ut in iudicio mali puni-
ci granum gustasse illam docuerit. hinc in bu-
bonem uersus fuit. lib. v. fab. xv.
- 6 **CERASTÆ** quidam in Veneris ara im-
molare hospites non dubitarunt, tam parua
illos habuit religio. qui tamen Deæ uolunta-
te in iuuenos mutati fuerunt. lib. x. fab. vii.
- 7 **CHIO** Dædalionis filia, quod cum Mer-
curio, & Apolline concubisset, Diana se pul-
chriorem iactauit. quare Dea irata sagittis il-
lius traiecit linguam. lib. ii. fab. viii.
- 8 **COÆ** matronæ Venere se pulchriores ia-
ctantes in cornutas boues commigrarunt.
lib. vii. fab. x.
- 9 **CINYRÆ** Assyriorum regis filia una
cum patre Iunonem ipsam contemnentes in
illius templi graduum lapides fuerunt con-
uersæ. lib. vi. fab. vi.
- 10 **DIOMEDIS** socii Agnon, Tlycus, Ci-
das, Rhetenor, & Nycteus cum in Veneris
contemptum ad bellum uellent proficisci, in
uolucres albi coloris cygnis similes euola-
runt. lib. xiiii. fab. x.

D Erisichthon

11. **ERISICHTHON** Thessalus Deorum contemptor, cum Cereri nemus consecratum, ac in eo quercum, ubi nymphea quaedam habitabat, incidisset, Hamadryades illorum montium incolæ ad Cererem conuenerunt precantes, ut tantam ulcisceretur impietate. Illa uero & sua, & Hamadryadum causa mota, numinum contemptorem Erisichthonem nouo poenæ genere assidua fame cruciare decreuit, qui sibi propria dilacerans membra dignum impietate sua exitum sortitus est. lib. viii. fab. ix.
12. **OENEVS** Parthaonis filius cum in sacrificio cogendorum fructuum consulere Dianam ob contemptum præterisset, a per ab ea missus est, qui Calydoniæ agros vastaret, sed nec propterea cessauit Oeneus in despectu Deæ perseuerare. lib. viii. fab. iiii.
13. **GALANTHIS** Alcmenæ ministra, cum Lucinam Deam in uetulae formam commutatam illuisset dominam, peperisse assermans, in mustellam conuersa est. lib. ix. fab. v.
14. **GIGANTES**, quod ita Iouem contempserint, ut illum e caelo depellere tentarint, meritis postremo poenas dederunt. lib. i. fa. vi.
15. **HIPPOMENES** Macarei filius Atalanta potitus in Cybalis templo cum illa concubere

- bere ausus est. hinc Deum mater indignata
Hippomenen in leonem, Atalantam in lea-
nam conuertit. lib. x. fab. ii.
- 16 LYCAON tanto contemptui Iouem ha-
buit, ut illi hospitio suscepto humana mem-
bra apposuerit deuoranda, sed nec tantum
inultum præterit scelus, in lupum enim, ut e-
tiam superius diximus, uersus est. lib. i. fab. vi.
- 17 LYCIOS Agricolas ipsam etiã Latonã
adeo spreuisse non ignoramus, ut sitientem
illam ex stagno bibere prohibuerint, in quo
sanè stagno molesta garrulitate coaxant. lib.
vi. fab. xxvi.
- 18 MARSIAS satyrus tibi arũ cãtibus se ip-
sam extollens Apollinẽ nõ contempsit modo,
sed etiã audacius prouocauit. lib. vi. fab. xxvii.
- 19 MEDUSA tam paruam habuit Mineræ
rationem, ut in Deæ templo cum Neptuno
ausa sit concumbere, quo scelere commota
Minerua Medusæ erines in ferocissimos, & ue-
nenosos serpentes commutauit. lib. iiii. fab. xx.
- 20 MINEIDES Thebanæ sorores liberum
patrem contemnentes in uespertiones abie-
runt. lib. iiii. fab. xii.
- 21 NAPADES nymphæ, quod cæteris omni-
bus Dijs sacrificassent, præterquã Acheloo, in
insulas Echinadas conuersæ sunt. lib. 8. fab. v.

22. NIOBE filiorum prole superba Latonia
contemnere non dubitauit. illius tamen su-
perbia in dolorem uersa est, cum eius filii ab
Apolline, & Diana sagittis ad unum fuerint
interfecti. lib. vi. fab. xxy.
23. PENTHEVS Echionis, & Agaues filius,
quod Bacchum spreuisset deum, tanquam
aper a matre, & sororibus est interfectus. lib.
tertio. fab. ii.
24. PIERIDES sorores Pieri ex Euippede
filia non musas tantum contemnere ausa sunt,
sed omnes etiam Deos. cantabant siquidem,
ut Typhæus, Gigantesq; superos in timorem
iniecissent, cōuersusq; fuisse Iuppiter in arie
tē, Apollo in ceruū, Bacchus in caprum, Dia-
na in felem, Iuno in uaccam, Venus in piscē.
meritum autem tantæ audaciæ, temeritatisq;
supplicium de Pieridibus sumpserunt superi.
nam in picas fuerūt commutata. lib. y. fab. vi.
25. PVER quidam, quod Cererem mustum
bibentem, & comedentem polentam irride-
ret, in stellionem uersus est. lib. v. fab. xiiii.
26. PHRYGII oppidani Iouem, & Mercu-
rium in tecta noluerunt admittere. unde me-
rito illorum oppidum in lacum fuit commu-
tatum. lib. viii. fab. vii.
27. VENEREM ita contempserunt Propæ-
tides

- tides, ut illam esse omnino negauerint, hinc merito obduruerunt in saxa. lib. x. fab. vi.
- 28 PYGMÆA mulier, quod se Iunoni pre-
ferre non dubitauerit, in gruem mutata est.
lib. vi. fab. iiii.
- 29 RHODOPE nympha, & Hemus mari-
tus Deos præ se contemnere non dubitantes
in montes cessere. lib. vi. fab. iiii.
- 30 TANTALVS Deos omnes deludens
Pelopem filium decoctum accumbentibus il-
lis apposuit. lib. vi. fab. xxviii.
- 31 TYRRHENI nauæ ipsum etiam Bac-
chum parui facientes in delphinos cessere.
lib. iiii. fab. x.

FORMOSI.

ADONIS.	1	HIPPOLYTUS.	6
CAVNVS.	2	NARCISSVS.	7
CYGNVS.	3	NISVS.	8
CYPARISSVS.	4	PICVS.	9
GANIMEDES.	5	PYRAMVS.	11
HIACINTHVS.	6	ALII MVLTI.	12

CONNVMERANDOS hic tantum homi-
nes iudicauit, qui uenusta, & ingenua cor-
poris forma memorantur. longum n. foret
mulieres omnes referre, quas pulcherrimas
descripsit Ouidius. Quod si curiosus lector

D 3 hoc

hoc etiam desiderabit, id eo in loco poterit
cognoscere, ubi de mulieribus, quæ a Diis
amatae fuerunt, fiet mentio.

1. **ADONIS** ex Cinyra, & Myrrhae natus
incestu in tantam crevit pulchritudinem, ut
eius amore Venus caperetur. lib. x. fab. x.
2. **CAVNVS** formosus creditur iuuenis
fuisse, cum in sui amorem uel ipsam sorore
Byblidem allexerit. lib. ix. fab. ix.
3. **CYGNVS** Hyries nymphæ filius memo-
randa traditur pulchritudine. is a Phyllo quo-
dam ita fuit adamatus, ut illius causa uolucres
indomitas, leone horrendo, ferocissimumq;
taurum summo cum labore, ac periculo do-
muerit Phyllus. lib. 7. fab. xiii.
4. **CYPARIS** SVM puer ob elegantem for-
mam Apollini gratus in deliciis fuit. li. x. fa. iiii.
5. **GANIMEDES** Troianus adolescens
tam uenusta extitit forma, ut a Ioue in aquil-
dam conuerso raptus dicatur. lib. x. fab. iiii.
6. **HIACYNTHVS** Amyclides ab Apol-
line ob ingenuam pulchritudinem amatus.
lib. x. fab. v.
7. **HIPPOLYTVS** ob pulchritudinem
in nouercae amorem incidit. lib. xv. fab. xlv.
8. **TANTA** sane fuit pulchritudine Narcis-
sus, ut non in nymphae tantum, sed in sui
etiam

- etiam ipsius amorem incidit. lib. iii. fab. vi.
 9 NISVS pulcherrimus aureos fuisse, & habuisse capillos dicitur, in quibus illius continebantur fata. lib. viii. fab. i.
 10 PICVS Rex formosissimus in sui amorem ueneficam allexit Circe. lib. xiiii. fa. vii.
 11 PYRAMVM mira fuisse pulchritudine declarat illud Ouid. Pyramus & Thisbe iuuenum pulcherrimus alter, Algeria, quas odiens habuit preclata puellis. lib. iiii. fab. dli.
 12 ALIOS multos memorat Hyginus in cap. de formosis, ut Iasionem Ithij filium, Cinyram Paphi filium, Anchisen, Alexandrum Priami filium, Nireum Charopis filium, Cephalum ab Aurora adamatum, Tithonum Laomedontis filium, Parthenopayum, Achillem, Patroclum, Idomeneum, & Theseum.

F. VI. R. I. O. S. I. lib. x. d. li.

AIA X.	1	HERCVLES.	6
AGAVE.	2	MARSIAS.	7
ATHAMAS.	3	PENTHEVS.	8
CAVNVS.	4	PYRENEVS.	9
CINYRAS.	5	THREICIAE mulieres.	10

1 AIA X sibi Vlysem in Achillis armis diiudicandis prapositum moleste ferens, primum

- primum furiosus effectus, deinde nudato gladio seipsum traiecit. lib. xiii. fab. i.
- 2 AGAVE Penthei mater Bacchi uoluntate tanto fuit correpta furore, ut Pentheum aprum credens miserrime interfecerit. li. 3. fa. 2
- 3 ATHAMAS Aeoli filius furis a Iunone immixtis usq; adeo agitatus fuit, ut Clearchum filium interfecerit. lib. iiii. fab. xiii.
- 4 CAVNVS cum se Byblidem sororem libidinoso ardentem amore cognouisset, furioso commotus impetu patriam deseruit. lib. ix. fab. ix.
- 5 CINYRAS Pygmalionis filius cum se filiam Myrrham inscium stuprasset cognouisset, furore percitus illam stricto gladio per omnes persequutus est regiones. lib. x. fab. ix.
- 6 HERCVLES uino in tantum furorem coniectus fuit, ut Eurinomum puerum paruo errore lapsum pugno ictum occiderit. lib. ix. fab. ii.
- 7 MARSYAS dum Apollinem ad tibiae certamē prouocasset, in furorem uersus fuit, & ab ipso Deo dilaniatus. lib. vi. fab. xxvii.
- 8 PENTHEVS etiam dum sacra Bacchi despiceret, ulciscente numine in furorem uersus est. lib. iiii. fab. ii.
- 9 PYRENEVS cum Musarum amorem obtinere

obtinere non potuisset, in tantum erupit fu-
rorem, ut a summa se arce ad imos precipita-
rit scopulos. lib. v. fab. iiii.

- 10 **THREICIAE** mulieres Orpheum sibi
male dicentem conspicientes, tanto arserunt
furore, ut illum impetu facto dilacerarint, ua-
tisq; caput, ac lyram in hebrum fluuium con-
iecerint. lib. ii. fab. i.

FORTES.

ACHILLES.	1	HERCVLES.	4
ATALANTA.	2	ORIONIS filia.	5
HECTOR.	3	THESEVS.	6

- 1 **F^ORTISSIMVS** fuit Achilles Pelei,
& Thetidis filius, qui Hectorem interfe-
cit; ac inter alios Cygnum Neptuni filium eli-
fo gutture strangulauit, cum ferro laedi nun-
quam potuisset. Patrisq; uoluntate in cy-
gnum uolucrem mortuus abiit. lib. xii. fab. iii.

- 2 **ATALANTA** Schaneii filia ex Arcadia
digressa prima Calydonium uulnerauit apru,
illiusq; fortitudinem, & speciem admiratus
Meleager, interempto a pro exuuias ei conces-
sit. lib. viii. fab. iiii.

- 3 **HECTOR** Troianorum fortissimus ex-
titisse memoratur, & maximam quotidie ini-
micorum faciebat stragem. lib. xii. fab. iii.

E Hercules

- 4 **HERCVLIS** fortitudo tanta est, ut cum non sine longiori possit oratione explicari, utq; breuitatis modum minimè præteream, tætere potius illam, quam indignè uoluerim explicare: cæterum ipsius Herculis facinora in Ouid. nostro poteris conspicerè, lib. ix. fab. iiii. ubi incipit; ergo ego foedantem peregrino tēpla cruore. Verg. optimè duodecim Herculis labores expressit ex græcis traducēs epigr.
- 5 **QVANTA** uero animi fortitudine Orionis Thebani filias legimus fuisse, quæ pro populo Thebano se se immolandas tradiderūt; quarum ne genus periret, Deorum uoluntate ex illarum cinere duo procreati sunt iuuenes Stephani, hoc est coronæ dicti. lib. 13. fab. 6
- 6 **FORTISSIMVS** fuit Theseus, qui præter alias præclaras res gestas taurum etiam marathonium interemit, Procustem, Cercyonemq; supplicio affecit, Scyronem præterea interfecit. lib. vii. fab. xxiiii. liberauit etiam minor tauro Athenas. lib. viii. fab. i.

HOSPITALES.

ACHÉLOVS. 1	AGEVS. 6
ALCINOVS. 2	IANVS. 7
ANVS. 3	MIDAS. 8
ARIADNA. 4	MENELAVS. 9
AEACVS. 5	PHILEMON, & Baucis Hospitij

HOSPITIUM ius apud antiquos laudabile fuit ac diuinum. hinc ex antiquioribus multi hospitio sibi quamplurimos comparabant amicos, & (ut inquit Cicero) recte a Theophrasto est laudata hospitalitas. est ei ut mihi quidem uidetur ualde decorum patere domos hominum illustrium hospitibus illustribus. est enim uehementer utile his, qui honeste posse multa uolunt per hospites apud extraneas nationes ualere opibus & gratia. unde Vergilius. Iuppiter hospitibus nam te dare iura loquuntur. Sed redeamus iam ad nostra fabulosa exempla.

1. **ACHELOVS** Aetholiae fluiui Deus Theseum hospitio inuitauit libentissime. lib. viii. fab. iii.

2. **ALCINOVS** naufragum Ulysssem magnificentissime tractauit, illumq; instructa naue in Ithacam uehedum curauit. lib. 14. fa. 13.

3. **ANIVS** Apollinis sacerdos Anchisen, & Aeneam libenter suscepit hospitio. lib. xii. fa. v.

4. **THESEMVS** profectus in Cretam, cum notauro certaturus Ariadnam hospitem habuit. lib. viii. fab. ii.

5. **AESACVS** liberaliter excepit Cephalum Atheniensium legatum. lib. vii. fab. xxvi.

6. **AEGÆVS** Medusam non hospitio solu,

E 2 sed

- sed etiam lecto sibi copulauit. lib. vii. fab. xxiii.
- 7 IANVS Saturni e' coelo expulsi hospes dicitur fuisse. lib. i. fab. iiii.
- 8 MIDAS quoque honorificentissime' traetauit Bacchum, illiq; Silenum a rusticis suis captum reddidit. lib. ii. fab. iiii.
- 9 PARIDEM benigne' admodum, & liberaliter Menelaus exceperat. lib. xii. fab. i.
- 10 PHILEMON, & Baucis coniuges Iouem, & Mercurium in homines conuersos paruo excipere tecto, utq; melius illis per paupertatem licuit, honorare Deos conati sunt, quorum animo Dei contenti concesserunt, ut quicquid uellent petentes impetrarent. lib. viii. fab. vii.

INHOSPITALES.

ATLAS.

PHRYGII.

CERASTAE.

CONTRA uero' quanto opere sunt illi uituperandi qui se nec hospitaes, nec benignos demonstrarunt?

- 1 HAC de causa, quod Perseo denegarit hospitium Atlas, in immensum cessit montem. lib. iiii. fab. xviii.
- 2 QUID uero' de populis illis dicendum, quos

quos Ceraftas uocant? qui tantum abest, ut hospites benigne, ac liberaliter tractarent, ut illos etiam crudelissime cædentes in ara immolarent. lib. x. fab. vii.

3 QVONIAM Phrygii oppidani Ioui, & Mercurio denegarant hospitium, illorum oppidum in lacum commutatū fuit. li. viii. fa. 7.

HOMINES IN DEOS.

AENEAS.	1	HIPPOLYTUS.	9
GLAUCVS.	2	INO, & Melicerta.	6
HERCVLES.	3	IVLIVS Caesar.	7
HERSILIA.	4	ROMVLVS.	8

ACCIDIT aliquando, ut homines bene & sincerè antea cta uita in Deorum numerum transferantur.

1 AENEAS post multos labores cum ad ætatis suæ finem peruenisset, in agro Laurentio, in flumine numitio mortalitatem exiit, ac inter indigetes Deos relatus est. lib. xiiii. fab. xv.

2 GLAUCVS Antedonis filius piscator cum esset, fortè pisces captos in prato exposuit, qui cum in mare resiluissent, ut huius rei causam cognosceret, detibus cœpit illas herbas mandere, in quibus iacuerant pisces, sed

E 3 statim

statim mutata natura, se in mare precipitavit,
quem Dii miserati in Deum marinum trans-
mutarunt. lib. xiii. fab. x.

- 3 HERCVLES uenenata uestis in crucia-
tus, arcu, sagittisq; Philoctetę traditis, in pyta
se composuit, humanaq; deposita figura a To-
ue in Deorum sedes fuit trāslatus. lib. ix. fa. 4.
- 4 HERSILIA Romuli coniux cum tan-
quam amissum fleret maritum, Iuno illi im-
mortalitatem concessit, ac in coelum ad-
uecta est, quę Dea Ora Quirini nuncupata
fuit a Romanis, quorum templa a P. R. in
colle Quirinali constituta sunt. lib. 14. faba 9.
- 5 HIPPOLYTUS Thesei filius nouer-
cæ insidiis in exiliū actus, & a maritimis pho-
cis interfectus ab Aesculapio uitę restitutus
est, ac in Erycinam syluam a Diana transpor-
tatus, ubi mortalitatem spoliavit, & Deus Vir-
bius dictus fuit. lib. xv. fab. xlv.
- 6 INO Athamantis mariti furorem fugiēs
ē scopulo se una cum Melicerta filio delēcit,
qui a Nepruno in marinos transformati sunt
Deos. Melicerta in Palamonem, Ino in Leu-
cothoen Deos cēssere. lib. iiii. fab. xlii.
- 7 IVLIVS Cęsar Deus fuit Romę habi-
tus, qui uariis honoribus, & dignitatibus fun-
ctus, in senatu occisus, a Venete, ceterisq;
Dius

Dijs in coelum fuit susceptus, illiusq; anima in stellam cometam conuersa. lib. xv. fab. li.

- 8 ROMVLVS cum omnia composuisset, & bellum, quod aduersus T. Tatium pro uirginum raptu susceperat, perfecisset; iamq; senior esset effectus, Martis precibus in Deorum numerum fuit translatus, qui dictus est Quirinus. lib. xviii. fab. xviii.

IRA MAXIMA COMMOTI.

ACHELOVS.	1	LVCINA.	9
APOLLO.	2	MEDEA.	10
BACCHVS.	3	MERCVRIVS.	11
CERES.	4	NEREVS.	12
DIANA.	5	NEREIDES.	13
IVNO.	6	PSAMATHE.	14
IUPITER.	7	VENVS.	15
LATONA.	8		

COGIT aliquando hominum peruicia uel ipsos Deos immortales ira concitari, & quamuis lento (ut ille ait) gradu ad uin dictam sui diuina procedat ira, tarditatem tamen supplicij grauitate compensat.

- 1 ACHELOVS flu. cum Naiades nymphas caeteris omnibus Dijs sacrificare cognouisset, praeterquam sibi, iratus eas in insulas Echinadas commutauit. lib. viii. fab. v.

Iratus

pestis contagione græcam classem disperdere
tentavit irata, lib. xii. fab. ii.

- 6 **IRATA** est non parum, cum ob di-
ctam in se sententiam Tiresiam luminibus or-
bat. lib. iii. fab. iiii. Et ob Inus Thebanæ Bac-
chi nutricis superbiam tanta accensa est ira,
ut non Inon tantum, sed illius etiam comites
partim in saxa, partim in aues commutarit.
lib. iiii. fab. xv. eadem Latonam ex Ioue Apol-
linis, & Dianæ gravidam sentiens, tanta illam
ira persequuta est, ut per omnes regiones ua-
gabundam errare coegerit. lib. vi. fab. xxvi.
quis non eandem vehementius iratam credat,
cum in Aeginam pestilentiam immisit crude-
lem? lib. vii. fab. 26. cumq; Alcmenæ ex Ioue
gravidæ partum retardare conata est? lib. ix.
fab. v.

- 7 **IUPITER** cum diutius Gigantum au-
daciam percussisset, ira demum percitus fulmi-
ne illos occidit. lib. i. fab. vi. Lycaonem im-
manem tyrannum in lupum conuertit. lib. i.
fab. vi. audacem Phaetontem deiecit. lib. iii.
fab. i. iratus est præterea, cum hospitium sibi
a Phrygiis pastoribus est denegatum. lib. viii.
fab. vii.

- 8 **LATONA** non mediocri excaudit ira,
cum Nioben se contemnentem uidit. hinc
F illius

- illius omnes filios interficiendos iussit. lib. vi. fab. xxv. ne non cum a Lyciæ agricolis ueritate est stagno bibere, unde illos in ranas commutari uoluit. lib. vi. fab. xxvi.
9. **LYCINA** Dea, cum se a Galanthide Alcmene ministra illam sensisset, tam uehementi accensa est indignatione, ut illam in mustellam conuerterit. lib. ix. fab. v.
10. **MEDA** Creusam sibi a Iasone marito prelatam sentiens, irata regiam accendit, filios aspiciente Iasone lanauit. lib. vii. fab. xxi.
11. **MERCVRIVS** ira uehementius exarsit, quando promissa sibi a Batto fides seruata minime fuit. lib. ii. fab. ii.
12. **NEPTVNVS** iratus est, cum pollicitam sibi a Laomedonte mercedem denegari cognouit. lib. ii. fab. vi. cumq; cygnum ab Achille interfectum audiuit, quem quidem Achillem Paris Apolline docente sagitta interemit. lib. xii. fab. vi.
13. **NEREIDES** tam acriter sunt indignata, quod Cassiope Cephei Aethiopum regis uxor illis se praeferre ausa foret, ut non prius deliniri potuerint, quam Andromeda ipsius Cassiope filia monstro se marino tradiderit deuorandam. lib. iiii. fab. xix.
14. **PSAMATHE** nympa ob Phoci filii mortem

mortem irata Iupum ad Trachinam regione
deuastandam inmisit, quem postea Theris
in saxum conuertit. lib. ii. fab. ix.

15 VENVS etia blanditiarū, & amoris Dea
tū cexasit ira, cum a Vulcano una cum Mar
te retibus obuoluta in Deorum conspectum
allata est. lib. iiii. fab. iiii. nec non cum Propæ
tides puellas numen illius denegantes in saxa
conuertit. lib. x. fab. vi. & Ceraſtas quosdam
in iuuenes transformauit, quod in ara ho
spices immolarent. lib. x. fab. vii. cum etiam
Hippomenem in libidinis furorem coniecit,
quod non merita ab illo sibi relatæ forent gra
tiæ. lib. x. fab. ii.

I N G R A T I.

HIPPOMENES.	1	PARIS.	4
IASON.	2	THESEVS.	5
LAOMEDON.	3		

VERVVM est illud omnino, nihil peius
sustinere terram, quam ingratum.

VNDE Hippomenis casum consideran
tes meritas illum dedisse poenas cognosce
mus, nam cum Veneris beneficio Atalanta
Schenæi regis filia potitus esset, & nihil Deæ
gratiarum egisset, irata Venus sic illum in li

- bidinem concitavit, ut in sacello Deum ma-
tri dicato cum Atalanta concumbere conab-
tus sit, quo flagitio mater Deum indignata
Hippomenem in leonem, Atalantam in lea-
nam conuertit. *lib. x. fab. ii.*
- 2 **LASON**, quoque Medeam, cuius opera
uellus aureum obtinuerat, & draconem cui-
tarat, repudiavit, ac in uxore Creusam Creon-
tis regis filiam suscepit. *lib. vii. fab. xxi.*
- 3 **LAOMEDON**, cum Apollo, & Neptu-
nus Troiae moenia fabricassent, promissam il-
lis negavit mercedem, & Herculi, qui He-
sionem illius filiam monstro liberarat, polli-
citos denegavit equos, tanta in eo fuit ingra-
tudo. *lib. ii. fab. vi.*
- 4 **PARIS** Priami filius cum a Menelao grae-
corum rege liberaliter fuisset exceptus, non
tantum illi gratias minimè retulit, sed illius
etiam uxorem Helenam abduxit, de qua in-
gratitudine graeci merito uindictam sump-
serunt. *lib. xiii. fab. i.*
- 5 **THESEVS**, Ariadnam Minois filiam, cu-
ius beneficio labyrinthum euaserat, reliquit
in Chio insula. *lib. viii. fab. ii.*
- Innocentes

INNOCENTES.

1	CLEARCHVS.	1	MYCILVS.	6
2	EVRYNOMVS.	2	ORITHIS, & Carambis.	7
3	HIPPOLYTVS.	3	PELOPS.	8
4	ITYS.	4	PERDIX.	9
5	LICHAS.	5	POLYDORVS.	10

- C**LEARCHVS ab Athamante patre omni carens culpa fuit crudeliter interfectus. lib.iiii.fab.xiii.
- 2 **EVRYNOMVS** Architelii filius exiguo, & ferè nullo errore lapsus Herculis pugno ietus interiit. lib.ix.fab.ii.
- 3 **HIPPOLYTVS** Thesei filius cum No ueræ insidiis a patre in exilium missus, & a maritimis phocis innocens interfectus esset, Dianæ precibus, & Aesculapii medicina uita restitutus est, ac in Erycina sylua mortalitatem exuens Deus Virbius dictus fuit. lib.xv.fab.xlv.
- 4 **ITYS** Terei & Progenes filius innocens a matre fuit obruncatus. lib.vi.fab.xxix.
- 5 **LICHAS** Herculis famulus ex Cæneo monte in Euboicum mare fuit innocens a furente domino præcipitatus. lib.ix.fab.iii.
- 6 **MYCILVS** Alemonis fil. reus est factus, quod contra leges uellet cômigrare. (mors.n.

illi erat proposita, qui patriam deserere tentasset) cum uero ferenda sententia foret, & aut calculis nigris condemnandus esset Micylus, aut albis absolueudus, eo quod innocens foret, ab Hercule impetrauit, ut calculi omnes ex nigris albi fierent, sicq; innocens absolutus euasit, nunquam enim uidemus iustum derelictum. lib. xv. fab. i.

7 ORITHIS, & Carambis Phinei ex Cleopatra filii sine ulla culpa a patre priuati sunt, qui tamen & ipse Deorum uoluntate fuit excoecatus. lib. vii. fab. i.

8 PELOPS innocens a patre Tantalo fuit occisus, & cōcoctus, unde a Diis integer uite fuit restitutus, & pater ad inferos detrusus. lib. vi. fab. xxviii.

9 PERDIX innocens fuit a Dädalo ex alto præcipitatus muro, quem tamen Dii miserati in perdicem auem conuertere. lib. 8. fa. 3.

10 POLYDORVS Priami filius innocentissimus a Polymestore Thraciæ rege iugulatus, & in mare proiectus fuit. lib. xiii. fab. ii.

IMPRVDENTES.

ACONTHEVS.

ACTAEON.

ADONIS.

AGAMEMNON.

AIAX.

CEPHALVS.

Cyparissus

CYPRISVS.	7	HIACINTHVS.	12
DRYOPE.	8	ICARVS.	11
EVRYDICE.	9	MIDAS.	14
GIGANTES.	10	PHALTON.	15
HERCVLES.	11		

- 1 **A**CONTHEVS Persei miles, dum dederet Perseus, illud etiam per imprudentiam ipse aspiciens in saxum uersus est. lib. v. fab. i.
- 2 **ACTÆON** imprudentissime in Dianæ conspectum incidit. lib. iii. fab. ii.
- 3 **ADONIS** Veneris precibus abduci nō potuit, quin cum apro congrederetur, a quo fuit interfectus. lib. x. fab. xii.
- 4 **AGAMEMNON** Graiorum dux, cum cæteros Græcia principes apud Auliden expectaret, imprudens Dianæ ceruam occidit. quare Dea irata in tantam mare tempestatē excitauit, ut inde græcorum classis soluere nō posset, & peste maxima laboraret. lib. 12. fa. 2.
- 5 **QUAM** prudentiam in Aiace fuisse iudicamus, si ob denegata Achillis arma sibi met mortem intulit? lib. xiii. fab. i. taceo reliquos, nam & audaces omnes, & Deorum contemptores, cæteri q; alijs prædiri uitiis imprudentiæ nota signari possunt.
- 6 **CEPHALVS** imprudens fuit, cum Procrin

- crin uxorem post uirgula latentem tanquam
feram occiderit, licet hoc forti potius, quam
imprudētia possumus attribuere. lib. vi. fa. 27.
- 7 CYPARISSVS puer ab Apolline a-
matus ceruum, quem in delitiis habebat, im-
prudens occidit, unde cū in mori omnino uel-
let, in eupressum arborem creuit. lib. x. fab. iii.
- 8 DIRYOPE Euryti filia cū imprudētius
ex arbore loco ramum decerpisset, quo na-
tum nomine Amphison oblectaret, truncō
hæsit infixā. lib. ix. fab. vii.
- 9 EURYDICE Orphei uxor dū per pra-
ta imprudens uagaretur, serpentis morſu in-
terit. lib. x. dil.
- 10 DEMONSTRATA sapius est Gigantum
imprudētia, qui Iouem ipsum e coelo depel-
lere uoluerunt, sed illis potestas fuit sublata. q
lib. i. fab. vi.
- 11 HERCVLES tunc imprudētia mihi la-
psus uidetur, cū Eurynomum puerum Ar-
chitellii filium ministrantem, partūq; lapsū
errore inter coenandum pugno iētum occi-
dit inuitus. lib. ix. fab. ii.
- 12 HIACYNTHVS etiam Apollini gra-
tus disco minus prudenter ludens interfectus
est, & in sui nominis florem ab amatore con-
uersus. lib. x. fab. v.
- Icarus

- 13 **ICARVS** etiam puerili notandus est imprudentia, qui altius, quam decebat euolando in mare decedit. lib.viii.fab.iii.
- 14 **MIDAS** imprudens sanè fuit, cum à Baccho petiit, ut quicquid corpore tangeret, in aurum uerteretur; cogebatur enim una cum auro suo fame perire, cum & Panis, & uinum ab illo tactum in aurum mutaretur. Sed imprudentior profecto fuit, cum Pana pastorum Deum contra omnium sententiam Apollinem canendo superasse iudicauit, ob quod imprudens iudicium illi asininae auriculae natae sunt. lib.ii.fab.iiii.
- 15 **PHAETON** temerè ausus est solis altissimi currus regere. lib.ii.fab.ii.

I N V I D I.

ALAX.	1	GIGANTES.	5
BOREAS.	2	LYNCVS.	6
CIRCE.	3	PIERIAE.	7
DAEDALVS.	4	ALII non pauci.	8

- 1 **ALAX** Telamonius inuidès arma Achilae interfecti data in prèmium Vlyssi uersus in furias se interemit. lib.xiii.fab.i.
- 2 **BOREAS** uentus Apollinem sibi in amore ab Hiacyntho praeferrì inuidens, Discum, quo

quo ludebat hiacynthus, in ipsius caput direxit, & iuuenem interfecit. lib. x. fab. v.

3 CIRCÆ Scyllam nympham sibi à Glauco Deo præferri uehemèter inuidens, suis uenienis effecit, ut in uaria monstra conuertetur, quæ sibi demum ipsa displicens in fretum siculum desiluit. lib. xiiii. fab. i.

4 DÆDALVS Perdicem adolescentem Cathai filiũ sibi in disciplinam datum ob ingenii inuidiam ex muro præcipitauit. li. 8. fa. 3.

5 GIGANTES Ioui coelum inuidentes fulmine sunt occisi. lib. i. fab. vi.

6 LYNCVS Scytharum rex Triptolemi gloriæ uehementer inuidens, illum hospitio susceptũ interfectorus aggressus est, quo scelere in Lyncæ ferã fuit transmutatus. lib. v. fa. 18.

7 PIERIÆ sorores musas sibi præferri inuidentes, prouocare illas nõ dubitarunt, hinc in picas sunt conuersæ. lib. v. fab. xix.

8 FVERVNT & alii non pauci qui multos inuidia sunt prosequuti, nam & Polyphemus Adoni Galateam inuidebat, Pan fistulas, Marsyas tibias Apollini, Coæ matronæ formã Veneri, Pygmæa, & Antigone pulchritudinẽ lunoni, Arachne Palladi lanificium, Niobe Latonæ uenerationem, quibus de rebus satis in locis suis dictum est.

Fures

F V R E S.

AVTOLYCVS.	1	NESSVS.	4
CACVS.	2	PROMETHEVS.	5
MERCVRIVS.	3		

1 **AVTOLYCVS** Mercurii ex Chione fi
 Alius furacissimus memoratur. lib. ii. fab. 8

2 **CACVS** Vulcani filius prado fuit, & la-
 tro insignis ab Hercule, cui duos surripuerat
 tauros demum interfectus. lib. ix. fab. iii.

3 **MERCVRIVS** Apollinis boues in a-
 grum pylæ regionis progressas auertit, & in
 syluam occuluit. lib. ii. fab. ii. unde Horatius
 lib. i. carm. od. x. Callidum quicquid placuit
 iocoso condere furto.

4 **NESSVS** centaurus furacissimus Deia-
 niram Herculi furto abducere tentauit, sed
 non ita potuit cum præda aufugere, quin il-
 lum sagittis attigerit Hercules. lib. ix. fab. ii.

5 **PROMETHEVS** Iapeti filius clam so-
 lis rotis ferulam admouit, & illa accensa igne
 furatus reportauit in terras, & pectori ficti ho-
 minis applicuit. Irati autem Dei eum a Mer-
 curio alligari uoluerunt, & aquilæ core eius
 dederunt perpetuo laniandum. lib. i. fab. 3.

G 2 Ingeniosi

INGENIOSI.

ARACHNE.	1	DAEDALVS.	3
ARIADNA.	2	PERDIX.	4

- 1 **A**RACHNE miro ingenio figuras telis
intexebat, adeo ut uel ipsa in lanificio
prouocarit Mineruam. lib.vi.fab.i.
- 2 **A**RIADNA Pasiphaes, & Minois filia
Theseum ingeniosè docuit, quemadmo-
dum minotaurum occideret, & labyrinthum
egrederetur. lib.viii.fab.ii.
- 3 **D**ÆDALVS tam artificio fuit ingenio, ut
bouem ligneam, qua se Pasiphae incluserat,
sic ad ueram finxerit, ut à tauro tanquam uiua
insultaretur. ipse etiam celebrem illum fabri-
cauit labyrinthum. lib.viii.fab.ii. Et ferræ, Cir-
ciniq; inuentor dicitur. lib.viii.fab.iii.
- 4 **P**ERDIX iuuenis Cathai filius tam inge-
niosus fuisse creditur, ut propter ingenii inui-
diam a Dædalo ex muro præcipitatus sit. lib.
viii.fab.iii.

LIBIDINOSI.

CIRCE.	1	MEDEA.	3
BYBLIS.	2	MEDUSA.	6
HIPPOMENES.	3	MENEPHRON.	7
MACAREVS.	4	MYRRA.	8

Nyxtimeues.

NYCTIMENE.	9	PYGMALION.	13
ORPHEVS.	10	PIRENEVS.	14
PASIPHAE.	11	SCYLLA.	15
PHEdra.	12	TEREVs.	16

- 1 **CIRCE** Solis filia prætereuntes omnes; aut in sui amorem uolentes alliciebat, aut nolentes in uaria ferarum genera transmatabat, ut de Vlyssis locis, & de Pico rege uideamus exempla, lib. xiiii. fab. vi. & vii.
- 2 **BYBLIS** Miletii filia tanta exarsit libidine, ut fratrem Caunum in sui amorem tentarit allicere, lib. ix. fab. ix.
- 3 **HIPPOMENES** in tantum libidinis furorē ob ingratitude incidit, ut cum Atalanta uxore in Cybelis templo rem habuerit. lib. x. fab. ii.
- 4 **MACAREVS** Aeoli filius cū sorore Canace concubuit. lib. ix. fab. ix.
- 5 **MEDEA** licet Iasoni coniugio foret copulata, immensa tamē concitata libidine cū Aegeo concumbere uoluit. lib. vii. fab. xxiii.
- 6 **MEDUSA** in tantum libidinis furorē erupit, ut cum Neptuno in Mineræ templo concumbere non dubitauerit. lib. iiii. fab. xx.
- 7 **MENEPHRON** ea fuit inflammatus libidine, ut cum matre concumbere tentarit, sed à Ioue transfiguratus est in feræ speciem.

- lib.vii.fab.xvii.
- 8 MYRRHA Cinyra filia cum patre in scio concubuit, Adonimq; puerum concepit. quod cum rescuisset pater, stricto ense filiam perse qui coepit. illa uero in Arabiam fugies Deorum misericordia in arborem sui nominis mutata fuit. lib.x.fab.ix.
- 9 NYCTIMENE Nyctei filia tam effrenata fuit libidine, ut in patris cubile sese implicuerit, quo scelere cessit in noctuam. li.2.fab.8.
- 10 ORPHEVM detestanda ferunt in mares libidis principem, & inuētorē apud Thracēs fuisse, cum tamen mulieres aspernaretur. lib.x.fab.i.
- 11 PASIPHAE Solis filia, & Minois uxor in tauri amorem incidit, qui cum Dædali artificio rem foedissimè dicitur habuisse. li.viii.fab.2.
- 12 PHÆDRA Pasiphaes filia Thesei uxor ipsius priuigni Hippolyti amore capta ab illo fuit repulsa, quare indignata Hippolytum patri accusauit, quod se de coitu interpellasset, pater credulus & filium insontem in exilium expulit, & illi mortem est imprecatus. lib.xv.fab.xlv.
- 13 PYGMALION quidam, qui uitam coelibem exigere decreuerat, marmoreo tandem uirginis simulacro accensus est, cui Ven-
- nus

nus Pygmalionis precibus animam inspira-
uit, nubilemq; donauit ætatē, & ex ea Paphus
ortus est, unde Venus Paphia. lib. x. fab. viii.

14 PYRENEVS tanta se inflammari libi-
dine passus est, ut uel castissimis Inuis in ferre
uim tentarit. *DIID A* lib. v. fab. iiii.

15 SCYLLA Nisi filia Minois paterni inimi-
ci accensa pulchritudine, patrem illi tradere
impulsa est. lib. viii. fab. i.

16 TEREVS Martis filius libidine tam im-
modica exarsit, ut Philomelam Progenes uxo-
ris sororem in stabulis clausam stuprarit. lib.
vi. fab. xxix.

LOQUACIS.

APVLVS.

1 GALANTHIS.

CORVVS.

1 APVLVS pastor cum procacibus nym-
phas terruisset maledictis, ne amplius
adeo temere loqueretur; earum numine in
arborem oleastrum extabuit. lib. xiiii. fab. ii.
quod utinam omnibus eueniat obtrectato-
ribus, uerum. n. est illud, plures occidere lin-
guam, quam gladium.

2 CORVVS audacius cum Apolline loqui-
tus ex albo in nigrum colorem abiit. lib. 2. fa. 9.

Galanthis

- 3 GALANTHIS Alcmenæ ministra, quod
temerè Lucinæ mentita esset, Alcmenam pe-
perisse, in mustellam uersa est. lib. ix. fab. v.
- MVLIERES AMATAE
A' DIIS.
- 1 ALCMENA Electrionis filia à Ioue. lib.
vi. fabul. ii.
- 2 Antiopa Nicæi filia à Ioue. lib. vi. fab. x.
- 3 Ariadna Minois filia à Baccho. lib. 8. fab. ii.
- 4 Asterie Cœi Titanis filia à Ioue. lib. vi.
fab. viii.
- 5 Aeolia Acoli filia à Neptuno. lib. vi. fab. 16.
- 6 Aegina Afopi filia à Ioue. lib. vi. fab. xiiii.
- 7 Bifaltis à Neptuno. lib. vi. fab. xviii.
- 8 Calistho Lycaonis filia à Ioue. lib. ii. fab. v.
- 9 Cænis Philati filia à Neptuno. lib. 12. fab. 4.
- 10 Chio Dædalionis filia à Mercurio, & Apol-
line. lib. ii. fab. viii.
- 11 Clymene ab Apolline. lib. i. fab. xiii.
- 12 Coronis Coronei filia ab Apolline. lib. ii.
fab. vii.
- 13 Danae Acrisii filia à Ioue. lib. vi. fab. xii.
- 14 Daphne Penei flu. filia ab Apolline fuit ar-
gentius amata. lib. i. fab. ix.
- 15 Deianira Oenei filia ab Acheloo, & Her-
cule

- cuse. IDAM lib. ix. fab. i.
 16 Dryope Euryti filia ab Apolline. lib. ix. f. vi.
 17 Erigone a Baccho. lib. vi. fab. 22.
 18 Europa Agenoris filia a Ioue. lib. ii. fab. xiii.
 19 Herse Cecropis filia a Mercurio. lib. ii. f. xii.
 20 Io Inachi amnis filia a Ioue. lib. i. fab. x.
 21 Iphimena Aloi uxor a Neptuno. lib. vi.
 fab. xvii.
 22 Iffe Macarei filia ab Apolline. lib. vi. fab. xxi.
 23 Leda Thestij filia a Ioue. lib. vi. fab. ix.
 24 Lotos Nympha a Priapo. lib. ix. fab. vi.
 25 Medusa a Neptuno. lib. iiii. fab. xx. et lib. vi.
 fab. xix.
 26 Memnosyne a Ioue. lib. vi. fab. xiiii.
 27 Melanto puella a Neptuno. lib. v. fab. xx.
 28 Metra Erisichthonis filia a Neptuno. lib. viii.
 fab. ix.
 29 Orithya Pandionis filia a Borea. l. vi. f. xxix.
 30 Perimele Hippodamantis filia ab Acheloo
 Aetholæ fil. Deo. lib. viii. fab. vi.
 31 Phylira Oceani filia a Saturno. l. vi. fa. xxiii.
 32 Proserpina a Ioue. lib. vi. fab. xv.
 33 Semele a Ioue. lib. iiii. fab. iiii.
 34 Sibylla Glauci filia ab Apolline. lib. xiiii.
 fab. iiii.
 35 Syluia Numitoris filia a Marte. l. xiiii. f. xviii.
 36 Syrinx a Pane Arcadiæ Deo. lib. i. fab. xii.

H Magi.

M. ANTI TRITONII

M A G I.

CIRCE. 17. lib. 11

MEDEA. 2. lib. 12

1 CIRCE Solis filia quaecunque uoluisset, suis ueneficijs, et carminibus efficiebat. lib. xiiii. fab. i.

2 MEDEA magica plurimum arte ualuit, nam effecit suis carminibus, ut Iason maritus uellus aureum consequeretur. lib. vii. fab. i. ut Aeson Iasonis pater ex decrepito sene in iuuenem cederet. fa. ii. ut Liberi patris nutricibus adolescentiae uigorem reduceret, et ipsum Bacchum aeterna donaret iuuentute. fab. iii.

P E R F I D I

BATTVS. 1

PARIS. 5

CERCOPIDES. 2

POLYMESTOR. 6

LAOMEDON. 3

TEREVS. 7

MEDEA. 4

THESEVS, & Iason. 8

1 BATTVS Nelei filius datam Mercurio si- dem uiolauit, unde in saxum conuersus est, qui ab euentu index circa pylium uocatur. lib. ii. fab. ii.

2 CERCOPIDES populi, seu Cercopes fratres Candulus, et Atlas ut putat Regius, propter

propter fraudem, scelus, et perfidiam a Ioue
in simias fuerunt mutati. lib. xiiii. fab. iiii.

3 LAOMEDON Troianorum Rex Neptu-
no, et Apollini in homines conuersis aurum
promiserat, si Troiæ moenia ædificassæt, sed cū
iam opus esset perfectum, et aurum reposce-
rent Dij, iureiurando nihil se promississe affir-
mauit Laomedon. tantam uero perfidiam
inultam esse nō permiserunt. Neptunus enim
et diluuium immisit, quo totus ager Troia-
nus est deuastatus, et Hesionen filiam mon-
stro marino exponere Laomedontem coe-
git, quam quidem cū Hercules illac cum
Argonautis transiens liberasset, ac promissis
equis a perfido Rege deciperetur, et Troiam
expugnauit, et Hesionen captam Telamoni
Aeaci filio, suoq; socio in uxorem dedit. lib. xi.
fab. vi.

4 MEDEA promiserat Peliadibus illarum pa-
renti Pelix amissam se reddituram iuuentu-
tem, sed cum interfectus esset Pelias, illum au-
fugiens deseruit Medea, sicq; datam Peliadi-
bus fidem uiolauit. lib. vii. fab. iiii.

5 PARIS maxima perfidia Menelaum hospi-
tem elusit, cū illius abduxerit uxorem. li. xii.
fab. i. Vnde et Hor. lib. i. Carm. od. xv. Pastor
cū traheret per freta nauibus idæis Hele-

- nen perfidus hospitam, et car.
- 6 POLYMESTOR Thraciæ Rex Polydorum Priami, & Hecubæ filium sub fide receptum interfecit, quod cum sensisset Hecuba, Polymestorem sub spe indicandi thesauri ad se accersitum merito excæcavit. lib. xiii. f. ii.
- 7 NON ne inter perfidos numerandus Tereus, qui Philomelam uxoris sororem stupravit, & priuarit lingua, cum se tamen illam incolumem perducturum spondidisset? lib. vi. fab. xxix.
- 8 THESEI in Ariadnam perfidia nota est. lib. viii. fab. ii. nec non Iasonis in Medeam. lib. vii. fab. xxi.

PRODITORES.

ARNE.	1	SCYLLA.	3
LYNCVS.	2	TARPEIA.	4

- 1 ATHENIENSIBVS puella nomine Arne Sithon insulam inimicis auro prodidit. lib. vii. fab. xxviii.
- 2 LYNCVS Scytharum Rex Triptolemm hospitio susceptum dormientem occidere volebat. sed prius a Cerere in lyncem feram fuit commutatus. lib. v. fab. xviii.
- 3 SCYLLA Nisi filia paternum crinem purpureum

pureum, in quo Nisi fata continebantur, ab-
scidit, ut illum Minoi traderet hosti, cuius
amore uehementius ardebat. lib.viii.fab.i.

- 4 TARPEIA Tarpeij, qui arci Romanae
praesidebat, filia Sabinorum ornamentis, quae
in sinistris gestabant, capra, hostibus prodidit
arcem, qui cum pacti essent, se daturos id,
quod in sinistris gestabat, in eam clypeos cõie-
cerunt, quò & fidem datam seruarent, & pro-
ditricem ulciscerentur. Hinc eleganter dicit
Ouid. Arcisq; uia Tarpeia reclusa dignam ani-
mam poena cõgestis exiit armis. l. xiiii. f. xviii.

P R O T E R V I

ANAXARETE. 1
ARETHUSA. 2
DAPHNE. 3
EPERIE. 4

LOTOS. 5
NARCISSVS. 6
SCYLLA. 7
SYRINX. 8

- 1 ANAXARETE Cypria sua proteruitate
fuit in causa, ut amator Iphis laqueo se
strangularet, sed illa quoque proteruitatis suae
meritas poenas dedit, nam Veneris uoluntate
in saxum uersa est. lib. xiiii. fab. xvii.
2 ARETHUSA nympa Alpheum aman-
tem fugiens merito in fontem abiit. l. v. f. xvii.

3 Daphne

- 3 **DAPHNE** Penei fl. filia ab Apolline amata nunquam uoluit amanti assentiri. unde in laurum uersa est. *lib. i. fab. ix.*
- 4 **EPERIE** nympa *Æsacum* amantem fugiens serpentis ictu interijt. *lib. ii. fab. ii.*
- 5 **LOTOS** quoque Priapum euitans in arborem transfigurata est. *lib. ix. fab. 6.*
- 6 **NARCISSVS** proteruus exitit, cū Echo nympnam aufugeret. *lib. iii. fab. viii.*
- 7 **SCYLLA** nympa quoties à Glauco Deo marino blandis uocabatur uerbis, toties se sub undas abscondebat, unde in saxum postremo nautis periculosum conuersa fuit. *lib. xiiii. fa. i.*
- 8 **SYRINX** Naiadum pulcherrima à Pane adamata flecti nunquam potuit, ob quam proteruitatem in arundinem fuit commutata. *lib. i. fab. xii.*

P I I.

- ANIVS.** 1 *& Pyrrha.* 4
- AEACVS.** 2 *NVMA Pompilius.* 5
- AENEAS.** 3 *PHILEMON, & baucis.* 6
- DEVCALION,** 4 *TELETHVSA.* 7

ANIVS Apollinis sacerdos ob magnam pietatē impetrauit à Libero, ut quicquid illius filiz manibus tangerent, in segetem, uinum,

- num, oleumq; uerterent. lib. xiii. fab. v.
- 2 NON ne pius censendus Æacus, si à lo-
ue potuit impetrare, ut tot nascerentur homi-
nes, quot sibi formicæ apparuissent? lib. vii.
fab. xxvi.
- 3 ÆNEAS ob maximam in Deos pietatem
cū pœnatis Dijs, parente Anchise, & Asca-
nio filio Troiæ incendium intactus, & illæsus
creditur euitasse. lib. xiii. fab. v. cumq; tanta ui-
xisset pietate, & exhaustis laboribus ad xui fi-
nem peruenisset, inter indigetes Deos meri-
to translatus fuit. lib. xiiii. fab. xv.
- 4 TANTA extiterunt pietate Deucalion;
& Pyrrha, ut soli in diluuiō fuerint incolumes
seruati. lib. i. fab. vii.
- 5 NVMA Pompilius ob pietatem eximiam
Romanorum Rex electus fuit, primusq; Ro-
manos ad religionem conuertit. lib. xv. f. xliiii.
- 6 PHILEMON, & Baucis, cōiuges tan-
ta uixerunt pietate, ut illorū exiguum, & pau-
perimum tectum ingredi Iouem, et Mercu-
rium non suppuduerit, illorumq; optima ani-
mi uoluntate Dijs contenti, ut, quicquid pete-
rent, impetrarent, concesserunt, eorumq; ca-
sam in honorificentissimū conuerterunt tem-
plum. illiq; nil aliud à Dijs flagitarunt, quam
ut illius templi sacerdotes ea cōditione uiue-
rent,

rent, nec uir uxoris, nec uxor uiri mortem unquam uideret. Idq; facile impetrarunt, nam una, & eadem hora cum ad extremam peruenissent senectutem, in arbores transmutati fuerunt, Philemon in quercū, Baucis in tiliam. lib. viii.

7 TELETHUSA Ligdi cuiusdam uxor ob immensam certē pietatem potuit ab Iside Dea impetrare, ut Iphis filius ex foemina in marem conuerteretur. lib. ix. fab. x.

PRUDENTES.

AENEAS.
MINOS.

1
2

PYTHAGORAS, &
Pompilius. 3

AENEAS Prudentia sua Circes euitauit domicilia, et pestifera uenena. lib. xiii. fab. x.

2 PRYDENTISSIMVS est habendus Minos, qui Scyllæ Nisi filiae proditionem, et illius est aspernatus pulchritudinem. li. viii. f. i.

3 PYTHAGORAS sui temporis omnes prudentia superauit. hunc Numa Pompilius Romanorum Rex praeceptorem audiuit. lib. xv. fab. i. Quem sane Pompilium ob illius etiam immensam prudentiam Regem eligere uoluerunt Rom. lib. xv. fab. xliiii.

Qui

QUI IN VARIAS SE FORMAS
CONVERTENDI POTE-

STATEM HABVE-
RVNT.

ACHELOVS.	1	PROTHEVS.	6
CAENIS.	2	SCYTHON.	7
METRA.	3	TETHYS.	8
MORPHEVS.	4	VERTVMNVS.	9
PERICLYMENVVS.	5		

- A**CHELOVS in multas se commutare
figuras consueuerat. lib. ix. fab. i.
- 2 **CAENIS** puella a Neptuno adamata ob-
tinuit, ut in uirum cum uellet, mutaretur, qui
Cæneus dictus est. lib. xii. fab. iii.
- 3 **METRA** Erisichthonis filia, in quascun-
que uoluisset formas conuertendi se a Neptu-
no potestatem impetrauit. lib. viii. fab. ix.
- 4 **MORPHEVS** Somni filius omnium
figurarum erat imitator. lib. ii. fab. x.
- 5 **PERICLYMENVVS** a Neptuno quo-
que potestatem accepit, ut se in quas optaret,
figuras uerteret. lib. xii. fab. v.
- 6 **PROTHEVS** Oceani, & Tethyos filius
eam a Diis habuit potestatem, ut in quas uel-
let formas se commutaret. lib. viii. fab. viii.
- 7 **SCYTHON** modo in uirum, modo in
foeminam potuit conuertiri. lib. iiii. fab. viii.

I Tethys

8 **TETHYS** idem efficere consueuerat.
lib.ii.fab.vii.

9 **VERTVMNVS** Deus uel ipso nomi-
ne demonstrat, ut in uarias potuerit uerti fi-
guras. lib.xiiii.fab.xvi.

S V S P I T I O S I .

DEIANIRA.	1	PROSERPINA.	4
IUNO.	2	THALIA.	5
PROCRIS.	3		

DEIANIRA cum accepisset **Herculem**
maritum amore **Ioles** Euriti filiae captu,
tunicam a **Nesso** dono datam, uenenoq; re-
persam **Lichæ** famulo tradidit domino præ-
ferendam. eam uero cum sacrificaturus in-
duisset **Hercules**, maximis affectus cruciati-
bus, & in furorem conuersus in pyra se ipse
composuit, ac mortuus in Deorum sedes
translatus dicitur, cuius fortissimi uiri inte-
ritus muliebris suspitio fuit in causa. li.9.fab.2.

2 **TANTA** fuit **Iuno** in maritum **Iouem** su-
spitione, ut **Io** illius amicam in furias agitarit,
ut patet. lib.i.fab.xiii. & **Calisto** aliud illius scor-
tum in ursam uerterit. lib.ii.fab.v.

3 **PROCRIS** **Erichthei** filia **Cephalum** ma-
ritum **Auræ** nymphæ amore captum suspica-

ta, cum post uirgulta lateret, ab ignaro mari-
to tanquam fera iaculo transfixa est. li. 7. fa. 27

4 PROSERPINA Mynthen nympham
Plutonis mariti pellicem suspicata, illam in
mentham herbam commutauit. lib. x. fa. xiii.

5 THALIA Daphnim Mercurii filium, &
Idæum pastorem coniugem ob pellicis cu-
iusdam metum in saxa transmouit, tantum
in mulieribus potest suspicio. lib. iiii. fab. vii.

SUPERBI.

ACRISIVS.	1	INO.	8
ANTIGONE.	2	MARSYAS.	9
ARACHNE.	3	NIOBE.	10
CASSIOPE.	4	PAN.	11
CHIO.	5	PIERIAE sorores.	12
COAE matrona.	6	PYGMAEA mul.	13
EVIPPE.	7	RHODOPE.	14

1 **A**CRISIVS rex superbia quadam com-
motus non homines tantum, sed Deos
etiam ipsos contemnebat. lib. iiii. fab. xvii.

2 **A**NTIGONE puella Iunone se formo-
sorem iactabat. lib. vi. fab. v.

3 **A**RACHNE ob lanificii peritiam in tan-
tam incidit superbiam, ut cum Pallade certa-
re non recusarit. lib. vi. fab. i.

4 **C**ASSIOPE Cephei uxor tanta elata est
superbia

superbia, ut se Nereidibus pulchriorem iactaret. quare indignata nympha a Neptuno impetrarunt, ut maritimum monstrum Aethiopia uastaret. nec prius Nereidum ira placari potuit, quam Andromeda Cassiopes filia monstro fuerit obiecta. *lib. iiii. fab. xix.*

5 **CHIO** foemina, quod cum Apolline, & Mercurio concubuerit, tanta elata est gloria, ut Diana se uenustiolem osteteret. *lib. xi. fa. 8.*

6 **COÆ** matronæ ob formam adeo fuerunt superbæ, ut Veneri se anteferre non illas suppuerit. *lib. vii. fab. x.*

7 **EVIPPE** Pieri uxor ob nouem Pierias natas tam fuit superba, ut filias ad prouocandas carminibus musas incitarit, quam tandem superbiam poenituit suæ. *lib. v. fab. v.*

8 **I NO** Bacchi nutrix, & matertera, uxorq; Athamantis Bacchi uires, & potentiam laudibus extollebat immensis, adeo ut & alumni, & mariti, & filiorum felicitate nimium uideretur superba, ob quam superbiam in Iunonis incidit odium non mediocre. Vnde implacabilis Iuno ad inferos descendens unam e furiis excitauit, qua Athamanta in tantum furorem contexit, ut Clearchum filium interfecerit. Ino autem mariti furorem fugiens e scopulo se una cum Melicerta altero filio in
subripit *is* *J* *mare*

mare præcipitavit, sicq; superbiæ suæ meritas dedit poenas. lib. iiii. fab. xiii.

9 MARSYAS Satyrus ob tybiam peritiam tam superbus euasit, ut Apollinem prouocare non dubitauerit. lib. vi. fab. xxvii.

10 NIOBE Tantali filia ob septem filios, totidemq; filias ex Amphione susceptas tam superba fuit, ut Latonæ se præferendam, & uoluerit, & iusserit. lib. vi. fab. xxv.

11 PAN pastorum Deus ob inuentam fistulam tanta fuit elatus superbia, ut Apollinem in certamen prouocarit. lib. ii. fab. iiii.

12 PIERIÆ sorores cantandi peritia superbiæ musas carminibus prouocarunt, sed uictæ in picas abiere. lib. v. fab. v.

13 PYGMÆA mulier Iunoni se pulchriorē anteferre ausa est, tantus fuit in muliercula fastus. lib. vi. fab. iiii.

14 RHODOPE nympha, & illius maritus Hemus in montes riguerunt, quod tanta ob coniugium elati forent superbia, ut Hemus se Iouem, Rhodope uero Iunonem predicaret, ac ut Deos se iuberent adorari. lib. vi. fab. iiii.

VATICINATORES, ET
AVGVRES.

CALCHAS.	1	SIBYLLA.	5
HELENVS.	2	TAGES.	6
OCYROE.	3	THEMIS.	7
PROTHEVS.	4	TIRESIAS.	8

- 1 **CALCHAS** celeberrimus fuit Græcorum augur, is cum serpentem platanum ascendentem, ac primum pullos octo, qui in nido erant, deinde circumuolantem matrem deuorantem aspexisset, bellum nouem annos duraturum, ac decimo demum anno Troiam captum iri uaticinatus est. lib. xii. fab. i.
- 2 **HELENVS** Priami filius Aeneæ Romani imperii magnitudinē prædixit. lib. xv. fa. 43. Hanc etiam prædicendi artem illius sororem Cassandram habuisse non ignoramus.
- 3 **OCYROE** Chironis ex Charicta filia uaticinata est. lib. ii. fab. x.
- 4 **PROTHEVS** & in varias se formas conuertendi, & futura omnia prædicendi a superioris obtinuit potestatem. lib. viii. fab. viii. & lib. ii. fab. vii.
- 5 **SIBYLLA** Glauci filia ab Apolline uaticinandi potestatem habuit. lib. xiiii. fab. iiii.
- 6 **TAGES** puer ex arantis rustici gleba natus

ius uaticinandi peritus dicitur extitisse. lib. xv. fab. xlyii.

7 THEMIS terræ antistes futura prædixit. lib. i. fab. vii.

8 TIRESIAS à Iunone luminibus orbatus impetrauit a Ioue futura prædicendi scientiam, illamq; per Bœotiaë populos exercens clarissimus & celeberrimus habebatur augeur. lib. iiii. fab. iiii.

F I N I S.

70	Vestimentorum.	43	Ingenium.
69	Subsidium.	42	Inuidiam.
68	Superbia.	41	Inuidiam.
67	Superbia.	40	Inuidiam.
66	Superbia.	39	Inuidiam.
65	Superbia.	38	Inuidiam.
64	Superbia.	37	Inuidiam.
63	Superbia.	36	Inuidiam.
62	Superbia.	35	Inuidiam.
61	Superbia.	34	Inuidiam.
60	Superbia.	33	Inuidiam.
59	Superbia.	32	Inuidiam.
58	Superbia.	31	Inuidiam.
57	Superbia.	30	Inuidiam.
56	Superbia.	29	Inuidiam.
55	Superbia.	28	Inuidiam.
54	Superbia.	27	Inuidiam.
53	Superbia.	26	Inuidiam.
52	Superbia.	25	Inuidiam.
51	Superbia.	24	Inuidiam.
50	Superbia.	23	Inuidiam.
49	Superbia.	22	Inuidiam.
48	Superbia.	21	Inuidiam.
47	Superbia.	20	Inuidiam.
46	Superbia.	19	Inuidiam.
45	Superbia.	18	Inuidiam.
44	Superbia.	17	Inuidiam.
43	Superbia.	16	Inuidiam.
42	Superbia.	15	Inuidiam.
41	Superbia.	14	Inuidiam.
40	Superbia.	13	Inuidiam.
39	Superbia.	12	Inuidiam.
38	Superbia.	11	Inuidiam.
37	Superbia.	10	Inuidiam.
36	Superbia.	9	Inuidiam.
35	Superbia.	8	Inuidiam.
34	Superbia.	7	Inuidiam.
33	Superbia.	6	Inuidiam.
32	Superbia.	5	Inuidiam.
31	Superbia.	4	Inuidiam.
30	Superbia.	3	Inuidiam.
29	Superbia.	2	Inuidiam.
28	Superbia.	1	Inuidiam.

F I N I S.

INDEX CAPITVM, QVAE IN

Fab. exemplis continentur.

Amantes astuti.	pag. 9.	Inhospitales.	36
Amor aliquorum mutuis.	7	Innocentes.	47
Amor aliquorū infaustus.	12	Ira maxima commoti.	39
Auari.	6	Inuidi.	49
Audaces.	1	Libidinosi.	52
Augures.	70	Loquaces.	55
Casti.	14	Magi.	58
Crudeles.	16	Mulieres amatae à Dijs.	56
Deorum contemptores.	24	Perfidi.	58
Dolore immodico affecti.	19	Pij.	62
Formosi.	29	Proditores.	60
Fortes.	33	Proterui.	61
Fures.	51	Prudentes.	64
Furiosi.	32	Qui in uarias se formas con-	
Homines in Deos.	37	uertendi potestatem ha-	
Hospitales.	34	buerunt.	65
Imprudentes.	46	Superbi.	67
Ingeniosi.	52	Suspiciosi.	66
Ingrati.	43	Vaticinatores.	70

F I N I S.

M. ANTONII TRITONII

VTINENSIS

In Ouidii Metamorphoseon libros

EPITOME.

LIBER PRIMVS.

1

2

3

4

V P. OVIDIVS Naso in suis xv. Metamorph. libris à primordio mundi usq; ad Iulij Cæsaris mortem fabulosas transformationes narraturus à Dijs immortalib. primùm, sicuti oēs decet mortales, implorato auxilio Chaos describit, in quo omnia erant confusa, nihilq; certo ordine, aut ra-

tione constitutū. Secundo loco narrat, quēadmodū Chaos illud in quatuor elementa à Deo opt. max. fuerit commutatū, itaq; diuisum, ut terra infimū teneat locum, hanc inundet aqua, superior aether, ignibus altissima ora reddatur, bestiarum autē (ut inquit Cicero lib. 1. de Nat. Deorum) terrenæ sint alię, partim aquatiles, alię quasi ancipites in vtraq; sede viuentes, utq; venti, qui propterea fratres appellantur, quod Aurora, & Astræi gigantis filij fuisse finguntur, diuersis regionibus spirent. Iam uerò cum deficeret homo, qui terrā ipsam coleret, ac possideret, Prometheus Iapeti filius ex terra imbre madefacta hominē Deo quam maximē potuit, similem effinxit, qui non ut cætera animalia pronus, ventriq; obediens esset, sed cælum sublimis inspiceret. Postquam autem natus est homo, ac

K diuisis

diuisis elementis tam præclara forma mundus insignitus est, deinde in quatuor secula aureum, argentum, æreum, & ferreum fuit distributus, quæ pro cuiusq; ratione huiusmodi sortita sunt nomina. Aureum enim seculum dictum est, quòd dum in latio regnaret Saturnus, omnia erant pacata & tranquilla, non insanus armorum furor, non effrenata habendi cupido mortalium adhuc animos occuparat. sed benigna omnium parens terra sponte omnibus iucundum suppeditabat alimentum, omnes deniq; sine vlla animi perturbatione in summo ocio, ac tranquillitate vitam traducebant suam. Deinde secundum seculum ab aureo in argenteum colorem commutatum est. quo quidem tempore, & æstus ardor, & frigoris acerbitas mortalibus imminere cœpit, qui tũ primùm tecta, ac domicia cœperunt fabricare, ut se ab iniuria coeli tuerentur. antea siquidem uel syluas incolebant, uel in antris sine vilo timore degebant. tum primùm etiam arandi, ferendi, metendi, colendiq; agros ratio inuenta est, cum terra indignata nullum sponte hominibus afferret adiumentum. Aereum deinde subsecutũ est seculum, quo intemperantius viuentes homines nihil intentatum reliquerunt, quò suam auaritiam, & perfidiam significarent. Quartum postremò succesit seculum ob nimium rigorem ferreum appellatum. omnia enim scelerum genera patrari cœperunt, & in tantum furorem homines peruenerunt, ut vel parricidia committere non dubitauerint, sicq; nec locer à genere, nec hospes ab hospite tutus, ut inquit poeta.

- 5 Cum igitur Saturnus auream ætatem regens à suprema coeli arce fuisset expulsus, & illius filius Iupiter ad totius mundi gubernacula federet, sic ipse mundus quatuor, diuersaq; tempora sortitus est, ut ver, quod antea perpetuum fuerat, in quartam anni partem redactum sit, huic successerit æstas, tum Autumnus, post quem totus annus hyeme claudatur, idemq; ordo seculis omnibus obseruetur.
- 6 Quæ cum ita essent, in illa Iupiter mentis, & oculorum aciem conuertens non sine maximo dolore recordatus

- tus est, quàm improba illi, & sacrilega fuerint mente, qui erant ex Gigantum sanguine procreati, (qui quidem Gigantes montibus supra montes constructis Iouem ipsum ab olympo depellere statuentes fulmine fuerant occisi) sicq; Lycaonis Arcadię tyranni exemplum illi in mentem venit, qui cùm hospitiõ exceptos aduenas crudeliter interficere solitus esset, Ioui etiam, qui simulata forma illius immanitatis periculum facere volebat, tanquam mortali supplicium, & mortem parans humana membra deuoranda apposuit. quæ sentiens Iupiter, neq; enim fieri potest, vt vnquam fallatur Deus, crudelissimum Tyrannum non penitus voluit interimere, sed, vt sempiternum esset supplicium, in lupum illum conuertit, qui Lycaon
- 7 appellatur, & pristinam adhuc feritatem præ se fert. Iupiter autem non contentus Lycaonis exemplo humanum genus perterrefacere, tantam aquarum vim vndiq; iussit effluere, vt vel altissimis montibus diluuiõ coopertis omnes homines interierint præter Deucalionem Promethei filium, & Pyrrham illius sororem atq; coniugem, qui eximia pietate insignes cùm ad Aetnam altissimũ Siciliae montem confugissent, sorte moniti Themidis, quæ terræ antistes dicebatur, impetrarunt à Ioue, ut è lapidibus post tergum iactatis homines nascerentur, sicq; lapides à Deucalione iacti in marès, à Pyrrha in foeminas versi sunt.
- 8 Cùm igitur sedatum iam esset diluuium, terra Pythonem forma nunquam antea mortalibus visa serpentem edidit, quem Apollo sagittis interfecit, ac ne illius nominis vlla fieret obliuio, pythios ludos instituit, in quibus victores esculea fronde coronabantur. neq; enim adhuc erat Laurus, quæ quo pacto Appollini sacra deinde fuerit, nona
- 9 hac fabula est adnotandum. Daphne Thessaliae virgo Penei fluminis filia omnium illius ætatis puellarum pulcherrima ab Apolline visa ardentius adamata est, sed cùm ab illo in fugam conuersa virgo nec precibus, nec pollicitationibus vllis adduci potuisset, vt eius morem gereret voluntati, à patre auxilio implorato in laurum conuersa

est, quam postea Phæbus tanto est amore profecutus, vt
 semper illius frondes sibi sacras esse voluerit, quibus etiam
 10 victores in iocis, ac triumphis iussit coronari. Peneus in-
 terim Daphnes pater, in quadam spelunca iuxta tempe
 infelicem filie exitum deplorabat, quem vt consolarentur
 ad eum vicini omnes fluij cōfluebant, præter Inachum,
 qui & ipse ammissam filiam non parum lugebat. Io siqui-
 dem Inachi amnis filia tam venusta, & eleganti forma
 fuisse traditur, vt illius amore Iupiter vehementius fuerit
 accensus, & cum ea tandem multis precibus commota
 concubuerit. quod nè rescisceret Iuno, atq; ob id ira graui-
 ter concitaretur, Io in vaccam fuit commutata. Iuno au-
 tem id, quod acciderat, suspicata, Iouem rogauit, vt tam
 formosam sibi iuencam donaret; cuius precibus Iupiter
 ne diutius reluctari videretur, iuencam vxori concessit,
 quam acceptam Iuno Argō pastori centum oculis insigni
 11 tō custodiendam tradidit. Sed Deus amice misericor-
 dia commotus, Mercurio iussit, vt Argum interficeret,
 quem occisum Iuno in pauonem conuertit, centumq; il-
 12 lius oculos caudæ apposuit. Prius tamen, quam Argus
 fuisset interfectus, inter ipsum, & Mercurium, quemadmo-
 dum inter pastores accidere aliquando solet, controuersia
 quædam orta est, quisnam fistulam primus inuenit,
 quare Mercurius canere cœpit, vt Pan Arcadiæ Deus Sy-
 ringem Nympham Naiadum pulcherrimam deperiret.
 quæ fugiens ad Ladonem Arcadiæ fluium peruenit, vbi
 ne castitatem amitteret suam fororum auxilio in arun-
 dinem conuersa est. ex qua fistulam Syringem adhuc ab
 illius nomine appellatam compactam fuisse tradunt; cu-
 ius suauissimo cantu Argus in somnū compulsus facile à
 13 Mercurio interfici potuit. Quo quidem mortuo, & iam
 in pauonem commutato, Io furijs agitata cum per totum
 terrarum orbem deuagata esset, in Aegyptum tandem
 peruenit, vbi placata Iunone à Ioue impetrauit, vt pristi-
 nam reciperet figuram, qua recepta Isis Deæ nomen
 sortita est, ex qua Epaphus natus esse dicitur, qui quidem
 &

& animo, & annis Phaetoni Apollinis, & Clymenes filio quàm finillimus erat, sed in hoc inter se differebāt, quòd Phaeton Apollinis se filium ostentans Epapho minimè cedebat. Id verò molestè ferens Epaphus, nè ita superbiās inquit, o Phaeton, neq; adeo temerè matri fidem tibi adhibendam putes, quæ falsò predicat te ex Apolline natum esse. His auditis Phaeton vehementer erubuit, statimq; ad Clymenen matrem huiusmodi conuicia detulit, quæ puerum hortata est, vt, si minus matri crederet, ipse ad Phœbum profectus, an id esset verum, sciscitaretur; cui obtemperans Phaeton ad Apollinea tecta peruadit. illius tamen exitum, & huius fabulæ finem in sequenti videbimus libro.

LIBER SECVNDVS.

- 1 **P**HAETON cum ad patris regiam peruenisset, & ab eo cognitus liberaliter fuisset exceptus, vt Epapho generis sui nobilitatem melius probaret, à patre currus agitandi prouinciam multis precibus impetrauit, quem quidem quatuor equi Pyrous, Eous, Aethon, ac Phlegon per orbem trahere soliti erant. Illum autem cum puer ascendisset, nec paterna præcepta, quibus antea instructus erat, seruare potuisset, equi ignoto auriga perterriti ad imam mundi partem tendebant. quare cum subito ardore totus orbis accendi videretur, Iupiter vt humanis rebus mortalium precibus commotus opem ferret, Phaëtonem nimium puerili audacia confisum fulmine ictum
- 2 deiecit in Padum. Cuius cadauer Clymene mater quærens in assiduo luctu versabatur, vnaquè Heliades nymphæ ipsius Phaëtantis sorores, quarum altera Phaerusa, altera Lampetie, tertia Phæbe dicebatur, cum fratris casum diutius deplorarent, tandem Deorum misericordia in populos arbores mutatae sunt. Illarumq; lacrymas in electrum conuersas fuisse dicunt. Affuit præterea tam
- 3
4

gno luctui Cygnus Stheneli filius, Liguriæ rex, & Phaë-
 ronti materno sanguine, summaq; beneuolentiâ coniun-
 ctus, qui cum ad Eridani ripam peruenisset, multumq; in
 felici adoloscens casu doluisset, in sui nominis volucrem
 euolauit, qui adhuc ignem odio habens inter paludes, &
 5 aquas flebilem exercet cantilenam. Phœbus interim
 tum ira, tum dolore, quo ob filij mortem vehementer af-
 fectus erat, commotus cum vt solitos currus ascenderet
 nullo modo adduci posset, Iouis tandem precibus et iussu
 pristinum munus suscepit. Iupiter autem terrarum or-
 bem, qui Phaëtonis insania conflagrarat, in pristinum re-
 ducens statum dum per Arcadiam vagaretur, in Calistos
 Lycaonis filiaæ amorem incidit, quam cum nullis precibus
 consequi potuisset, dolis tandem ea potitus est. nam in
 Dianæ se formam commutauit, sicq; puellæ occurrens
 cum ea concubuit. quod tamen Iuno cum rescuisset Cali-
 sto in vrsam conuertit, quam postea Iupiter inter sydera
 6 collocauit, Vnâq; Arcadem filium. Calisto autem à græ-
 cis helice, à nostris Septentrio dicitur, atq; inter cætera sy-
 dera ob ingentem Iunonis iram Tethydis, Oceaniq; vn-
 das non attingit. Iuno siquidem ad Tethym è coelo cum
 descendisset, impetrauit, vt nec calisto nec filius vn-
 quam ablueretur. qua re impetrata Iuno auratum ascen-
 dens currum à pictis pauonibus in cælum deuecta est, à
 pauonibus inquam tam nuper pictis ex Argi cede, quam
 nuper loquacissimus coruus ex albo in nigrum conuer-
 7 sus fuerat. Coruus enim Coronida Coronei phocidos
 regis filiam Apollinis amicam in adulterio deprehendens
 ad phœbum crimen delaturus aduolabat, quem tamen
 garrula cornix, quæ ipsa erat Coronis, huiusmodi verbis
 insequēbatur; respice amabò ò Corue, respice, vt ego e-
 tiam sim volucer, atq; audi quæ fuerim, & quoniam pacto
 in tantam inciderim calamitatem. Nam cum Minerua
 Erichthonium Vulcani filium, qui in terram ex comple-
 xu deciderat, sustulisset, illumq; Pandroso, herse, & Agla-
 uro Cæcropis filiabus cistula inclusum custodiendum tra-
 didisset

didisset, monuissetq; , ne illum cuiquam ostenderent, Aglauros cistulam cum aperuisset, puerum mihi unà cū serpente iacentem ostendit, quod ego imprudens Dea statim nunciaui . illa uerò in me iram conuertens ne in suarum virginum societate amplius essem prohibuit. sicq; cū in littore infelix deuagarer, Neptunus me procul conspectam admauit, iamq; vim mihi erat allaturus, cū ab eadem Dea, in Cornicem fui commutata . Vides igitur 8
 9
 10
 11
 la sit dignum culpa . Maior enim fuit error Nyctimenes Nyctei filie, quæ effrenata libidine concitata unà cum patre concubuit, quo scelere Dij immortales commoti, in noctuam illam transmutarunt, quæ ceteris volucibus inuisa nefandum scelus nocturno tempore occultat . Plura erat dictura Coronis, vt Coruum ab huiusmodi abduceret accusatione . Ille uerò celeriter ad Phœbum peruenit, nunciauitq; uidisse se Coronida iacentem cum iuuenē . Apollo indignatus telo puellam traiecit, quæ ad huc puerum ipsius Apollinis filiū gestabat in utero . idq; cū uidisset Phœbus statim illum factū poenituit sui, cūque illius rei Corui loquacitas in causa fuisset, auem posthac odio prosequens ex candido illum in nigrum colorem conuertit . Conabatur interim Phœbus puerum ex Coronidis utero liberare, idq; cū omni arte, viribusq; tentasset, necesse tādē fuit, vt inciso mulieris utero puer educeretur, qui Aesculapius appellatus est, & ad Chironem centaurum à patre missus, vt cum eo uiuēs medicam artem perdiceret . Habebat autem Chiron Ocyroen ex Charicta filiam, quæ patrijs artibus contemptis, furoreq; percita futura prædicere solebat . puero Aesculapio prædixit, illum medicina mortuos ad pristinam vitam, & incolumitatem reducturum, & ab auo tandem fulmine ictum interiturum . Patrem quoq; Chironem vaticinata est sagittis cruciandum, cupidumq; mortis ex Deo mortalem futurum . Hæc cū Ocyroe dixisset, in equæ formam commutata est . quamobrem Centaurus incredibili

bili dolore afficiebatur, & ab Apolline implorasset auxilium, nisi ille in aliena habitasset regione. Cum enim Phœbus pastor factus Admeti Thessaliæ regis armenta pasceret, ac in solitudine degeret, illius boues, quæ longius errantes progressæ erant, Mercurius vt Apollinem deluderet, furto abegit, atq; in sylua occultauit. Id autem cum Battus quidam equarum custos vidisset, ne ab eo furtum detegeretur, Mercurius illi pulcherrimam iuuenecam dono dedit, & nihil se cuiquam indicaturum Battus pollicitus est; cuius fidei vt periculum faceret Deus, alia suscepta figura ad eundem paulò post reuersus est magnum illi promittens præmium, si quo in loco pascerentur boues, quæ illac pertransierant, indicaret. is verò habendi cupiditate ductus libenter ostendit, qua perfidia commotus Mercurius illum in lapidem, qui index dicitur, commutauit.

- 12 Hinc deinde discedens Mercurius dum per aer volitaret, inter Atheniensium virgines, quæ sacra Mineruæ celebrabant, Herse Cecropis filiam omnium pulcherrimam vidit, illiusq; forma captus est, quam cum nulla alia potius facultas daretur, Aglauron illius sororem rogauit, vt sibi in ea re præstò esset. Quæ pacta pecuniarum mercede suam illi operam libentissimè pollicita est. Minerva autem ob puellæ auaritiã vehementer irata, cum etiam antea cistam, in qua Erichthonius clausus erat, aperire ausa esset, Inuidiam in illam concitauit, qua ita exagitata est, vt tantum absit, vt illius opera Mercurius Herse potitus sit, vt eam indignatus in saxum conuerterit. Hinc etiam discedens Mercurius patris iussu in phœniciam profectus est, vt illius regionis armenta ad litus compelleret. Interim autem Iupiter Tauri forma suscepta caperat inter cæteros boues deuagari, cuius dorsum cum Europa Agenoris regis filia, quam Iupiter vehementer amabat, ascendere ausa esset, per mare ab ipso Ioue in cretam aduecta est, ibiq; vnâ concubuerunt.

liber 32
 illud

LIBER TERTIVS.

1 **A**GENOR cū Europam filiam amisisset, illius fratri Cadmo imperavit, vt eam perquirens domum prius nō reuerteretur, quā puellam aliquo in loco non inuenisset. qui patris imperio obtemperans cū totum ferme terrarum orbem peragrasset, nec vnquam de sorore quicquam audisset (quis enim vt inquit poeta, deprendere posset furta Iouis?) Apollinis tandem oracula consuluit sciscitans quanam in regione sibi esset post varios errores cōsistendum. cui phœbus respondit, vt vacce cui primum occurreret, vestigia sequens, vbi ea consisteret, urbem conderet, Bœotiamq; a boue illa denominaret. Hoc igitur responsum cū accepisset Cadmus, vix templum egressus pulcherrimam sibi oblatam iuuenecam festatus est, & quo in loco illa procubuit, urbē designauit. tum socios ad aquam hauriendam e vicino fonte misit, qui cū non amplius redirent, Cadmus eō profectus omnes ab ingenti dracone consumptos vidit, quem ipse statim interfecit, illiusq; dentes Mineruæ monitu seminavit, ex quibus armatorum manus genita est, qui domestico inter se certamine disidentes omnes præter quinque socios in thebana vrbe colenda à Cadmo electos, perierunt.

2 Iamq; paulatim creuerat vrbs, multiq; nepotes ex Cadmo geniti erant. inter quos Actæon Aristæi, & Autonoes filius maximum illi dolorem & luctum attulit. Is enim venando fessus cū ad fontem peruenisset, vbi Dianam se nudam cū comitibus abluentem inspexit, à Dea in ceruum conuersus est, nè se Dianam nudam vidisse vnquam posset gloriari, sicq; à canibus, quos secum multos habebat Actæon, miserè fuit dilaceratus.

3 Rumor iam vndiq; percreuerat, atq; alij iustam, alij violentam Dianam appellabant. Iuno præ ceteris incredibilem ex Actæonis casu cepit voluptatem; nam Agenoream domum maximo semper est odio profecuta. sensit enim Iouem non

L tantum

tantum cum Europa, verum etiam cum Semele Cadmi fi-
 lia concumbere adhuc solitum esse. qua de re cupiens
 Dea vindictam sumere astutia fraudem vincere decreuit,
 sicq; in Beroen Semeles ipsius nutricem conuersa persua-
 dit mulieri, ne Iouem alio apparatu in thalamum recipe-
 ret, quam cum Iunonis amplexus appetere solitus esset.
 quod cum impetrasset, Iupiter, vt amicæ satisfaceret, toni-
 tribus, fulminibusq; insignitus tecta illius ingressus est,
 quæ cum tanti splendoris vim minimè perferre potuissent,
 subito incendio conflagrarunt. at Iupiter vt filium quæ Se-
 mele conceperat, à periculo liberaret, ex grauidæ utero il-
 lum excepit, suoq; femori insutū quā diu nouem mensū
 spacium completeretur, incolumem seruauit, ac nymphis
 4 postea tradidit nutriendum. Hæc dum fatali quadam lege
 per terrarum orbem gererentur, Iouem memorant vnā
 cum Iunone iurgijs omnibus omissis genio indulfisse; at
 quæ ita ioco inter se cõtendisse, num vir an foemina maio-
 rem in coniunctione caperet voluptatem; cui quidem
 controuersia Tiresiam Eueris filium iudicem constitue-
 runt, quippe qui vtrunq; sexum fuerat expertus. olim
 enim cum serpentes in sylua coeuntes baculo percussisset,
 in foeminam fuerat commutatus, quo in sexu septem to-
 tos annos vixerat, octauo autem eosdem angues percu-
 tiens rursus in virū cesserat. Ille igitur Iouis sententiā pro-
 bans Iunonem condemnauit, quæ indignata iocū in ira
 cundiam vertens Tiresiam excoecauit. Iupiter autē illi fu-
 tura prædicendi scientiam dedit, quam per Bœotia popu-
 los exercens clarissimus, & celeberrimus augur habeba-
 5 tur. Illius augurium prima adiit Liriope nymphea Ocea-
 ni, ac Tethyos filia scire cupiens an Narcissus, quem ex
 Cephiso procrearat, diuturnam victurus esset ætatem. cui
 respondens Tiresias prospera omnia pollicitus est, nisi
 puer suam pulchritudinem cognouisset. dicunt enim
 Narcissum omnium fuisse pulcherrimum adolescentem,
 quem multæ nymphæ incredibili amore prosequaban-
 tur, ac præsertim Echo Iunonis filia, quæ pueri amore ue-
 hemē-

- 16 tim in aues cessere. Ita se se res habebant thebanæ; ita Cadmus suas inspiciens calamitates ex Thebarum sedibus in Illirium vnâ cū Hermione vxore profugit, vbi tandem
- 17 à Dijs immortalibus in draconem conuersus fuit. Ex illius autem progenie superstes adhuc erat Acrisius Argiuorum rex, qui non Bacchi tantum, sed omnium etiam deorum contemptor erat. Ipse enim nepotem suum Perseum ex Ioue, & Danae natum minimè credebat, cuius incredulitas non paruo ipsi fuit detrimento, & dedecori. forte verò Perseus ad Medusæ caput accipiendum a Polydecte missus fuerat, cuius quidem capitis aspectu cernentes omnes in saxa vertebantur. iamq; Perseus Mineruæ auxilio Medusæ caput retulerat, qui dum per Africam iter faceret, ex capitis cruore, qui in terram deciderat, serpentum genus ortum est. ex vtero autem ipsius Medusæ Pegafus alatus equus exijt. Inde Perseus ad Atlantem Iapeti filium peruenerat, qui quidem Atlas à Themide Deorum antistite responsum acceperat, ne quem hospitio ex progenie Iouis natum exciperet, si vellet hortū, in quo poma erant aurea, custodiri. quamobrem cū Perseo cursu defatigato hospitium negauisset, eumq; totis viribus propelleret, ille detectum Gorgonis caput obiecit, quo viso in eiusdem nominis mūtem Atlas uersus est,
- 19 qui ob magnitudinem Coelum dicitur sustinere. Hæc cū fecisset Perseus per Aethiopiam proficiscens ad eum peruenit locum, vbi Andromeda Cephei, & Casiope filia ob ingentem matris superbiam marino monstro erat exposita. cū enim Casiope mater Nereidibus se pulchriorem iactaret, illarum precibus commotus Neptunus marinam belluam immisit, quæ vastaret Aethiopam. consultus autem Iupiter Hammon, quonam modo Nereidum numina placari possent, respondit nullo modo id fieri posse, nisi aliquis ex Cepheo, & Casiope genitus monstro obijceretur. cū igitur Andromedam scopulo alligatam, atq; à fera deuorandam Perseus vidisset, puellæ forma commotus eam se liberaturum pollicitus est, ea tamen

men conditione, vt sibi virgo desponsaretur. qua quidem
 conditione à Cepheo libenter accepta, promittitur virgo,
 vincitur monstrum, puella liberatur, ac deniq; desponsa-
 20 tur Perseo. Qui ob denictum monstrum gratis Dijs im-
 mortalibus actis ad Cephei regiam peruenit, vbi à Lynce-
 de quodam illius regionis mores & habitus inuestigabat.
 Ipse verò commemorabat, quanto labore, quantaq; indu-
 stria Medusæ caput sustulisset. præsertimq; narrabat, quo
 pacto illius capitis crines in angues fuerint conuersi, dicēs
 à multis antea propter eximiam pulchritudinem adama-
 tam fuisse Medusam, cum verò Neptuni coniugium effu-
 gere non potuisset cum ipso in Mineruæ templo concu-
 buisse. quare ob violatam loci religionem Minerva illius
 crines in serpentes commutauit, adeo vt ob deformita-
 tem omnibus esset inuisa. serpentes autem illos in ægide
 portat Pallas, vt hostes terreat. His Persei dictis libro quar-
 to finis imponitur. quæ autem in conuiuio facta sunt in
 subsequenti videbimus libro.

LIBER QVINTVS.

1 **P**OSTQVAM Andromedam desponsa-
 uit Perseus, & ad apparatus conuiuium
 confedit, Phineus Cephei frater, cui ante
 Andromeda despensata fuerat improuisus
 adest cum armatorum manu. cumq; puellā
 eripere Perseo conaretur, ipse tandem Perseus multis oc-
 2 cis reliquos omnes in se corruentes detecto Medusæ ca-
 pite in montes conuertit. Hinc demum discedens Per-
 seus Argos in patriā redijt, Proctumq; à quo Acrisius au-
 us regno fuerat expulsus, ostenso Medusæ capite in lapi-
 dem commutauit, auoq; (licet immeritò quòd ipsum cum
 Danae matre arcæ impositum in mare proiecisset) regnū
 3 restituit. Hactenus Pallas in tot, tantisq; facinoribus
 Perseo prestò fuit; eodem autem tempore Pallas ipsa ad
 Heliconam Bœotiæ mōtem accessit, ibiq; a musis intellexit
 quem

quemadmodum Pegafus equus alatus, de quo in superio-
 ri libro mentio facta est, vna cum Chrysaore ex capitis
 Meduse cruore natus fuerit, moxq; ad ipsum Heliconem
 montem peruenit, vbi cum pedis vngula humum pulsa-
 ret, statim fontem, qui *in montibus* dicitur, ortum fuisse me-
 4 morant. Que quidem dum Ballodi dicerent muse, vna ex
 illis narrauit, vt ipsa in uase quondam fuisset con-
 uerfa, cum enim ad Parnassum montem proficisceretur,
 & ob aduersam tempestatem ulterius progredi non lice-
 ret, a Pyreneo inuitate, qui Dauidaphocidis urbem inco-
 lebat, illius tecta subierunt. Ille autem virginum captus
 pulchritudine, cum illis inferre vim pariret, in thalamo
 claudi iussit. At muse in volucres commutata sumptis
 5 alis effugerunt, quas vt sequeretur Pyrenus a summa te-
 arce ad imos precipitavit scopulos, vbi miserrime vitam
 eum morte commutauit. En autem idem talia musa nar-
 raret, nouem pice in ramis obstreptentes, & humanis fere
 verbis garritantes a Minerua visa sunt, cuius rei cum ad-
 mirarentur Pallas, illarum originem musa ordine explica-
 uit dicens. Pierum rex Euipe uxore nouem filias sustu-
 lit, quarum pulchritudine mater superba musas adice-
 6 rit, cum suis filiabus prouocare ausa est, illis certami-
 ni nymphas praeferere. Iamq; vna ex Pieridibus suauis
 cantilena musas ipsas prouocare coepit, & cantando nar-
 rare quemadmodum Tiphoeus, gigantesq; superos in timo-
 rem concussissent (idq; dicebat, vt Deorum facta irride-
 7 ret) preterea vt ipsi Superi in Aegyptum ob timorem con-
 7.8 fugissent, conuersusq; Iupiter in Arietem, Apollo in cor-
 9. 10. 11. uum, Bacchus in caprum, Diana in felen, Iuno in vac-
 12. 13. cam, Venus in Piscem. Quibus conuicijs in Deos a Pier-
 idibus iactis iustum est Musis, vt suos cantus in medium
 afferrent, inter quas Calliope, cui totius certaminis pro-
 uincia demandata erat, non Deorum vituperia, sed Cere-
 nis laudes, Proserpinaq; raptum e legatissimis cecinit ver-
 bis, narrans quemadmodum Pluto inferorum deus, dum
 per Siciliam vagaretur, a Cupidine Veneris precibus sagit-

- ca percussus fuerit, visantibus proserpinam Cereris filiam ita exarserit, vt illam raptam, suoque impostam currui in tarrara asportauerit, licet illam Cyane nympa retinere conaretur, quae obliquissimam comitum tanto dolore fuit affecta.
- 14 Ita, vt paulatim in fontem cesserit. Interim Ceres amissam filiam perquirens, per totum terrarum orbem deuegabatur, quae cum eandem defessa siti laboraret, quandam rogauit anula, vt sibi aquam preberet. cumque mustum polenta commixtum sibi a vetula traditum biberet Ceres, ad dux quidam puer ridere illam ausus est. Quamobrem Dea indignata in impudentis filii pueri os mustum, & polentam exspuens, illum in stellionem animal varijs maculis infectum conuertit. Ceres tandem cum omnes peragrasset regiones, nec vllb vtrquam in loco natam inuenisset, uertitur in Siciliam reuersa est, vbi ab Arethusa Siciliae fontis nympa Proserpinam a Plutone raptam fuisse intellexit. tunc Ceres ad Iouem statim profecta impetrauit, vt ad inferos descendens filiam ad superos reduceret ea tamen conditione, vt prius nihil cibi degustaret, quam fuisset reuersa. Cum igitur redisset Ceres, iamque tota res esset a Ioue diiudicanda, Ascalaphus Acherontis rex Orphne nymphe filius Cererem mali punici granum gustasse in iudicio significauit, quare in bubonem auem, qui mala semper praedicit, conuersus est. Iupiter autem ex aequo diiudicans sanxit, vt Proserpina partem anni apud virum, partem autem apud matrem esset. Interim Sirenes Proserpinae comitesto amore sociam prosequabantur, vt alas a Dijs flagitauerint, quod facilius, comodiisque Proserpinam terra, marisque perquirerent. Ita igitur in aues conuersae sunt, vt illis virgineae facies, voxque humana remanserit, quae iuxta Siculum mare Sirenisas insulas habitantes, tam iucunde ac suaviter canebant, vt illac transeuntes nauatas aut submergeret, aut spoliaret. Earum prima Parthenope, altera Leucosia, tertia Ligia fuit appellata. Haec cum Cerem Arethusa significasset, suam etiam transformationem illi narrauit. Arethusa namque uenatrix fuit nympa Dianae comes, quae
- in

in Alphei fluminis amorem incidit; cumq; is fugientem
 Arethusam persequeretur, nymp̄ha Dianæ auxilio implo
 rato nube contexta in fontem postremò versa est; quam
 Alpheus vsq; in ortygiam, insulam Siciliae adiacentem per
 18 subterraneos locos insecutus est. His ita ab Arethusa de
 monstratis Ceres Athenas aduolauit, & cum tum ab alatis
 draconibus vectum Triptolemio dono dedit, ut agricultu
 ra mortales institueret. Is cum in Scythiam peruenisset, à
 Lynco rege hospitio exceptus parū abfuit, quin ab eo no
 ctu dormiens per insidias fuerit interfectus; sed illi open
 tulit Ceres, quæ ob tantam perfidiam indignata Lyncum
 19 in Luteam feram commutauit. Haec omnia à Calliope
 eleganti carmine fuerant decantata; nympharumq; iudi
 cio misa in eo certamine palmam retulerunt, quod Pieri
 des agere ferentes, neq; se à misis deuidas patientes in pi
 cas illas, quas in ramis obstrepentes cernebat Pallas, fue
 runt conuersæ.

LIBER SEXTVS

1 VSA RVIM cum Pieridibus certamen Pal
 las cum audisset; considerare & ipsa coepit;
 qua poena Arachnen lydiam Idmonis filiam,
 quæ se Minerua lanificij peritorem esse con
 tendebat, esset affectura. Pallas igitur pri
 mum anilem suscepit habitum; & ad Arachnen accessit
 suadens ne Mineruam auderet læcessere. cum autē puella
 vetula præcepta contemnens se multo magis iactaret, Pal
 las diuina forma recepta adsum (inquit) o puella impudēs
 & inepta, videasq; num me possis læcessitam vincere: qui
 bus dictis Pallas telam suam intexere coepit, in qua pinxit
 2 quemadmodum ipsa olim Minerua cum Neptuno de no
 mine Athenis imponendo certauerit. Neptunusq; ex fa
 3 xo equum; Minerua ex terra oliuam eduxerit. Pinxit
 etiam vt Rhodope Strimonis fluij filia; & Hemus illius
 maritus quod se tanquam Deos venerandos esse arbitrarē
 M ij tur,

- 4 tur, in montes fuerint conuersi. Ad didit in tela angulo
 Pigmææ mulieris imitationem in gruem, quod se ut pul-
 5 chrior est in nomi præferre ausa fuerit. Idem ad scripsit,
 ut Antigone Laomodontis filia, quæ cum Iunone ipsa con-
 stendere non dubitauit in Ciconiam fuerit commutata. 81
 6 Cynaræ postremo Assyriorum regis filias ob magnam in-
 solentiam ab eadem Dea in graduum templi sui lapides
 mutatas descripsit, unâq; Cynaræ in ipsum gradus illos tan-
 quâ filiarum corpora amplectentem in saxum itidem cõ-
 7 mutatum adiunxit. His perfectis Minerua tela suæ finē
 imposuit, Archæ vero suæ has intexere fabulas cepit, ef-
 fingens primum, quæ admodum Iupiter in taurum con-
 uertus fuerit ob amorem, quo Europam Agenoris filiam
 8 ipse sequebatur; Vt idem in hircinam mutatus ob Asterien
 9 Cœcithanis filiam; Vt in olorem, quo Lædam Thestis fi-
 10 liam comprimeret; In Satyrum, ut Antiona Nyctei filia,
 11 quam vehementer amabat, potiretur; In Amphitryonem
 12 ob potiundam Alcmenam Electrionis filiam; In olorem,
 13 ut Danaen Acrysiæ filiam ad suam alliceret voluntatem;
 14 In ignem, ut Aeginam Afopi filiam eluderet, ipsaq; potire
 15 tur. In pastorem deniq; ob Memnosynen; In serpen-
 16 tem ob Proserpinam fuerit commutatus, Adjunxit etiam
 Arachne Neptuni amores, qui in taurum fuit conuer-
 17 sus, ut Acolian Acoli filiam stupraret; In anem Enipe
 18 um, ut Iphimieniam Alois uxorem amplecteretur; In Arie-
 19 rem, ut Basaltida comprimeret; In equum etiam mutatus,
 20 ut cum Cerere, & Medusa concumberet; Idem in delphi-
 21 num, ut Melantho puellam haberet. Apollinis præterea
 amores in eadem tela intexuit indicans illum in acci-
 pitrem, aliquando in Leonem, interdum in pastorem ob
 22 Isen Macaræi filiam commutatum fuisse. Nec præterijt
 Arachne Liberi patris amorem, qui in yuam versus Eri-
 23 gonem decepit. Addidit postremo, ut Saturnus in equum
 17 commutatus (verebatur enim ne Opis uxoris aduentu de-
 prehendere tur) cum Phylira Oceani filia concubuerit, ex
 24 qua Chiron Centaurus genitus est. His ita depictis sen-
 sit

- fit tandem Arachne se artificio cum Minerva non esse comparandam, iamq; se se præ nimio dolore laqueo suspendisset, nisi Minerva laqueum illum in tenuissimum vertisset filum, ex quo vivens etiam pendet Arachne, & adhuc in arancam conuersa pristinam texendi artem exercet. Hoc facto tota Lydia mirabatur, & meritas Arachnen poenas dedisse fatebantur omnes, sed Niobe Tantali filia hoc exemplo parum fuit commota, quæ cum ex Amphione marito septem filios, totidemq; foeminas genuisset, Latonæ sacrificium non tantum contemnebat, verum etiam se magis quam illam venerandam esse asseuerabat. Illius autem temeritate indignata Latona effecit, vt Niobes filij dum equos exercerent ab Apolline, & Diana sagittis interficerentur, quod cum vidisset Amphion præ nimio dolore se ipsum peremit, Niobe autem in saxum mutata est. Tunc verò tantam numinis iram omnes pertimescere, ac Latonam toto ex animo uenerari. cuius maxima potentia à Thebano quodam antea perspecta narratur. Cum enim Latonæ per Lyciam proficiscenti, ac ob ingentem æstum sitienti ab agricolis vetitum esset, ne ex stagno biberet, agrestes illos & immanes homines in rannas conuertit. Talia Deorum immortalium miracula cernebant Thebani, omnesq; iustam deorum indignationem commendabant: nec inter illos absuit, qui aliam Apollinis vindictam de Satyro reticeret, vt mortales Deos timere, & venerari discerent. Marsyas enim Satyrus tibiarum cantu, quo se vehementer iactabat, Apollinē provocare ausus est, quæ eadem superatū Apollo cute priuauit, illiusque sanguis, qui è toto corpore effluserat, in fluiuiū cōmutatus fuit, qui à Satyri nomine Marsyas appellatus per phrygiam decurrit. Huiusmodi exemplis viri Thebani perterriti Amphionis stirpē lugebant Nioben incusantes, & calamitose illius tēpotis luctui interfuisse aiunt Pelopem quemdam alio miraculo maxime insignem. Is Tantalus crudelissimi Arcadie tyranni fuit filius, quem cum pater discumbentibus Dijs coctum apposuisset, omnesq;

præter Cererem ab illo abstinuissent, collectis illius membris, atq; anima à Mercurio ab inferis euocata, pristinam illi vitam reddiderunt, cumq; sinister humerus deesset, eburneum apposuerunt, Tantalum verò illius parentem detruserunt ad inferos, vbi in summa cibi, ac potus copia
 29 asidua fame, sitiq; cruciatur. Ita se se res habebant, cum ex singulis regionibus multi principes, vt publicis spectaculis adessent, Thebas confluxerant. Sola autem Athenienses iustis de causis aberant, nam illorum ciuitas à finitimis populis oppugnabatur, & eo tempore Pandion Atheniensium rex à Tereo Martis filio Thracum rege auxilia petijt, atq; illi filiam suam Progne desponsauit. Quæ cum iam ad mariti regnum fuisset profecta, incredibili Philomelam sororem videndi desiderio affecta est. Quare Tereum rogauit, vt Athenas profectus sororem in Thraciam duceret. Is Athenas cum peruenisset, & à socero liberaliter fuisset exceptus in Philomele amorem incidit, illamq; cum coniugis iussu in Thraciam duxisset, in stabulis clausit, puellæq; vim intulit, ac ne cuiquam illius scelera posset significare, linguam illi amputauit, coniugi sororem perijisse affirmans. Philomela interim cum tantum scelus eloqui non posset vestem sorori misit, in qua omnia Terei facinora literis inscripsit. Id cum intellexisset Progne Bacchantis more ad stabula peruenit, sororem in regiam duxit, filium Ityn interfecit, ac patri deuorandum apposuit. Quæ omnia aspiciens Tereus coniugem, & Philomelam dum persequitur omnes Deorum uoluntate in aues conuersi sunt, Progne in hirundinem, Philomela in luciniam, Tereus in vrpam, Itys in Phasianum. Hoc pacto Pandionis regis filia infelicem exitum sortita fuit, & ob maximum dolorem mortuo Pandione Erichtheus à Pallade educatus in Atheniensium regno successit, cui è quatuor filiabus duas œquales pulchritudine fuisse narrat Poeta, alteram Procrin, quæ Cephalo nupsit, alteram Orithyam, quam ita Boreas Thraciæ ventus amauit, vt illam raptam in Thraciam asportauerit, ex eaq; duos suscepit

perit filios Zetem & Calain. qui dum pueri essent, sine alis fuerunt, iuvenes vero alati effecti vna cum alijs argonautis ad vellus aureum asportandum profecti sunt.

LIBERI SEPTIMVS

LAMIOVS & Minya Thesaliae populi, una que Onichya filij nauigantes per fretum ad Phineum peruenere, qui summa in calamitate vitam traducebat suam. Cum enim proprios filios Orythum, & Carambin excaecasset, illi oculi eruti sunt, atq; haec etiam poena addita, vt harpiae fedissimae aues illi escas raperent. quas Zetes & Calais cum alijs argonautis vt Phineo ob hospitium, quo ab illo fuerat excepti, gratias referrent, in fugam coniecere, strictisq; gladijs vsq; ad Plotas insulas, quae postea Strophades fuerunt dictae, persecuti sunt. Postea Zetes, & Calais cum Colchon peruenissent, vellus aureum postulabant, illisq; responsum fuit, magno ad id negotium perficiendum labore opus esse. nam & Tauri ignem ore, naribusq; afflantes domandi, iugoq; subijciendi erant, & draconis dentes semihandi, & armatorum hominum imperus, qui ex dentibus illis nascerentur, sustinendus, draco praeterea velleris aurei custos sopiendus. ad quod sane vellus auferendum profectus etiam erat Iason Aesonis filius. qui cum ad Aetae regiam petisisset a Medea illius filia ad amatus est, illiusq; opera & beneficijs tauros, draconem, auratamq; pellem sibi parere coegit Iason, atq; minimum armatorum furorem euitauit. Quibus rebus gestis Iason vna cum Medea Corinthum reuersus est, vbi Aesonem parentem senio confectum cum offendisset, Medeam vxorem artis magicae peritissimam rogauit, vt sibi ademptos annos patri apponeret. Medea vero plura quam rogabat Iason pollicita varijs vndiq; herbis collectis Aesonem ad quadraginta annorum aetatem reuocauit. Hoc tantum miraculum cum Bacchus vidisset, sensissetq; Iasonem

nem Medea opera ex sese iuuenem euasisse, eam roga-
 uit, vt nutrices suas ad pristinam iuuentutem reduceret,
 cuius authoritate Medea uehementer commota, mulieri-
 bus illis iuuentutem concessit, Liberoq; perpetuam tri-
 buit adolescentiam. Pelia interim Iasonis inimici filia Me-
 4 dea familiariter utebatur, quae cum ab ipsa arietem in a-
 gnum conuersum uisissent, rogare illam, & obtestari coe-
 perunt, ut Pelia parenti iuuentutem redderet, quod illa
 audiens effectura se quam libentissime pollicita est. utq;
 de Iasonis inimico oblata occasione poenas sumeret, suasisit
 mulieribus, ut parentem interfectum decoquerent, quod
 cum celeriter fecissent, Medea curram draconibus instructum
 5 conscendit, & inimicos uolans euolauit; Peruenitq;
 ad Othryn Thessaliae montem, ubi quondam in Deuca-
 6 lionis diluuiio Cerambus nympharum ope implorata effu-
 giens in auem fuerat commutatus. Hinc Pitaneon Aeo-
 7 liae urbem relinquens uidit draconem in saxum conuer-
 sum. Deinde Idaum nemus adiit, ubi Bacchus iuuen-
 cum, quem Thyoneus illius filius phrygijs pastoribus fu-
 8 ratus erat, in ceruum mutauit. Vidit etiam Medea Co-
 rynthi patrem, quem Paridem fuisse nonnulli uolunt, in par-
 9 uo tumulo constitutum. Iridem Maran in canem con-
 10 uersam aspexit. Ab his regionibus digressa Medea ad
 Eurypyli urbem profecta est, ubi Coe matronae se Venere
 11 pulchriores iactantes in cornutas boues cessere. De hinc
 Telchinas Ialyrios, qui Rhodi populi fuerunt, transgressa
 est, quorum oculos omnia ipso aspectu mutantur Iupiter
 12 perofus mari subdidit. Hinc Caeram urbem peruenit, in
 13 qua Alcidas columbam ex filia procreatam uidit. Inde
 lacus Hyries, & Cigni Tepe uidit Medea, quibus in locis
 Phyllius quidam Cygnum puerum adauit, cumq; &
 uolucres, & ferum Leonem pueri iussu domuisset Phyl-
 lius, taurum illi, quem petebat, negauit. indignatus au-
 tem puer cum se ex alto loco praecipitem daret, in olone
 14 uersus est. Hyrie autem illius mater filij casum asidue
 15 flendo, in sui nominis, stagnum fuit commutata. Tum
 ad

ad Aetolia urbem, quæ Pletron appellatur, peruenit, ubi
 Combe Ophphij filia maximo dolore affecta ob filio-
 16 rum mortem in auem transformata est. Hinc Calaur-
 am accessit, ubi Lathoum regem cum coniuge in volucré
 17 cessisse aiunt. Præterea Cyllenem abiit, ubi Menephron
 ne cum matre concumberet, fuit in feram transfiguratus.
 18 Post horum casum vidit Medea Cephison neporis fata lu-
 19 gentem, & ab Apolline in focem immuratum. Idem
 Eumeli domum adiit, qui filiam lugens volucer factus fue-
 20 rat. Postremo etiam Ephyren urbem attingit, ubi pri-
 21 mum è fungis corpora edita fuisse arbitramur. Quò ubi
 peruenit Medea, dolens ob Creusam Creontis Corinthio-
 rum regis filiam se à Iasone fuisse contemptam, regia ac-
 censa, filiisq; spectante patre dilaceratis alatis draconibus
 22 Athenas fuit asportata. Vbi Polyphemonis neptem in
 23 volucrem mutatam vidit. Atq; Aegeus Medeam ipsam
 non hospitio tantum, sed lecto etiam excepit, ex qua cum
 iam Medum filium suscepisset, Theseus ipsius, quidem
 Aegei filius, sed quem pater ob diuturnitatem temporis,
 quo procul erat à patria profectus, non agnoscebat, Athe-
 nas redijt, cuius aduentum Medea sibi, & filio timens,
 Aegeo persuasit, vt aconiton venenum ex cerbari spuma
 natum, quod ipsa iam perauerat, Theseo, tanquam hosti
 praberet. At cum ille à patre tandem fuisset cognitus, Me-
 24 dea nubibus tecta vnà cum filio Medo fugiens in Asiam
 aduolauit. Aegeus interim ob eam, quam ex improuiso
 nati aduētu perceperat voluptatem, sacrificia celebrabat,
 in quibus Thesei laudes, & facinora commemorabantur,
 vt scilicet ille taurum Marathonium interemerit, vt Pro-
 cystem, & Cercyonem peremerit, interfeceritq; Scyroné,
 qui postea ob maximam crudelitatem in scopulum con-
 25 uersus est. Iam verò non potuit Aegeus, (vt sunt res hu-
 manæ fluxæ, atq; incertæ) integram percipere volupta-
 tem. Nam Minos Iouis, & Europæ filius bellum Athe-
 niensibus indixit, variasq; gentes congregauit, inter quas
 numerantur etiam illi, qui Sithon insulam habitabant;

N quam

quam quidem insulam cum Arne puella auri capta pulchritudine hosti Athenas oppugnati prodidisset, in voluerem monedulam conuersa est. hic tamen est adnotandum, fabulam hanc aliter à Raphaelè Regio intelligi, atque à nobis dicta est. Ille enim putat Sithonem puellam Arnem insulam prodidisse, & in aut illam fuisse commutatam, nos tamen Lactantij & Aldi Manutij opinionem libentius secuti sumus. Utque eò, unde digressus sum, redeam, Minos etiam ab Aeaco Iouis filio auxilium contra Athenienses petijt. Verum Aeacus ob foedera, quae cum Atheniensibus habebat minimè se id facturum respondit. Quare cum iratus Minos discessisset, Atheniensium nauis ad Aeacum statim peruenit, in qua Cephalus erat legatus, ut ab Aeaco Atheniensi nomine contra Cretenses, quae admodum foedera inter illos postulabant, auxilium peteret. tunc Cephalus liberaliter fuit exceptus, illique auxilium ab Aeaco promissum. cui etiam suam praeteritam calamitatem Aeacus narrauit, ut scilicet ob grauem pestilentiam, quae in Aeginae agros debacchata erat, nemo superstes euaserit, ipse tamè Aeacus à Ioue impetrauerit, ut ex formicis, quae in insula apparuissent, homines orirentur, qui nati Myrmidones dicti sunt. His ita ab Aeaco longiori oratione explicatis, postero die Cephalus bene manè Regiam ascendit, ubi à Phoco Aeaci filio exceptus interrogatur à quo tam pulchrum iaculum, quod manu gestabat, habuisset, ille verò ingemiscens narrauit, ut iaculum illud sibi ab uxore Procride Erechthei Atheniensium regis filia vnà cum Laelapa cane, qui postea vulpem insequens in lapidem vnà cum ipsa uolpe cesserat, fuerit donatum, utque ipse uxorem Procrin, quae post virgulta quadam latebat, ut maritum, quem Auram nympham insequi suspicabatur, deprehenderet, feram esse existimans ignarus occiderit.

LIBER

ROSTOVA' M. Cephalus calamitates suas
 Phoco narrauit, Acacus coacto auxilio ipsū
 dimisit, qui cum militibus Athenas reuerfus
 est. Minos interim ob filium Androgeum
 interfectum Athenienses vlcisci cupiens Me
 garam, vbi Nisus regnabat, obsidere cepit, vt illa vrbe ex
 pugnata victoriam facilius consequeretur. Iam verò cum
 Scylla Nisi filia murum sepe animi gratia ascendere solita
 esset, ac Minoen urbem obsidentem, regaliq; cultu bellu
 cis rebus operam dantem videret, illius amore capta est.
 cumq; nulla potiundi potestas daretur, Niso patenti au
 reum crinem, in quo illius, patriæq; fata continebantur,
 furtim abscissum Minoi urbem referatis portis ingredien
 ti obtulit. Quo accepto Minos proditorem amans, pro
 ditricem autem odio habens, victoriam est consequutus.
 Scylla autem ab illo neglecta in Cithi auem, quæ & alai
 da, & galeritus dicitur, euolauit, cum illius pater Nisus in
 volucrem ante à græcis alyatunū appellatum fuisset con
 uersus. Minos iam victor Atheniensibus imposuit, vt no
 no quoq; anno quatuordecim nobilium Liberi in Cretā
 ad Labyrinthum à Dædalo Eupalmi filio fabricatum Mi
 notauro Pasphaes & tauri filio obijciendi mitterentur.
 quare cum in Theseum Aegæi, & Acthræ filiū tertio fors
 cecidisset, ille in insulam Cretā profectus ab Ariadna Mi
 nois filia vehementer fuit adamatū, illiusq; opera & Mi
 notaurum intefecit, & Labyrinthum egressus est. Is au
 tem immemor tanti beneficij, Ariadnam vnā cum Phæ
 dra sorore abductā in Dia Insula deseruit, quæ tandā Deo
 rū opem implorans à Libero patre in vxorem ducta est,
 qui, vt illius amoris perpetuum remaneret monumentū,
 Ariadnæ coronam in coelo constituit. Interea Dædalus
 qui in carcerem à Minoe coniectus fuerat, cum è vinculis
 effugere veller, sibi, & Icaro filio alas cera compactas ada
 ptauit, vt Regis imperium profugerent. Icarus autem

qui paternis præceptis obtemperare noluit altius quam de-
 cebat euolans, & pennarum cera solis ardore liquefacta
 in insulam decidit, quæ Icareæ dicta est. Dædalus mor-
 tuo filio ad Cocalum Siciliæ regem peruenit, ubi perdi-
 cem auem ob maximum Dædali dolorem incredibili af-
 fectam fuisse voluptate traditum est. Illa siquidem iu-
 uenis olim fuit Perdix appellatus, & Cathai Atheniæsis fi-
 lius. qui cum à parentibus Dædalo illis sanguinis pro-
 pinquitate coniuncto erudiendus traditus fuisset, Dæda-
 lus pueri ingenium admiratus, & inuidia non mediocri
 concitatus ex muro illum deiecit. cui Minerva opem
 4 ferens in perdicem volucrem illum commutauit. Cum
 igitur Dædalus hoc pacto Minois iracundiam effugisset,
 & ad Cocalum Siciliæ regem peruenisset, Theseus ob in-
 terfectum Minotaurum maximam erat famam, gloriamq;
 consequutus. illiusq; auxilium Calydonij ciues implora-
 runt, ut sibi in apro interficiendo, qui Dianæ iracundia re-
 gionem illam deuastabat, præsto esset. cum enim Oene-
 us Porthaonis filius Deorum omnium præterquam Dia-
 næ sacrificia celebrasset, Dea irata in Calydonios agros in-
 gentem aprum immisit. quem Meleager Graciæ principibus
 conuocatis perimere conatus est. primaq; Atalanta
 Schænei filia in venatione aprum confodit. cuius formam
 & fortitudinem miratus Meleager aprum interfecti exuuias
 illi concessit. quas cum Plexippus, Toxeus, & Agenor Al-
 theæ Meleagri matris fratres puellæ præripere conarentur,
 fuerunt occisi. Althea verò fratrum necem intelligens
 stipitem à parci conditum, in quo Meleagri vita contine-
 batur, Vulcano tradidit; eoq; cōsumpto Meleager periit.
 cuius sorores lugentes in aues fuerunt commutate, quæ
 Meleagrides dicuntur. Interea Theseus apro Calydonio
 interfecto Athenas reuertebatur, in itinere autē ab Ache-
 5 loo fluuio fuit inuitatus; dumq; inter se colloquerentur,
 Theseus Acheloum interrogauit, quidnam id esset, quod
 in mare longius prospicebat; illi Achelous respondit insu-
 las esse Echinadas, quæ prius Naiades nymphæ extiterunt,
 casq;

6. eafq; Achelous ipfe à nymphis contemptus in infulas con-
 uertit. Sed quoniam alia erat infula non longè ab Echi-
 nadibus constituta, illius etiam originem hospiti narrauit
 Achelous. ea siquidem fuit Perimele Hippodamantis fi-
 lia, cui cum ipse Achelous vim intuliffet, pater in pelagus
 puellam præcipitauit. Achelous autem à Neptuno im-
 petrauit, vt illa ab Echinadibus semota in infulam con-
 7. uerteretur. Hæc cum ab Acheloo dicerentur, These-
 us, illiusquæ socij summa afficiebantur admiratione, in-
 ter quos fuit quidam Ixionis filius, qui talia minimè
 credenda esse dicere ausus est, affirmans non eam esse
 Deorum immortalium potestatem, vt & dare & adimere
 formas possent. quem Lelex alius Thesei socius reprehen-
 dens, atq; à Dijs omnia fieri posse affirmans, Iouis & Mer-
 curij exemplum narrauit, qui cum in humanam figuram
 conuerfi à Philemene, & Baucide illius vxore liberaliter
 pro fortunæ tenuitate in Phrygia fuiffent excepti, concè-
 serunt, vt quicquid illi peterent, impetrarent. Oppida-
 ni autem quidam, à quibus hospitium Dijs fuerat dene-
 gatam, hac poena affecti sunt, vt illorum oppidum in lacû
 fuerit conuersum. Philemonis autem & Baucidis casa
 in templum commutata est. ipsiq; à Dijs obtinuerunt,
 vt neq; vir vxoris, neq; vxor viri mortem intueretur. sic-
 8. què cum ad extremam ætatem perueniffent, in arbores al-
 ter quercum, altera tiliam cesserunt. Exemplum hoc,
 quod narrauit Lelex, ab omnibus fuit vehementer proba-
 tum; ipseq; Achelous affirmauit, nihil esse omnino, quod
 Dij efficere & quidem facillimè non possint. Nam &
 9. Protheo Oceani, & Tethyos filio concessere, vt se se in om-
 nes formas conuertere posset. Quemadmodum & Me-
 tra Erisichthonis filia, Autolyciq; vxor in omnia se pote-
 rat commutare. cuius rei causa hæc esse dicitur. Erisi-
 chthon thessalus Metræ pater, Deorumq; omnium contè-
 ptor cum in nemore Cereri consecrato quercû, vbi Nym-
 pha quædam habitabat, incidiffet, Hamadryades ad Cere-
 rem conuenientes effecerunt, vt Erisichthon nouo pœnæ

genere vlcisceretur, is enim tam acri fame cruciatus fuit, vt bonis omnibus consumptis Metram etiam filiam vendere coactus sit. quæ à Neptuno adamata impetrauit, vt se in omnes formas conuertere posset. Erisichthon autem dignum impietate sua exitum sortitus propria sibi membra dilacerauit.

LIBER NONVS.

H VIVS MODI exempla proferebat Achelous, vt quanta esset Deorum immortalium potestas, demonstraret. Sed quid (inquit) externa assero exempla, si in varias me formas commutare & ipse consueueram? quæ cum dixisset, ingemuit Achelous, & à Theseo, curnam ingemisceret, interrogatus fuit. At ille licet inuitus (quis enim, vt inquit poeta, sua praelia victus commemorare velit) respondit; Deianiram Oenei filiam Aetolarum virginum pulcherrimam à multis amatam fuisse, pater autem illi se daturum puellam pollicitus est, qui luctandi victoriam reportasset. cum igitur Achelous, & Hercules incertamen descendissent, atq; ipse Achelous in varias se figuras conuertens Herculem deluderet, in taurum postremo cesit, quem Hercules reluctantem amplexus cornu illi ex fronte eruit. Achelous igitur victus in suum fluuium abijt. Cornu autem ereptum Naiades illius filix omni florum, fructuumq; genere ornarunt, sicq; cornu copix effectum est. Post hæc victor Hercules, & Deianira positus, cum Eurynomum puerum Architelij filium pugno inuitus peremisset, dolore maximo affectus vnà cum Deianira reditum in patriam faciebat. In ipso autem itinere vxorem Nesso centauro trans Euenum fluuium porrandam commisit. qui mulieris pulchritudine captus inferre vim illi cœpit, at illa auxilium à marito implorante Nessus sagitta hydræ sanguine tincta interfectus est, & ipsius cruor in uenenum conuersus fuit, quo vestem tinctam

stam Deianiræ moriens Nessus dedit affirmans, tantam in illa veste inesse vim, vt quotiescunq; eam indueret Hercules, mulieres omnes, præter Deianiram ipsam non tantum effugeret, sed maximo etiam odio prosequeretur.

- 3 Cum autem ad Deianiræ aures peruenisset Herculem Ioles Euryti filia amore captum esse, vestem sibi à Nesso traditam à Licha famulo coniugi perferendam curauit. qua indutus Hercules, maximoq; affectus cruciatu, & in furorem ob ingentem veneni vim cõiectus, Licham ex Ceneo monte, vbi Iouis sacrificia celebrabat, in Euboicum mare præcipitem deiecit, quem Tethys in scopulum commutauit. Ipse autem Hercules arcu, & sagittis Philoëtæ Pœantis filio traditis se in constructo rogo composuit, humanaq; deposita figura à Ioue in Deorum sedes receptus fuit. His ita peractis Alcmena ipsius Herculis mater nati facinora prædicabat, suaq; infortunia puellæ, quæ Iole dicebatur, & ex Hyllo Herculis filio grauida erat, sæpius narrabat. cumq; illam vterum gestantem cerneret, Dij tibi, inquit, meliorem in pariendo sortem cõcedant, quã mihi. Cum enim parere non possem, Lucinam Deam inuocaui, illa verò non vt iuuaret, sed vt impediret partum Iunonis iussu in anum conuersa ante meas fores manibus genua complectens sedebat. quam cum Galanthis ancilla vidisset id, quod erat, suspicata, me iam partu solutam vetulæ nunciauit. idq; cum Dea credidisset, surrexit, statimq; Herculem peperit. at Lucina se à Galanthis illisam indignata eam in mustellam commutauit.
- 6 Hæc dum ab Alcmena narrarētur, ipsa etiam Iole sororis casum recordata vix potuit lacrymas continere. Dryope siquidem Euryti filia, Ioles soror, & Andramonis coniux antea ab Apolline adamata cum ex Loto arbore ramum decerpisset, in quam olim arborem Lotos nymphea Priapi vim fugiens conuersa fuerat, quod sacras frondes violare causa esset Dryope in truncum mutata fuit. En autem dum sororis casum Iole refert Alcmenæ, Iolus Hercules, & Hebes filius à matre fuit in iuuenem conuersus

- 8 sus. Quod sanè priuilegium nemini se posthac concessu-
ram iurare volebat Hebe, nisi Themis Iustitiæ, & religio-
nis dea vetuisset. cuius consilio Callirhoes Alcmeonis vxo-
ris filios infates adhuc in iuuenes cõuertit, vt patris à Phe-
9 geo per insidias interfecti mortem viciscerentur. Quæ
miracula cernentes Superi indignati sunt ea hominibus
concedi priuilegia. illorum autem indignationē sua ora-
tione Iupiter placauit. ex cuius verbis optimè, & elegan-
ter poeta in Miletì mētionem incidit, vt facilius, aptiusq;
Byblidos in fontem mutationem describat. Ex Miletò
siquidem Cretensì, qui in Asia urbem sui nominis exedifi-
carat, Byblis, & Caunus orti sunt. cùm autem puella
fratrem impudico amore prosequeretur, illiq; amorem
suum per literas significasset, Caunus fororis impudentiã
detestans ex patria profugit. Illa verò dum insequere-
tur fratrem in Cariam demum peruenit, vbi illius lacry-
10 mæ in insignem fontem conuersa sunt. Cuius quidem
rei fama quàm celerimè in insulam Cretam peruenisset,
nisi aliud non minus admirandum in illa accidisset regio-
ne. Nam Ligdus quidam plebeius homo Telethusa
vxorem duxit, quæ cùm grauida facta esset, illi maritus im-
perauit, vt si foeminam pareret, aut necandam, aut feris
exponendam curaret, si autem mærem, educaret. moestæ
igitur Telethusa ob seuera & barbara coniugis mandat a
Ilis Dea in somnis apparuit, illiq; persuasit, vt quãuis foe-
minam pareret, educare tamen nil dubitaret, se illi cùm ac-
ciderit præstò futuram affirmans. Quare cùm Telethusa
foeminã edidisset, mærem illam esse marito affirmauit, quod
ille facillè credens puellæ aui nomen imposuit, & Iphin
appellauit. sed cùm puella tertium iam & decimum ata-
tis annum ageret, illi Ianthem Telestis vicini filiam in con-
iugem dedit. quod videns Telethusa vnã cum filia Ili-
dis templum adiit, cuius auxilio Iphis in virum conuersa
est, sicq; cum vxore Iante concubuit, qui vnã diutius, &
feliciter vixerunt.

LIBER DECIMVS.

- 1 **I**ODEM anno Orpheus Apollinis, & Callio-
pes, vel, vt alij scribunt, Oeagri fluij; & Poly-
mnie musæ filius Eurydicen nympham vxor-
rem duxit, sed infausto prorsus omine, et infe-
lici hymenæo. Nam cum Eurydice per pra-
ta vnâ cum alijs nymphis vagaretur, à serpente fuit inter-
empra. Orpheus autem tanto dolore affectus est, vt non
modò à lacrymis temperare minimè potuerit, sed ad infe-
ros etiam, vt vxorem ad pristinam reduceret vitam, descē-
derit: quò cum peruenisset suauissimo citharæ concentu
à Plutone impetrauit, vt vxorem ea lege ad superos redu-
ceret, nè prius illam respiceret, quàm ad superos fuisset re-
uersus. At cum se Orpheus abstinere non potuisset, quin
vxorem respiceret, illa iterum ad inferos rapta est. qua
re desperans illam se amplius consequi posse, mulieres om-
nines maximo odio prosequi, & turpissimis puerorum
2 amoribus operam dare cœpit. Dumq; in collem quem-
dam se se recipiens suauissimè citharam personare solitus
esset, ad illius cantum audiendū multa animalia, & arbo-
res confluebant. inter quas affuit Pinus matri Cybeli sa-
cra, in quâ Arys ipsius Cybeles sacerdos fuerat cōmutatus.
3 Nec non cupressus arbor olim cyparissus pulcherrimis
adolescens, qui cum ceruum, quem summa cum voluptate
alebant, imprudens peremisset, tãto fuit dolore affectus,
vt mori omnino statuens in cupressum ab Apolline com-
4 uersus fuerit. Tum Orpheus amorem, quo Superi ado-
lescentes prosequiebantur, cœpit enarrare, inuens, vt
Iupiter Ganimedem Trois Dardanorum regis filium ita
adamauerit, vt illum in aquilam versus in cœlum rapue-
5 rit, illiq; pocula ministrandi munus concesserit. Hyacin-
thus quoq; Amiclae filius in Coelum ab Apolline fuisset
receptus, nisi is disci pondere periisset: cuius obitum
adeo moleste tulit Phœbus, vt illius cadatier, in eiusdem
6 nominis florem commutauerit. Probabat praterea mul-

tis argumentis Orpheus pulcherrimos adolescentes *Dijs*
 etiam placuisse, maximoque; suis ciuitatibus fuisse ornamen-
 to; contra verò mulieres & *Dijs* fuisse inuisas, & maximo-
 dedecori ciuitatibus extitisse. quod *Propœtidum* exem-
 plo comprobatur, qui *Venerem Deam* esse negare auden-
 tes non minus ciuibus suis fuerant inuisæ, quam *Cerastæ*
 quidam populi, qui hospites mactare soliti erant, eos au-
 tem *Venus* in iuencos commutauit. Ipsæ autem *Propœti*
 des in saxa postremò conuersæ sunt. Quarum flagitijs
Pygmalion quidam perterritus in summa castitate viuere
 decreuerat. cum autem eburneum virginis simulacrum
 tam eleganter effinxisset, vt eius amore accenderetur, *Ve-*
nerem orauit, vt sibi tam pulchram vxorem daret. cuius
 precibus *Venus* commota eburneam illam statuam in vi-
 uam mulierem conuertit, eaq; *Pigmalion* potitus est, ex
 qua *Paphum* natum prædicant. Ex eodem etiam *Pyg-*
*mali*one ortus est *Cinyras*, qui felix omnino fuisse ni-
 si *Myrrham* genuisset, quæ impudico, nefandoq; patris a-
 more accensa nutricis opera cum illo ignaro concubuit,
 & grauida facta est. quod cum intellexisset pater stricto
 gladio filiam est infectatus, vt tã graue stuprum vliscere-
 tur. At illa in *Arabiam* tandem profecta a *Dijs* in arbo-
 rem *myrrham* commutata est. Ex qua quidem arbore
Adonis natus est, qui tam eleganti, & venusta forma fuisse
 traditur, vt illius amore *Venus* fuerit accensa, quæ pue-
 rum venationibus operam dâtem hortari sæpius solebat,
 vt sibi à feris illis, quas audacius agitabat, caueret. quod
 vt illi facilius suaderet, *Atalantæ* & *Hippomenis* fabulam
 narrare aliquando solebat. Nam cum *Hippomenes* *Ve-*
neris beneficio *Atalanta* *Schoenei* regis filia, quæ à nullo
 cursu superari poterat, pomorum aureorum astutia poti-
 tus esset, is *Veneri* pro beneficio accepto nihil gratiarum
 egit, quo scelere *Venus* indignata in tantam eum libidinẽ
 coniecit, vt in matris Deum templo cum *Atalanta* concu-
 buerit. eoq; flagitio mater Deum irata *Hippomenem*
 in leonem, *Atalantam* in leonam conuertit. Quas truci-
 culentas

culentas feras Adonin euitare hortabatur, & rogabat Venus. sed illius nihil preces valuerunt, audax enim puer dum cum apro congrederetur, ab ipso fuit interfectus. cuius cruorem Venus in purpurei coloris florem conuertere potuit. Quemadmodum etiam potuit Proserpina Mythen nympham Plutonis coniugis pellicem in mentham herbam commutare.

LIBER VNDECIMVS.

O R P H E V S, vti dictum est, Threicias mulieres aspernatus in earum incidit odium non mediocre. cum igitur Bacchi sacra celebraret, & Orpheum inter feras & arbores Deorum amores canentem vidissent, in illum impetum fecerunt, ac miserè dilacerarunt, tum caput, & lyram in hebrum proiecere. quæ cum ad Lesbos insulam fuissent iactata, serpens Orphei caput appetens ab Apolline in saxum fuit commutatus. Bacchus autem molestè ferens mulieres illas sua sacrificia Orphei sanguine violasse illas in varias arbores conuertit. Post hæc Bacchus Thraciam relinquens ad Tmolum Ciliciæ montem vnà cum suis Satyris peruenit; inter quos aberat Silenus, qui à rusticis quibusdam captus à Mida Phrygiæ Rege custodiebatur. At cum Rex ipse Bacchi aduentum intelligeret, sponte illi Silenum obtulit, pro qua liberalitate impetrauit à Deo, vt quæcunq; peteret, consequeretur, cumq; ille petisset, vt quicquid tangeret, in aurum verteretur, ipseq; etiam cibus, ac potus ab ipso tactus commutaretur in aurum, se id petisse Midam pœnituit, Bacchumq; rogauit, vt concessum munus irritum faceret. Bacchus igitur monuit, vt se se in Pactolo fluuio lauaret, quod cum fecisset Midas auream illam vim amisit, Pactolus autem eam recepit, atq; illius arene auree effecte sunt. Midas tandem aurum, & opes detestans in syluis habitabat, & Pana pastorum Deum colebat, qui cum fistula,

O ij qua

qua multum gloriabatur, Apollinem prouocare ausus es-
 set, & Tmolus montis Deus in eo certamine iudex fuisse
 constitutus, omnes Apollinem vicisse iudicarunt, prater
 ipsum Midam, qui victoriam ad Pana deferendam iudica-
 bat. quare Apollo ob maximam hominis stoliditatem
 5 illius aures in asininas conuertit. quas ita vestibus ceta-
 bat, vt nemo illas prater ipsius tonsorem viderit. qui cum
 id ueller aliquo modo significare, nec auderet tamen pa-
 lam proferre, terre id summissa voce explicat, ex cuius
 verbis arundines natæ dicuntur, quæ adhuc vento agita-
 6 ræ Midæ dedecus videntur insurrare. Cum de Mida
 supplicium sumpisset Apollo, vnâ cum Neptuno ad Lao-
 medontem troiana moenia exædificatam accessit, promit-
 tens se pacta mercede muros illos quam celerrimè perfe-
 7 cturos. cumq; perfectum iam esset opus, & Laomedon
 nihil se pollicitum esse periuraret, Dij tantam vlcei perfi-
 diam voluerunt, nam Neptunus diluuiio Troianos agros
 deuastauit, effecitq; vt Hesioue Laomedontis filia mon-
 stro marino deuoranda exponeretur. quam cum Hercu-
 les ob equorum spem, quos illi promiserat Laomedon, à
 tanto periculo liberasset, atq; illi etiam Laomedon pro-
 missam mercedem denegaret, iratus Hercules Troiam ex-
 pugnavit, captamq; Hesiouem Telamoni Acaci filio do-
 nauit. cuius quidem Talemonis frater Peleus solus ex
 mortalibus Deam habuit vxorem, nam is Tethide Dea,
 quæ se in varias formas conuertens Peleum eludere sole-
 bat, Prothei tandem consilio vinculis alligata potitus est,
 8 ex qua Achilles fortissimus vir natus dicitur. Peleus au-
 tem, qui tum vxore, tum filio meritò felix dici poterat in
 maximum incidit infortunium. nam fratrem Phocum
 peremit, eiq; patrato scelere ad Ceycem Trachinæ regē
 peruenit, qui & ipse in maximo luctu, & mœrore versaba-
 tur. nam illius frater Dædalion pulcherrimam habuit fi-
 liam Chionem appellatam, quæ cum ab Apolline in vetu-
 lam conuerso fuisset compressa Philemonem citharæ stu-
 diosissimum genuit. à Mercurio autem in somno itidem
 compressa

compressa Autolycum furem peperit. cum verò gloria-
retur mulier se cum tum magnis Dijs concubuisse, ausa
est etiam asserere se Diana formosiorē esse. quare Dea
indignata sagittis illius linguam traiecit. ex cuius interitu
Dædalion tanto dolore affectus est, vt se ex Parnasi mon-
te in pelagus præcipitem daret. quem tamen Apollo pri-
usquam mare attingeret, in accipitrem commutauit. Quæ
9 dum Peleo non sine lacrymis narraret Ceyx, ipsius Pelei
armentorum pastor ad dominum accurrens nunciauit
boues omnes à lupo, cuius rabies coherceri non possit, in-
terfici. quod statim intellexit Peleus Psamathes nym-
phæ iracundia sibi id contigisse. quæ tandem multis pre-
cibus placata est, ac lupo ille, qui in armenta scouerat, in
10 saxū versus est. Non tamen diutius in ea regione com-
moratus est Peleus, sed in Thessaliam ad Acastum regem
confugit, quem postea Peleus vnà cum vxore interemit.
Ceyx interim de quo paulò superius mentio facta est, ob
fratris casum vehementer dolens ad Apollinis oraculum
consulendum profecturus vxori, quæ Halcyone diceba-
tur, pollicitus est, se se intra duos menses reditum factu-
rum. cum autem in mari Aegeo subita orta tempesta-
te vnà cū socijs fuisset submersus, Halcyone cum iam con-
stitutum tempus præterisset, nec adhuc rediret coniux,
in maximo dolore versabatur, quæ tandem Iunonis ope-
ra à Morpheo somni filio certior facta est, illius maritum
in mare periisse. quare illa excitata ad litus accessit, ac
lògius Ceycis cadauer in æquore prospexit, cumq; ad illū
vellet accedere in Halcyonen auem cōmutata ad maritū
aduolauit. Is verò tanquā vxoris oscula senties in eiusdem
generis volucrem fuit conuersus. qui adhuc mutuum in-
ter se amorem, & beneuolentiā demonstrantes ab omni
11 bus vehementer laudantur. Quemadmodum illa etiam
auicula laudanda esset, quæ circum littora volitans mer-
gus dicitur. hæc enim Afcacus olim fuit Priami, & Aly-
xothoes nymphæ filius, qui cum Eperien nympham, quā
amabat, persequeretur, puella serpentis ictu vitam cum
morte

morte commutauit. quare tanto dolore Aefacus affectus est, vt è scopulo se in mare præcipitem dederit, prius autem, quam vndas attingeret, à Tethyde in auem mergum fuit conuersus, qui adhuc vndis se immergere solitus est.

LIBER DVODECIMVS.

1. **V** M Aefacus in volucrem fuisset commutatus, Priamus pater mortuū illū exstimans vnā cum Hectore, cæterisq; filijs iugebat. solus autem aberat Paris, qui ob raptam Helenam crudelissimi illius Troiani belli fuit in causa. Nam Græci Menelai Regis vxorem raptam fuisse agrè ferentes, bellum Troianis indixerunt, & mille armatas naues miserunt, vt de illis supplicium sumerent. quod primū efficere non potuerunt, cū eos tempestas ad Aulidem Bœotix vrbem iactasset. vbi cū Iouis sacra celebrarent Græci, serpens platanum aræ proximam ascendit, & primū pullos octo, qui in nido erāt, deuorauit, deinde matrem ipsam circumuolantem. quare cæteris admirantibus Calchas augur respondit, decimo anno Troiam captum iri. serpens autem ille, vt perpetuum remaneret monumentum, in serpētem fuit commutatus.
2. Eodem tempore Agamemnon contra Troianos proficiscens Dianæ ceruam imprudens interfecit. quare Dea indignata effecit, vt tanta oriretur tempestas, vt inde Græci discedere non possent, & grauissima affecti pestilentia interirent. monuit igitur eos Calchas, vt Agamemnonis sanguine diuinam placarent iram. sicq; Iphigenia Agamemnonis filia ad aram immolanda ducta est. quam tamen sacerdoti subripuit Diana, & in eius loco ceruam supposuit. Cū verò fama de Graiorum aduentu ad expugnandum Ilium per totum iam esset terrarum orbē diuulgata, iamq; ad pugnam descendissent, Protefilaus Hiphicli filius primus ab Hectore fuit interfectus. ab Achille autem Cygnus Neptuni filius, qui ob corporis durtiē

ritiem cum nullo pacto ferro posset interfici, eliso guttore fuit ab Achille suffocatus, & à patre in cygnum volucré conuersus. Superato autem Cygno Græci omnes discumbentes illius corporis duritiem admirantur, cui similem quendam fuisse Cæneum retulit Nestor, inquit Cænin puellam fuisse pulcherrimam, quæ à Neptuno compressa impetrauit, vt in virum Cæneum mutaretur, nec villo vnquam telo interfici posset. cum igitur ad Pirithoi Ixionis filij, qui Hippodamiam vxorem duxerat conuiuium vnâ cum cæteris Centauris, & Lapithis conuenisset, magnaq; inter eos vino concitatos pugna exorta esset, Cæneus à nemine armis lædi potuit; sed tandè arborû in illû congestarum multitudine fuit præfocatus, eumq; Neptunus in Cænim volucrem commutauit. Quod dum à Nestore narraretur, de illius fratre Periclimento incidit mentio, qui cum se in varias figuras conuertendi potestatem à Neptuno habuisset, cum Hercule pugnare ausus est, dum què illum varijs formis eludere vellet, in aquilam postremò conuersus Sagittis ab Hercule interemptus est. His ita à Græcis post epulas commemoratis, Neptunus ægrè ferens Cygnum filium ab Achille occisum, impetrauit ab Apolline, vt Paridis sagitta in Achillem ita conuerteretur, vt talo infixâ eum perimeret. Idq; cum iam esset effectum, inter Aiace, & Vlysses de Achillis armis obtinendis grauisima contentio orta est, cuius Agamemnon iudex fuit constitutus.

LIBER TERTIVS DECIMVS

A G A M E M N O N iudex in illa controuersia electus ne alterum ex illis offenderet, ad alios græciæ principes iudicium detulit, qui Vlyssis eloquentia commoti pro illo sententiam tulerunt, atq; illi Achillis arma tradiderunt. Quare indignatus, furoreq; percitus Ajax se ipsû gladio traiecit, ex cuius cruore flos hiacyntho similis ortus est

- 2 est. Mlyffes verò victoria consecuta in Lemnum missus fuit, vt inde Philoctetem, qui Herculis habebat sagittas, abduceret. qui cùm redijffet, ac Troia tãdem fuisset incensa, Græcorumq; clasís in Thraciam appulisset, Polixena Priami, atq; Hecubæ filia Achillis manibus fuit immolata. cuius corpus Hecuba vt ablueret, ad littus profecta est, vnde cùm Polydori filij à Polymestore Thraciæ rege interfecti cadauer prospexisset, tantum scelus inultum esse non passa est. Priamus enim Polydorum filium cæteris minorem natu ob incertum belli euentum ad Polymestorem, quem sibi amicum esse arbitrabatur, misit. Ille verò acceptum puerum interfecit, & in mare proiecit. quare Hecuba vt tantam perfidiã ulcisceretur, Polymestorem accersitum vnã cum alijs mulieribus excæcauit. Illam verò dum Thraces lapidibus insectarentur, in canẽ fuisse conuersam dicunt.
- 3 Cuius sanè calamitate Dij omnes commoti sunt, præter Auroram, quæ grauiorem habebat dolendi causam. Nam Memnon Tithoni, atq; ipsius Auroræ filius cùm in Troiano bello ab Achille fuisset interfectus, à Ioue impetrauit, vt illius rogi fauillæ, socij; omnes in Memnonidas aues conuerterentur, quæ singulis annis ad ipsius Memnonis sepulchrum inter se pugnantes cernuntur.
- 4 Ipsius autem matris Auroræ lacrymæ in rorem fuerunt commutatæ.
- 5 Iam verò diruta iam Troia Aeneas cum Anchise parente, & Ascanio filio profugus Delphos peruenit, vbi ab Anio Apollinis sacerdote liberaliter hospitio fuit susceptus. qui quidem Anius quo pacto filias omnes amiserit Aeneæ narrare cœpit, inquiring quemadmodum illas quæcunq; manibus attingerent, in segetem, vinum, & oleum Bacchi beneficio conuertentes Agamemnon abducere conaretur, vt illarũ opera exercitum alere facilius posset. Illæ verò effugientes in columbas à Libero fuerunt conuersæ. Discedenti tandem Aeneæ cratera ab Alcõne lydio cælaturus Anius dono dedit, in quo Orionis filię sculpte erant, quæ se pro populo Thebano immolandas tradiderant. ex quarum
- rogo

Q V A R T V S D E C I M V S. 113

7 rogo duo adolescentes orti sunt Stephani, hoc est coronæ
 8 appellati. Ab Anio Troiani discedentes in Cretam per
 uenere, mox Ambraciam adierunt, vbi Ambracij imagi-
 9 nem in saxum viderunt commutatam. Hinc in Aoniã
 profecti, vbi Molossi regis filij in aues conuersi fuerunt.
 Tum in Siciliam peruenerunt Troiani, vbi Galatea Nerei
 & Doridis filia Scyllæ, cæterisq; nymphis infelicitatem
 narrabat suam. Hanc Acis ex Simethide nymphã, &
 Fauno ortus maximo amore prosequatur. quos cum
 vnã colludentes vidisset Cyclops eiusdem nymphæ amo-
 re accensus, scopulum in eos coniecit. quare Galatea sub
 10 vndas abscondita est, Acis autem saxo obrutus in sui no-
 minis flumen versus fuit. Quæ dum Galatea ipsa Scyllæ
 inter vndas narraret, Glaucus Deus procul aspectam ada-
 mavit, dumq; illam blanda oratione alloqueretur, nym-
 pha sub vndas se se condidit. at Glaucus ex eminenti sco-
 pulo clamitans dicebat se quoq; Deũ esse, nec illius nym-
 phæ amore indignum. Glaucus enim piscator olim fuit,
 qui cum herbas quasdam in quibus pisces iacuerant, man-
 ducaret, in mare profuit, atq; a Dijs in maritimum Deũ
 fuit commutatus. Is igitur cum se à Scylla sperni cogno-
 uisset, ad Circen profectus est, cuius opera amica se poti-
 turum sperabat.

LIBER Q V A R T V S D E C I M V S.

11 **G**LAUCVS iam ad Circen solis filiam her-
 bis, carminibusq; præpotentem peruenit,
 rogans illam, vt sibi opem ferret, carmini-
 busq; efficeret, vt Scylla mutuo illũ amõre
 prosequeretur. Sed Circe ipsius Glaucci amo-
 re capta apud se illum detinere conabatur. à quo spretam
 cum se vidisset, rabiem, furoremq; omnem in Scyllam co-
 uertit, effecitq; vt in varia monstra commutata subinet
 ipsa inuisa in siculum mare se se præcipitauerit. quæ præ-
 ter alios multos Vlyssis socios, quem Circe amabat, sub-
 P merfit

2 merfit. Et Aeneam quoque procul dubio submersisset, nisi illa in saxum prius fuisset commutata, quod adhuc a
 3 nautis vitatur. Id cum euitasset Aeneas, ad Pythecusas insulas peruenit sic ob Simiarum multitudinem appellatas, nam Cercopum periuria Iupiter exosus in Simias eos conuertit, & insula, quas illi incoluerant, Pythecusa dicte sunt. Hinc Aeneas ad Sibyllam Glauci filiam accessit, a qua in Elysios campos ductus suorum venturam progeniem cognouit. atque ab ea intellexit, quemadmodum ipsa ab Apolline, qui maximo illam amore prosequeretur, impetrauerit, ut tot annos iuueret, quot in manu arenas teneret. cum autem petere oblita esset, ne unquam senesceret, in tantum decrepitate redacta est, ut tota demum
 5 in vocem conuersa fuerit. Post haec Aeneas iter in Italiam faciens Macareum Ithacensem Ulyssis comitem offedit, qui multos narrauit casus, quos illius socii passi erant. nam cum ad Circeam peruenissent, varias viderunt belluas
 6 ex hominibus in feras commutatas. Atque ipse etiam Macareus una cum alijs in quadrupedem Circes poculis versus fuerat, sed tandem Ulysses Mercurij auxilio socios omnes
 7 recuperauit. Quare Aeneam hortatus est ne ad ea litto-
 8 ra accederet. Nam Picus etiam Rex ab eadem Circe virga tactus in volucrem picum euolauit. Quem dum
 9 quirerent socii in varias & ipsi formas mutati sunt. Canens autem Pici vxor amissum lugens maritum apud Tyberim fluuium extabuit, qui locus canens a nymphe illius
 10 nomine appellatur. Huiusmodi exemplis Aeneas a Macareo monitus, Circes domicilia fortiter euitauit; atque in Italiam demum peruenit, ubi cum Rutulis pro Latino Rege dimicans auxilium ab Euandro impetrauit. Turnus autem Rutulorum dux Venulum Legatum ad Diomedem misit, ut ab illo contra Latinum, & Aeneam auxilium postularer. quod minime concessit Diomedes, asserens pro Aenea Venerem pugnare, quam sibi ipse infestam reddiderat, cum illam in Troiano bello filium defendentem vulnerasset. Et cuius Dea tantum est numen, ut timere
 illam,

illam omnes debeant. Nam & ipsi Diomedis socij cum
 inuita Venere ad bellum profecti essent, in volucres cy-
 gnis similes abierunt. His igitur de causis merito se Dio-
 medes excusauit, quod Turno contra Aeneam auxilium
 11 non præstaret. Quare Venulus accepto à Rege respon-
 so Apulix agros reliquit, atq; illum Pan Mercurij filius,
 deinde Nymphæ inuitarunt. Quas cum Pastor quidam
 12 Apulus turpi oratione offendisset, earum numine in ar-
 bore oleastrum conuersus est. Reuerso tandē Venulo, de
 speratoq; Diomedis auxilio, Turnus proprijs viribus con-
 fessus Troianos uincere tentabat, iamq; in illorum classē
 ignem immiserat, sed Deorum māter, quia Teucrorum
 nātes in Ida Phrygiæ monte, vbi ipsa Cybele colebatur,
 13 factæ fuerant, impetrauit à Ioue, vt in nymphas conuertere
 viderent. Quæ longius prospicientes Vlysis naufragium
 14 viderunt, & Alcinoi nauem in scopulum conuersam.
 Turno postremò ab Aenea interempto Ardea vrbs, quam
 15 ille incolebat, accensa est, ex quo volucris euolauit, quæ
 sÿrbis nomine ardea dicitur. Aeneas autem cum ad ex-
 tremam ætatem peruenisset, post tot, ac tam præclara faci-
 16 nora à Ioue Veneris precibus in Indigetem Deum relatus
 est. Aeneæ successit Ascanius, cui Syluius, Latinus, Epi-
 tus, Capys, Capettus, Tyberinus à quo Anagninus mons,
 & Palatinus successit. quo regnante Vertumnus Deus in
 uarias mutari figuras solitus Pomonam Deam amabat.
 cumq; illa nullo vnquam modo potiri potuisset, in anu
 postremò conuersus multa illi referebat, quibus mulierū
 animi flecti solent. Sed cum Dea nulla ratione posset ab
 opinione comoueri, Anaxaretis Cypræ exemplum anis
 protulit, quæ cum ob immensam crudelitatem in causa
 fuisset, vt Iphis adolescens, qui illam vehementer amabat,
 se ipsum suspendisset, nec ad vllam flecteretur pietatem, à
 17 Venere in saxum fuit commutata. Quæ re audita Pomō
 18 nā flecti cepit, eaq; Vertumnus pristinam recipiens for-
 mam potuit est. Lam vero post Palatinum Albæ Re-

gem Amulius, & Numitor fratres successere. ex cuius Numitoris filia à Marte compressa Romulus, & Remus nati sunt, qui iam grandiores natu Amulium interfecerunt, regumq; Numitori auo, cui à fratre imperium præreptum fuerat, restituerunt. Ipsi verò urbem Romam ædificaverunt, quam cum Romulus à Tarpeia vergine auri capta pulchritudine proditam liberasset, ac bellum aduersus Titum Tatium pro virginum raptu susceptum confecisset, omnia deniq; legibus composita, & constituta essent, Romulus ipse in cælum susceptus Quirinus Deus factus est. Quem cum Hersilia coniux tanquam amissum fletet, Iuno illam immortalem fecit; & Dea ora Quirini à Romanis appellata est. quorum templa à P. R. in colle Quirinali constituta sunt.

LIBER QUINTVS DECIMVS.

ROMULO successit Numa Pompilius, qui ut Pythagoram præceptorem audiret, Crotonem se recipere solitus erat. quam urbem Micylus quidam Alemonis filius condidit. Is ab Hercule monitus est, ut patria, que Argos erat, relicta ad Aefaris fluuij hestia profectus urbem conderet. sed cum Argolicæ leges vetarent, ne quis è patria discederet, Micylus reus factus est. & cum is aut albis suffragijs esset absoluendus, aut nigris condemnandus, Herculis opera factum est, ut nigri omnes calculi in albos fuerint conuersi. sicq; absolutus Micylus ad locum sibi ab Hercule indicatum profectus, urbem Crotonem ædificauit ita à Crotonis nemine, qui eo in loco sepultus erat, appellatam. & eò Pythagoras samius patriæ Tyrannidè odio habens effugerat. Qui inter cetera suæ doctrinæ præcepta animalibus vesci nefas esse affirmabat, nam mortalium animas ex corporibus in corpora transire iudicabat, hinc ætatis aureæ temporibus ab animalium carnibus abstinebant, postea paulatim concessum est, ut comederentur sues,

1 fues, quippe qui fruges vastarent, iidem capri, qui viti-
 2 bus nocerent. Idem Pythagoras dicebat omnia tempo-
 3 ribus immutari, atq; Euphorbi in bello Troiano à Mene-
 4 lao interfecti animam in se ipsum infusam esse affirmabat.
 5 Præterea commutari omnia afferens temporum etiam cur-
 6 sus, hominum ætates, ipsaq; elementa transire in alia pro-
 7 babat. nam ignis, aer, aqua, & terra vicissim commutan-
 8 tur. Multa etiam sunt, quæ in eadem natura minimè vi-
 9 dentur permanere. Lycus enim fluuius, est in Asia, qui
 10 alijs apparet, alijs non. Erasinus fluuius, cum antea nul-
 11 lum haberet exitum, in Argolicos tandem agros exiit.
 12 Caycus Mysiæ fluuius alueum, quo prius fluebat, muta-
 13 uit. Amasenus Siciliæ fluuius interdum fluit, interdum
 14 aret. Anigrus Græciæ fl. cum in eo centauro Herculis sagiti-
 15 tis uulnerati se se abluissent, dulces aquas in amaras conuer-
 16 tit. Hypanis etiam scythicus amnis dulces vndas in ama-
 17 rissimas commutauit. Antissa, Pharos, & Tyros insulæ
 18 in nihil tandem redactæ sunt. Leucadia, quam prius
 19 nullæ circumdabant aquæ, in insulam redacta est. Zancle
 20 quoq; Italiæ iuncta fuisse traditur, postea uero insula fa-
 21 cta. Olim etiam Helice, & Bura Achaicæ vrbes à ponto
 22 fuerunt deuorate. Tumulus apud Troezenam urbem
 23 factus est, & magna inde ventorum vis exit, cum prius pla-
 24 nicies esset, omniq; ventorum spiritu careret. Quodq;
 25 magis mirandum videtur, lacus est in Africa Iouis Ham-
 26 monis, qui interdum gelidus, noctu feruens esse dici-
 27 tur. Lignum in Athamantiæ fontem immissum accendi
 28 tur. Flumen apud Cicones est, cuius aquas si quis degu-
 29 stet, in lapidem vertitur. Crathis, & Sybaris calabriæ flu-
 30 uij, capillos aureos efficiunt. Nec minori dignus est ad-
 31 miratione Salmacis cariciæ fons, qui homines molles, & ef-
 32 feminatos reddit. In Aethiopia lacus est, cuius liquore
 33 homines aut in insaniam, aut in soporem trahuntur. Cli-
 34 torius Arcadiæ fons, postquam in eum Melampus medi-
 35 cus Amithaonis filius carmina, & herbas, quibus Proeti
 36 Argiuorum Regis filias ab insania liberauerat, proiecit,

- 22 vini odium bibentibus concitat. Contra verò Lyncesti-
 23 us Thraciæ fluvius ebrios bibentes reddit. In Arcadia
 aquæ sunt, quæ noctu potæ vehementer nocent, interdum
 24 aut profunt. Symplegades insulæ per pontum olim erran-
 25 tes, ac concurrentes nunc certo in loco sunt fixæ. Aetna
 26 Siciliæ mons ardere cœpit. In vrbe Pallene Hyperbo-
 rea homines erāt, qui novies se in Tritonaciā paludem
 27 immergentes in volucres vertebantur. Scythicæ mulie-
 28 res eadem arte in aves commutari dicuntur. Quid quod
 quæcunq; aut longa mora, aut fluido calore tabuerint in
 29 animalia quædam vertuntur: quomodum ex vitulis
 30 nascuntur apes. Ex equo crabrones. Ex canero ter-
 ræ subiecto, cui brachia dempta sint, scorpium oritur.
 31 Tineæ agrestes, quæ folia filis intexunt, in papilionēs ver-
 32 tuntur. Ranæ ex limo sine pedibus nascuntur. mox illis na-
 33 tantibus increscunt pedes. Vrsæ carnem pariunt, quam
 34 paulatim lambendo in sui figuram conformant. Apes
 primum vt vermes nascuntur, tum alas, & cæteras corpo-
 35 ris partes recipiunt. Pavones, Aquilæ, Columbæ, cæteræ-
 36 ræq; volucres ex ovi vitello nascuntur. Ex humana me-
 37 dulla angues in sepulchris gignuntur. Phoenix in Assyriæ
 finibus ad extremam redacta senectutem nidum varijs o-
 doribus fragrantē construit, illoq; Solis radijs accenso ar-
 det, ex cuius cinere vermiculus primū nascitur, tum
 pullus, ac uiribus deniq; corroboratis Phoenix iterum effi-
 38 citur. Hyæna fera ex foemina in marem commutatur.
 39 Chameleon animal varijs maculis infectum, quodcunq;
 40 attingit, in eundem colorem vertit. Lynces Bacchi anima-
 41 lia urinam in lapides mutant. Corallium lapidis sub vnda
 42 mollis est, extra durus. Omnia deniq; conuerti, & mu-
 tari volebat Pythagoras, quod clarissimis etiam ciuitati-
 bus, maximisq; imperijs contigisse olim non ignoramus.
 Nam Troia, Sparte, Mycenæ, Thebæ, & Athenæ ex maxi-
 43 mo, felicisq; statu in nihil redactæ sunt. Contra verò Ro-
 ma ex humili in immensum creuit Imperium, quod Hele-
 44 nus Priami filius Aeneæ olim vaticinatus est. Illa est re-
 rum

rum omnium vicissitudo. Quæ cum Numa Pompilius à Pythagora optimè percepisset, Romam reuersus regium sceptrum suscepit, populumq; Romam in pio Deorum immortalium cultu instituit, ac ad religionem conuertit. tandem senio confectus vitam cum morte commutauit.

- 45 Cuius obitum Aegeria nymphea illius coniux lugens se in Aricinam syluam contulit. vbi Hippolytus Thesei filius consolari eam tentabat, suam illi præteritam infelicitatem narrans. Is enim à Phœdra Pasiphaes filia, Thesei vxore, quæ ipsum priuignum Hippolytum turpiter amabat, apud patrem accusatus, quod nouerca inferre vim tentasset, ab irato parente in exilium actus, dum per littora quadrigis veheretur à phocis interfectus est. qui tamen Dianæ precibus, & Aesculapij ope vitæ restitutus fuit; & in nemus Aricinum allatus, vbi quicquid habebat mortale relinquens Deus Vrbius factus est. Sed nihil illius consolatio apud Aegeriam valuit. Illa enim ita asfiduo fletu uirum lugebat, vt illius lacrymæ in fontem cessarent.
- 47 Quæ de re non minus obstupuit Virbius, quàm Tyrrhenus ille agricola, cui aranti gleba in Tagen puerum vaticinandi peritum transformari visa est; Et quàm olim admiratus est Romulus, cum corneum telum à se iactum, terræq; infixum in cornum arborem vidit commutari.
- 49 Nec secus admiratus est Hippolytus, quàm Cippus cum sibi cornua in temporibus nata animaduertit. Has vbi eleganter narrauit fabulas Poeta, ad Romanorum res aptè deuenit, vt Iulij Caesaris Metamorphosin, & præclaras res gestas attingere facilius possit. Graui igitur pestilentia cum Romani laborarent, atq; omnibus ingens incumberet timor; Apollinis oraculum per legatos consuluerunt. quibus responsum est, vt Aesculapium Epidaurum accersirent. quò cum essent profecti Romani Aesculapius Deus in draconem commutatus per mediam ciuitatem in Romanorum nauem lapsus cum illis Romam peruenit, ac Tyberinam insulam ingressus est, vbi templum illi fuit constitutum. Hic tamen aduena Deus fuit Romæ,

FABVLARVM INDEX.

Prior numerus pagellam, secundus fabulam indicat.

- A**
CHELOVS in uarias formas 102. 1
Acis in flume 113. 9
Aconita e' spuma cerberi. 97. 23
Aetion in ceruum. 81. 1
Adonis ex Myrrha arbore natus. 106. 10
Adonidis cruor in flore. 107. 11
Aegerie lachryma in fote 111. 46
Aeneas Deus indiges factus. 107. 13
Aeneas naues in nymphas. 107. 12
Aerea aetas. 74. 4
Aesculus in mergum. 109. 11
Aeson ex sene in iuuenem. 95. 2
Aesculapius in Draconem. 109. 50
Aetna sicilia mons ardet. 108. 25
Aethiopiae lacus bibentes aut in scoporem, aut in insaniam conuertens. 117. 20
Aglauros Ceeropis filia in lapidem. 80. 12
Aiacis cruor in flore hiacynthum. 111. 1
Alcidamantis filia in columbam. 96. 12
Alcinous nauis in scopulum 107. 13
Alcithoe cum sororibus in vespertiliones. 86. 12
Amasenus Siciliae annis interdum fluit, interdum arefcit. 117. 8
Anaxarete puella in lapidem. 107. 16
Angues ex Medusa capite. 87. 17
Angues ex hominum medulla. 108. 36
Anigrus annis dulcis in amarum. 117. 9
Anij filia omnia, que tangebant in frumentum, oleum, & uinum conuertentes in columbas. 112. 15
Anime in uaria corpora. 116. 2
Annus in quatuor tempora. 74. 5
Antissa olim insula. 117. 11
Antigone in Ciconiam. 92. 5
Apes ex uitulis. 118. 29
Apes sine membris primum nasci. 108. 34
Apollo in pastorem. 80. 11
Apollo in coruum. 89. 8
Apollo in pastorem. 92. 21
Apollo in accipitrem. 92. 21
Apollo in leonem. 92. 21
Apollo & Neptunus in homines. 108. 6
Appulus pastor in oleastrum. 107. 11
Aque frigidissima in feruentes. 117. 15
Arachne in araneam. 92. 24
Arcadia aque noctu potae nocent, interdum profunt. 118. 23

Q

I N D E X .

Ardea cū matre in sydera.	78	5	Ceneus uir arboribus oppressus in auem.	III	4
Ardea oppidum in auem.	107	14	Cesar in stellam.	120	51
Arethusa nymp̄ha in fontem.	90	17	Calauræ Rex cum coniuge in auem.	97	16
Argentæ atas.	74	4	Calisto in ursam.	78	5
Argi oculi in caudâ pavonis.	76	11	Callirhoes filij infantes in iuuenes.	8	8
Argus in pavonem.	76	11	Calculi nigri in albos.	116	1
Ariadnæ corona in sydus.	99	2	Caneus Pici uxor absumpta loco nomi men dedit.	114	2
Aries senio confectus in agnum.	96	4	Caycus amnis iter mutauit.	117	7
Arne in monedulam auem.	97	25	Celmus in adamantem.	85	9
Ascalaphus in bubonem.	90	15	Cephisus in focem.	97	18
Atalanta in leanam.	106	10	Cerambus in auem.	96	5
Athamantis aquis accendi lignum.	117	16	Cerastæ populi in tauras.	106	6
Atlas in montem.	87	18	Cercopes in simias.	114	3
Atys in pinum.	105	2	Chaos in quatuor elementa.	73	2
Aues omnes ex aui uirgella.	118	35	Chamaeleo in uariis colores.	118	32
Aurea atas.	74	4	Ciconum flumen in lapides omnia uertens.	117	17
Bacchi nutrices à Medea in inuentu tem reuocata.	95	3	Cippo cornua in fronte enata.	42	42
Bacchus in Acætem.	83	7	Clytie nymp̄ha in heliotropium herban.	85	6
Bacchus in caprum.	80	9	Clytorio de fonte bibentes abstemios fieri.	117	25
Bacchus in uenam.	92	22	Cœ matrona in cornutas boves.	10	10
Bacchæ Thraciæ in arbores.	107	2	Combe in auem.	97	15
Battus in saxum.	80	11	Copia cornu.	102	1
Baucidis casa in templum.	101	7	Coralium sub aqua molle, extra durum.	118	41
Baucis in arborem.	101	7	Coronis in cornicem.	78	7
Byblis in fontem.	104	2	Coruus ex albo in nigrum.	79	9
Bura, & Helice urbes submersæ.	117	13	Coronæ iuuenes ex fanillis filiarum orionis.		
Cadmus in draconem.	87	16			
Cœnis puella in uirum Cœneum.					

INDEX.

Homo ex terra & imbre.	73	3		
Hiacynthus puer in florem	105	5		
Hypanis amnis ex dulci amara.	117	10		
Hyrus filius in olorem	96	13		
Hyrus ipsa in lacum.	96	14		
Icareia insula ab Icaro dicta.	100	3		
Iano, & Melicerta in Deos.	86	13		
Ianus comites in saxa.	86	15		
Iano aues.	86	15		
Ianachi filia in iuuenem.	76	10		
Iano Dea Isis appellata.	76	13		
Iolaus ex sene in iuuenem.	103	7		
Iphis puella in puerum.	104	10		
Iphigenia in ceruam.	110	2		
Irys in phasianum.	94	29		
Iuno in anum.	81	3		
Iupiter in Dianam.	78	15		
Iupiter in taurum.	80	13		
Iupiter in aurum.	92	12		
Iupiter in arietem.	89	7		
Iupiter in aquilam.	92	8		
Iupiter in olorem.	92	9		
Iupiter in satyrum.	92	10		
Iupiter in Amphitryonem.	92	11		
Iupiter in ignem.	92	13		
Iupiter in pastorem.	92	14		
Iupiter in serpentem.	92	15		
Iupiter in aquilam.	105	4		
Iupiter, & Mercurius in homines.	101	7		
Iuuenens in cetuum.	96	7		
Index Ambracius in saxum.	113	7		
			L	
Leucothoe in thuris arbore.	85	5		
Leucadia insula ex contigenti.	117	12		
Lupus in saxum.	109	9		
Lycaon in lupum.	75	6		
Lychas in scopulum.	103	3		
Lycij coloni in ranas.	93	26		
Lycus fl. alijs apparens, alijs non.	117	5		
Lyncus rex scytharum in lyncem.	91	18		
Lyncis urina in lapidem.	118	40		
Lyncestium amnem porum ebrietatem inducere.	118	22		
			M	
Mera in canem.	96	2		
Martis, & Veneris adulterium.	85	5		
Marsyas in fluium.	93	27		
Meduse capilli in serpentes.	88	20		
Meleagri fatum.	100	4		
Meleagri sorores in aues.	100	4		
Memnonis cineres in aues.	112	3		
Mercurius in pastorem.	76	12		
Mida contactu omnia in aurum vertebantur.	107	3		
Mida aues in asinas.	108	4		
Mida famuli nocens in arundines.	118	5		
Mons ex planicie factus.	117	14		
Mora ex albis nigra.	84	4		
Musa in nolucres.	89	4		
				Myrrha

INDEX.

Myrrha in arborem.	106	9	Periclimenus in varias se formas conuertens ab	111	5
Nynthe nympba in men- tam herbam.	107	12	Hercule demum inter- fectus.	111	5
N					
Naiades nympba in insu- las Echinadas.	100	5	Phaeton fulmine occisus.	77	2
Nais nympba in piscem.	84	3	Phaetotis sorores in populos	77	2
Narcissus in florem.	83	6	Pharos olim insula.	117	11
Neptunus in taurum.	92	16	Phaenix ex se ipso nascitur	118	37
Neptunus in enipeum flu- uium.	92	17	Philemon in arborem.	101	7
Neptunus in arietem.	92	18	Philemonis casa in tēplum	101	7
Neptunus in equum.	92	19	Philomela in lusciniam.	94	26
Neptunus in Delphinum.	92	20	Phineus cū socijs in montem	88	1
Niobe in saxum.	93	25	Picus in auem sui nominis	114	7
Nisus in auem.	79	1	Pici socij in varias seras.	114	8
Nyctimene in noctuam.	79	8	Pieri, & Euippes nouem filia in picas.	89	5
O					
Oeyroe Chironis filia in equam.	79	10	Polyphemus neptis in uo- lucem.	97	22
Orpheus ad inferos descensus	105	1	Progne in hirundinem.	94	26
Orithya à Borea rapta	94	29	Prætus in saxum.	88	2
P					
Pactoli arena aurea fa- cta.	107	3	Propetides in saxa.	106	7
Pallenes incolæ in aues.	118	26	Pygmaea in gruem.	92	4
Pallas in uetulam.	91	1	Pygmalionis statua in puel- lam.	106	8
Pegasus equus alatus ex Meduse sanguine.	87	17	Pyrami, & Thisbes amores	84	4
Pelopis humerus in eburneū.	93	28	Pyrrha lapides in mulieres	75	7
Perimele Hippodamantis filia in insulam.	101	6	Pythagoras sepius rena- tus.	117	3
			Puer quidam in stellionem.	90	14
			Rana ex limo.	118	32
			Roma condita.	118	43
			Romulus in Deū Quirinu.	116	18
			Romuli hasta in arborem.	119	48

INDEX.

S		Tethys in varias formas.	108	7
salmacis fons semiueros fa-		Tereus in upupam.	94	26
cit.	86	Tinea in papilionibus.	118	31
&	17	Tiresias modo uir, modo		
Saturnus in equum.	92	fœmina.	82	4
Scyron in scopulum.	97	Tiresias à Iunone excaeca-		
Scython modo uir, modo		tus, & à Ioue augur		
fœmina.	85	factus.	82	4
Scylla Nisi filia in Cirinae	99	Tyros olim insula.	117	11
Scylla Phorci filia in sco-		Tyrrheni nauis in Delphi		
pulum.	114	nos.	83	10
Scylla eadem in uaria mon-				
stra.	113	Venus in piscem.	89	13
Scythicae mulieres in aues	118	Venus ex spuma maris.	86	14
Scorpius ex canero.	118	Vertumnus Deus in uariis		
Serpens deuoraturus Or-		formas.	113	16
phei caput in lapidem.	107	Ulyssis socij in uaria ani-		
Serpens alius in lapidem.	110	malia tum in pristina		
Sibylla in uocem.	114	figuram conuersi.	114	6
Sirenes facie uirginea, ca-		Ursae catulos lambendo		
tera uolucres.	90	conformant.	118	33
Symplegadas insulas olim		Vulpes Cephalicam canem fu-		
moueri solitas nunc sta-		giens, & canis ipse in		
re.	118	saxa.	98	28
T				
Tages puer ex gleba ortus	119	Zancle ex continenti in in-		
Tauri ignem efflantes.	93	sulam.	117	28
Telchines uisu omnia ui-		Zetes & Calais Orithyæ		
tiantes à Ioue summersi	96	filij alati effecti sunt.	93	26

ERRATA (In disputatione de fabula, & fabulari sermone.) CORRIGE.

contextatur.	b.	3.	lin. pen. 2.	pag. contextitur.
interspers.	c.	13.	lin. pr.	pr. pag. intrepres.
mortales.	c.	3.	lin. 16.	2. pag. morales.
mixisq;	d.		lin. 2.	2. pag. mixtisq;
rationalibus.	d.	2.	lin. pr.	pr. pag. rationalibus.
operapretium.	d.		lin. 15.	pr. pag. operapretium.

ERRATA

Arachnes.	pag. 1. & 2
Cyniræ filiæ.	1 3 24 25
Euridice,	7 8
Euippe.	5 28
Pygmea mulier,	1 5
Eperien.	21
Polymnestor.	38
Menomen.	29
Perimelem.	17
Illius mater.	23
pulcherrimus aureos fuisse,	
& habuisse.	32
se ipsam.	27
Mycilus.	45
Halcyonis.	8
libidis.	54
Pallodi.	89
Ægyptum:	89
In olorem.	92 fab. 12.
petuenisset.	95
uouem.	85
illiur.	81
Celmi, Adamantiæ.	85
Athamantiæ.	117
ex quo.	115
Chameleon.	118

CORRIGE.

Arachne.
Cynaræ filiæ.
Eurydice.
Euippe.
Pygmea mulier!
Eperien.
Polymestor.
Memnonem.
Perimelen.
Cygni mater.
pulcherrimus fuisse,
& aureos habuisse.
se ipsum.
Micylus.
Halcyones.
libidinis.
Palladi.
Ægyptum.
In aurum.
peruenisset.
nouem.!
illius.
Celmi in adamantem.
Athamantis.
ex qua.
Chamæleon.

Cætera benignus lector pro sua humanitate diiudicabit.

SERIES CARTARVM.

abcde. ABCDEFGHIKLMNOPQ

Omnes sunt duerniones, præter a ternum.

Permittente R. Inquisitore,

E * 424442

KSIĘGARNIA
ANTYKWARIAT

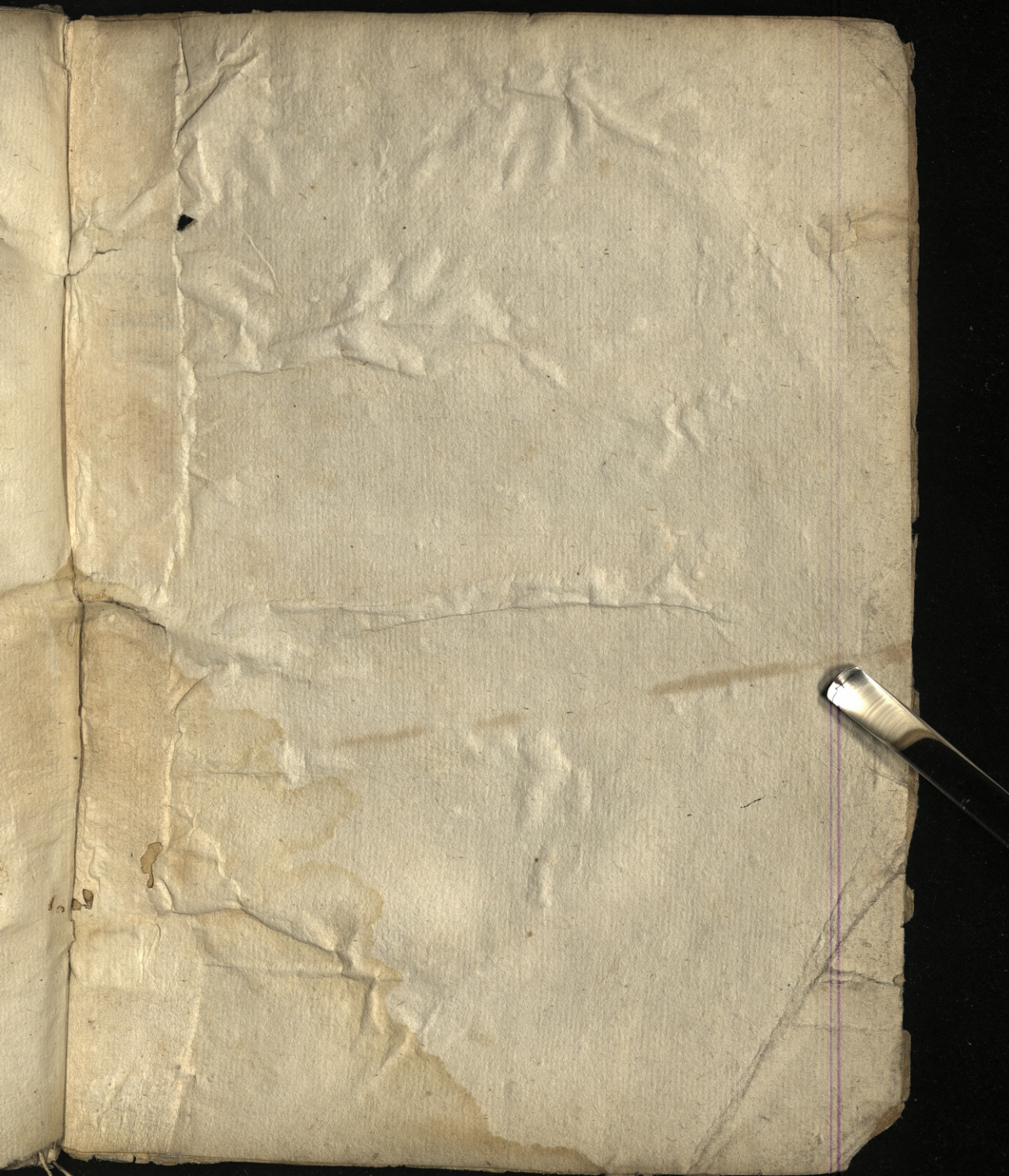

E * 424442

XXXXXX

Dec. 1970

BIBLIOTEKA KÓRNICKA

14163

1

Willkomm

1502

1502

1502